

ISSN 1512-6609

Glasnik

Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

ISSN 1512-6609-9

9 771512 660006

11-12

Sarajevo

novembar-decembar 2024.

VOL. LXXXVI • Str. 1035-1250

U ovom broju pišu:

Ahmed Purdić • Osman Bakar • Adis Sultanović • Enver Gicić •
Azmir Jusufi • Elvedin Subašić

Sadržaj

RIJEČ UREDNIKA

- 1041-1042 Predstoji li pozitivna transformacija?
Mustafa Prljača

HUTBA

- 1043-1046 Dobar prijatelj
Ahmed Purdić

IZAZOVI VREMENA

- 1047-1056 Prema postmodernoj sintezi islamske nauke i moderne nauke,
epistemološki temelj
Osman Bakar

STUDIJE

- 1057-1068 Domaća tradicija izučavanja kiraeta: od prošlosti do sadašnjosti
Malik Memić
- 1069-1080 Provedba nacionalizacije mektepskih zgrada u Bosni i Hercegovini
u periodu od 1959. do 1965. godine
Dr. Adis Sultanović

POGLEDI

- 1081-1092 Obrazovna uloga hutbe petkom
Prof. dr. Enver Gicić

OSVRTI

1093-1106 Dr. Redžep Boja u štampi na bosanskom jeziku
Dr. Azmir Jusufi

1107-1124 Pisanje katoličkog sedmičnjaka *Glas Koncila* tokom sukoba Armije RBiH
i HVO-a
Elvedin Subašić

SVRŠENICI MEDRESA

1125-1136 Svršenici i svršenice naših medresa u 2024. godini

SLUŽBENI DIO

1139-1148 Aktivnosti Vijeća muftija

1149-1176 Aktivnosti Rijaseta

1239-1250 Dekreti

| فهرست

كلمة المحرر

١٠٤٢-١٠٤١ أمن المتوقع تحول إيجابي
مصطفى برلياتشا

خطبة الجمعة

١٠٤٣-١٠٤٦ صديق جيد
أحمد بورديتش

تحديات الزمان

١٠٤٧-١٠٥٦ نحو المقارنة ما بعد الحداثة بين العلم الإسلامي والعلم الحديث - الأساس المعرفي
عثمان بقار

دراسات

١٠٥٧-١٠٦٨ التقاليد الأهلية لدراسة القراءات: في الماضي وفي الوقت الحاضر
مالك مميتش
١٠٦٩-١٠٨٠ إجراء التأميم لمباني الكتاتيب في البوسنة والهرسك في الفترة ١٩٥٩-١٩٦٥م
أدس سلطانوفيتش

نظرات

١٠٨١-١٠٩٢ الدور التعليمي لخطبة الجمعة
أنور غيتسيتش

لمحات

١١٠٦-١٠٩٣ الدكتور رجب بوبا في الصحافة البوسنية
أزمير يوسف

١١٢٤-١١٠٧ كتابات الصحيفة الكاثوليكية الأسبوعية «صوت المجمع» (Glas koncila) في فترة
النزاع بين جيش جمهورية البوسنة والهرسك وجيش كروات البوسنة والهرسك
ألودين سوباشيتش

خريجو مدارسنا الإسلامية

١١٣٦-١١٢٥ الخرجون والخريجات في مدارسنا الإسلامية عام ٢٠٢٤م

رسميات

١١٤٨-١١٣٩ لجنة المفتيين للمشيخة الإسلامية

١١٧٦-١١٤٩ نشاطات الرئاسة

١٢٣٩-١٢٥٠ قرارات التوظيف والعزل عن الوظيفة

| Contents

WORD OF THE EDITOR

- 1041-1042 Is a Positive Transformation Coming?
Mustafa Prljaca

KHUTBA

- 1043-1046 A Good Friend
Ahmed Purdic

ALLENGES OF TIME

- 1047-1056 Towards a Postmodern Synthesis of Islamic Science
and Modern Science, an Epistemological Foundation
Osman Bakar

STUDIES

- 1057-1068 Domestic Tradition of Studying the Qur'an: From the Past to the Present
Malik Memic
- 1069-1080 Implementation of the Nationalization of School Buildings in Bosnia and
Herzegovina in the Period from 1959 to 1965.
Adis Sultanovic

VIEWS

- 1081-1092 The Educational Role of the Friday Sermon
Enver Gicic

REVIEWS

- 1093-1106 Dr. Redzep Boja in the Bosnian Press
Azmir Jusufi
- 1107-1124 Writing of the Catholic Weekly "Glas Koncila"
During the Conflict Between the RBiH Army and the HVO
Elvedin Subasic

OUR MADRASAS

- 1107-1124 The Graduates, both Male and Female, of Our Madrasas in 2024

THE OFFICIAL PART

- 1139-1148 Activities of the Council of Muftis
- 1149-1176 The Activities of Riyasat
- 1239-1250 Decrees

RIJEČ UREDNIKA

PREDSTOJI LI POZITIVNA TRANSFORMACIJA?

Trenutna previranja svuda po svijetu, nažalost, ne slute na dobro, izazivaju strah i zabrinutost, dok se na sceni sve zornije pojavljuju bezobzirni likovi, koji niti imaju državničkih kapaciteta niti imaju morala i odgovornosti, što stvara dodatnu konfuziju i prijeti konfliktima.

Nakon debakla zapadnoga svijeta na Gazi, koji se dugo nalazio na čelu savremene civilizacije, i njegove grube iznevjere principa koje je zagarovao: pravičnosti, humanosti, ljudskih (ženskih, dječijih...) prava, poštivanja zakona i slobode izražavanja, otvoreno podržavši opake cionističke zločince u trenutku njihova činjenja zločina, svijet je ušao u neizvjesnost, a globalne institucije značajno su degradirane, odnosno sputane u svom djelovanju. Frenetičan aplauz cionističkom lideru u Senatu i Predstavničkom domu SAD-a, 24. jula 2024. godine nedvosmisleno je pokazao poodmaklu fazu bolesti i sljepoću u duhu aktuelne civilizacije. Taj čin je, možda, označio i kraj jednog vremena, jedne epohe. Može se, dakle – nakon gaženja vrijednosti na kojima se počivalo – očekivati kraj zapadnjačke dominacije u svijetu i u dogledno vrijeme potiskivanje aktuelnog uređenja međunarodnih odnosa i uspostavljanje novog – s novim pravilima i odnosom snaga.

Trenutna previranja svuda po svijetu, nažalost, ne slute na dobro, izazivaju strah i zabrinutost, dok se na sceni sve zornije pojavljuju bezobzirni likovi, koji niti imaju državničkih kapaciteta niti imaju morala i odgovornosti, što stvara dodatnu konfuziju i prijeti konfliktima.

Muslimanski svijet je u posebnom, vlastitom pritisku. Nepoduzimanje mjera protiv cionističke brutalnosti prema palestinskom narodu – naročito s obzirom na stradanje žena i djece – gruba izdaja principa svoje kulture, proizvelo je frustraciju i zlokobnu tišinu u mnogim arapskim zemljama i u vladajuće režime unijelo nemir; prijeti eksplozijom. Aktuelna tragedija Gaze mogla bi, dakle, predstavljati prijelomnu tačku i pokrenuti procese pozitivne transformacije ponajprije u arapskom, a potom i u cijelom muslimanskom svijetu. Sav taj svijet je, u većoj ili manjoj mjeri, izložen opasnosti potčinjavanja, kulturnog porobljavanja, ekonomskog izrabljivanja i socijalne razgradnje, te političke ovisnosti i servilnosti. Gaza je, može biti, u tom svijetu probudila svijest o tome, o toj zajedničkoj ugroženosti. Naime, velika muslimanska kultura već dugo je sputana u svom hodu i ne dopušta joj se razvoj na temeljima vlastitih vrijednosti, a muslimanski glas u svijetu skoro da se više i ne čuje, dok su autentični muslimanski prinosi civilizaciji sasvim minorni. To nije prirodno stanje i sasvim sigurno će imati svoju reakciju.

Ostaje nada da će do te transformacije doći mirnim putem, kroz unutrašnju obnovu duha i mobilizaciju potencijala: snažnim radom na oživljavanju potisnutih, zapretenih ili zamrlih vrijednosti islama – sve redom visokih vrijednosti, toliko potrebnih današnjem svijetu i posrnujoj civilizaciji.

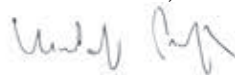
Mogu li muslimani biti nada ljudima predstojećeg vremena? Mogu, ako krenu u ovom pravcu i predstave se u izvornoj naravi svoje kulture!

Drugi muslimanski vladar Omer ibn el-Hattab je rekao:

“Mi smo bili ponižen, najmanje cijenjen narod, pa nas je Allah uzdigao i uzvisio islamom, i kad god budemo slavu i ugled tražili u nečemu drugom, mimo onoga čime nas je Allah uzdigao – Allah će nas poniziti!”

Nadamo se da će poniženost muslimanske kulture konačno biti privedena kraju.

Mustafa Prljača

HUTBA

DOBAR PRIJATELJ

“Primjer dobrog i lošeg društva jest kao primjer čovjeka koji nosi miris i čovjeka koji puše u kovački mijeh. Onaj koji nosi miris, ili će ti ga pokloniti, ili ćeš ga kupiti od njega, ili ćeš osjetiti njegov ugodan miris. A onaj koji puše u kovački mijeh, ili će ti zapaliti odjeću, ili ćeš osjetiti ružan miris od njega.”
(Buhari i Muslim)

**AHMED-EF.
PURDIĆ**

Fetva-i emin
IZ u BiH

Sva hvala pripada Allahu, a salavat i selam upućujemo na vjerovjesnika Muhammeda, njegovu častnu porodicu, ashabe i sve one koji ga slijede do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo!

Čovjek od svog rođenja nije prepušten sam sebi. Uvijek se oko njega nalaze drugi ljudi. U početku su to roditelji i bliža familija, a kasnije, kako odrasta, upoznaje se sa širom okolinom i drugim osobama, te sve više vremena provodi s njima. Allah je čovjeka stvorio kao biće zajednice, koje ima potrebu da komunicira, druži se i sarađuje s drugim ljudima. Upravo to komuniciranje puno utječe na njegovo mišljenje, ideje i samo djelovanje, jer on, svjesno ili nesvjesno, poprima osobine ljudi s kojima se druži i razgovara. Štaviše, društvo ima značajan utjecaj na čovjekovu vjeru, od koje zavise njegova sreća i uspjeh na ovom i na

budućem svijetu. O tome je Allahov Poslanik rekao:

“Čovjek je vjere svog prijatelja, pa neka svako od vas gleda s kim se druži.” (Ebu Davud i Et-Tirmizi)

Ljudi biraju različite grupe, staleže i prijatelje, često prema svojim željama i prohtjevima, a i ubjeđenjima i pogledima na svijet. Naravno, svako nosi odgovornost za taj svoj izbor. Zato u ovoj hutbi želimo istaknuti značaj i važnost izbora dobrog prijatelja i društva.

Uzvišeni Allah je u čovjeka usadio potrebu da ima ljude s kojim će sjediti, razgovarati i dijeliti svoje radosti, ali i probleme i teške trenutke. Koliki značaj ima dobar prijatelj može se vidjeti iz 61. ajeta sure En-Nur, u kojem Uzvišeni Allah kaže:

Nije grijeh slijepcu, niti je grijeh bromu, niti je grijeh bolesnu, a ni vama samima da jedete u kućama vašim, ili kućama očeva vaših, ili u kućama matera vaših, ili u kućama braće vaše, ili u kućama sestara vaših, ili u kućama amidža vaših, ili u kućama tetaka vaših po ocu, ili u kućama daidža vaših, ili u kućama tetaka vaših po materi, ili u onih čiji su ključevi u vas ili u prijatelja vašeg;

nije vam grijeh da jedete zajednički ili pojedinačno. (En-Nur, 61)

Pogledajmo, draga braćo, kako Uzvišeni Allah prijatelja svrstava zajedno s najbližom rodbinom: ocem, sinom, bratom, daidžom, amidžom i sl. U ovom ajetu navode se kuće u kojima je dozvoljeno da se čovjek opusti, razrahati i, kao poseban vid opuštenosti, jede u njima. To je zbog toga što je

prijateljstvo izraz ljubavi i bliskosti. Životno iskustvo nam također ukazuje na to da je nekad prijatelj bliži i od rodbine. Ljudi nekada prvo idu prijateljima, da s njima podijele svoju radost, tugu i probleme. Naravno, nije svaka osoba koju poznamo, ili s kojom smo bili u društvu, bliski prijatelj s kojim možemo podijeliti naše probleme i sreću.

Iskreno prijateljstvo se ne stječe brzo, naprotiv ono se gradi i u njega se stalno mora ulagati puno strpljenja i razumijevanja. Zato nam i Poslanik poručuje: “Neka svako od vas gleda s kim se druži.”

Prijatelj će podsticati ili na dobro i dobročinstvo ili na zlo i grijeh. Naravno, ne znači da će pri svakom susretanju tako i biti, ali prijatelj čovjeka podstiče na mnoge radnje i postupke. To

Iskreni prijatelj je povjerljiv. Povjerenje je temelj dugoročnog i iskrenog prijateljstva. Čovjek u kriznim situacijama prijatelju otkriva svoje probleme i tajne, ne želeći da ih drugi znaju. Iskreni prijatelj to ne smije zloupotrijebiti.

je Poslanik slikovito opisao, navodeći primjer dobrog i lošeg prijatelja:

“Primjer dobrog i lošeg društva jest kao primjer čovjeka koji nosi miris i čovjeka koji puše u kovački mijeh. Onaj koji nosi miris, ili će ti ga pokloniti, ili ćeš ga kupiti od njega, ili ćeš osjetiti njegov ugodan miris. A onaj koji puše u kovački mijeh, ili će ti zapaliti odjeću, ili ćeš osjetiti ružan miris od njega.” (Buhari i Muslim)

Kako prepoznati dobrog prijatelja ili, drugim riječima, koje su to najvažnije osobine kod čovjeka da bismo ga mogli smatrati dobrim prijateljem?

Riječ *prijatelj* u prijevodu na arapski jezik znači *sadiik* (صَدِيق), što dolazi od riječi *siddk* (iskrenost). Iskrenost je prva osobina koja bi trebala krasiti svakog čovjeka, a naročito nekoga na koga se želimo oslonuti, ko će iskreno reći šta misli o nama i našim postupcima... Ako čovjek nema ovako iskrenog prijatelja, ne može imati pravu sliku o sebi i svojim postupcima. Svi mi griješimo i svakom od nas je potrebna osoba koja će nam ukazati na to.

Allahov Poslanik je rekao: “Vjernik je vjerniku ogledalo, vjernik je vjerniku brat.” (Ebu Davud)

U ogledalu možemo vidjeti svoj fizički izgled, ali ne možemo ocijeniti svoje postupke; zato je tu naš prijatelj, koji će ih vjerno opisati.

O značaju međusobnog pomažanja još jasnije govori sljedeći hadis: “Vjernik je za vjernika kao zgrada:

jedni drugoga podržavaju.” Govoreći ove riječi, Allahov Poslanik je isprepletao svoje prste, da bi demonstrirao tu čvrstu spregu.

Druga osobina je, koja je suštinski važna, a za koju slobodno možemo reći da je temelj i osnova svih drugih odlika, da prijatelj bude vjernik. Allahov Poslanik, a.s., poručuje: “Druži se samo s vjernikom.” (Ebu Davud i Et-Tirmizi). Prijateljstva koja se temelje na prolaznim interesima i sâma su prolazna. Ona će kad-tad propasti. Uzvišeni Allah, govoreći o polaganju računa na Sudnjem danu, poručuje: *Tog Dana će oni koji su jedni drugima bili prijatelji postati neprijatelji, samo to neće biti oni koji su bili bogobožni.* (Ez-Zuhruf, 67)

Prijatelj treba da je razuman i pronicljiv. Kao takav će ti dati savjet kada ga budeš tražio od njega. To je osoba koja svoje znanje i iskustvo stavlja na raspolaganje svojim prijateljima. Allahov Poslanik, a.s., rekao je: “Najbolji prijatelji kod Allaha su oni koji su najbolji prema svojim prijateljima, a najbolje komšije kod Allaha su oni koji su najbolji prema svojim komšijama” (El-Hakim)

Iskreni prijatelj je povjerljiv. Povjerenje je temelj dugoročnog i iskrenog prijateljstva. Čovjek u kriznim situacijama prijatelju otkriva svoje probleme i tajne, ne želeći da ih drugi znaju. Iskreni prijatelj to ne smije

zloupotrijebiti. Allahov Poslanik nas upozorava riječima:

إِنَّمَا يَتَجَالَسُ الْمُتَجَالِسُونَ بِأَمَانَةٍ
اللَّهُ، فَلَا يَحِلُّ لِأَحَدِهِمَا أَنْ يُفْشِيَ
(عَنْ صَاحِبِهِ مَا يَكْرَهُ)

“Sagovornici razgovaraju u povjerenju i nije dozvoljeno nijednom od njih dvojice da otkriva ono što prezire onaj drugi.”

Dobar prijatelj je Allahova blagodati, koja čovjeku pomaže da bude ustrajan u činjenju dobra i štiti ga od grijeha. Allahov Poslanik kaže:

(إِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْوَاحِدِ وَهُوَ مِنَ الْإِثْنَيْنِ أَبْعَدُ)

“Šejtan je s jednim, a od dvojice je dalje.”

Stoga, čovjek treba tražiti iskrene prijatelje.

Draga i poštovana braćo!

S obzirom na to da je uticaj prijatelja na čovjeka veliki, treba se pobrinuti ne samo za izbor vlastitih prijatelja. Roditelji trebaju brinuti i o tome ko su prijatelji njihove djece. Ako su oni dobri, trebaju ih podsticati na druženje. Ako nisu, neka ih upozore i posavjetuju. Loš prijatelj i destruktivno društvo će kad-tad dovesti do loših posljedica. U današnjem vremenu imamo i virtualni svijet i često nepoznata “druženja” djece iz naših kuća. I dok mi mislimo

da su djeca pod našim budnim okom, ona su možda u društvu koje ih može odvesti u svijet nemorala, kriminala i devijantnih ideologija. Posebnu pažnju trebamo posvetiti ovom vidu izazova, mada često ni mi sami nismo dovoljno educirani i vješti da to sve pratimo. To je dodatni razlog da s našom djecom otvoreno razgovaramo i upozorimo ih na te opasnosti.

Mudri Lukman je govorio svom sinu: “Ko se druži s lošim društvom, neće se spasiti, a ko se druži s dobrim prijateljem, doživjet će uspjeh.”

Također, Lukman je savjetovao sina riječima: “Sine moj, biraj društvo u kojem ćeš sjediti. Ako vidiš ljude da spominju Allaha, sjedi s njima, pa ako budeš učen koristit će ti tvoje znanje (u razgovoru s njima); a ako budeš neznalica, od njih ćeš učiti. A možda ih Allah obaspe Svojom milošću, pa će i tebe ona obuhvatiti. A ako vidiš ljude da ne spominju Allaha, nemoj sjediti s njima, jer, ako si učen, tvoje znanje ti neće koristiti; a ako nisi, oni će te još više zaglupiti. A možda ih Allah kazni, pa će i tebe ta kazna obuhvatiti.”

Molimo Uzvišenog Allaha da nam na ovom svijetu podari iskrene i poverljive prijatelje, a da na budućem svijetu budemo u društvu vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni prijatelji biti!

Prema postmodernoj sintezi islamske nauke i moderne nauke, epistemološki temelj

OSMAN BAKAR*

osmanbakar@iium.edu.my

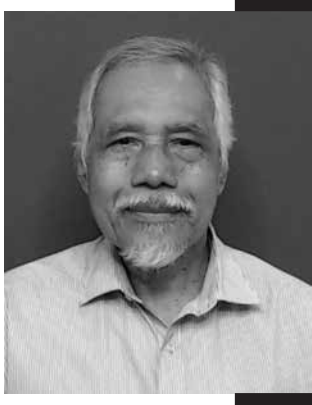
rektor na internacionalnom islamskom univerzitetu u meleziji

Sažetak: Glavna svrha ovog članka je pružiti uvodnu diskusiju o jednom od nekoliko projekata sinteze znanja s kojima sam se bavio u protekloj deceniji. Ovaj projekt nazivam "Postmoderna sinteza islamske nauke i moderne nauke". Radi jasnoće o cijeloj svrsi ovog projekta, objašnjenje pojmova u naslovu čini se neophodnim. Neka mi bude dozvoljeno da prvo objasnim značenje pojma *islamska nauka* u smislu u kojem ga ovdje koristim. Pojašnjenje termina bi nam pomoglo da se usredotočimo na stvarna pitanja koja su pokrenuta naslovom ovog eseja, budući da se u trenutnoj upotrebi smatra da termin konotira nekoliko različitih značenja, a time i mogućnost zabune. Neki ljudi koriste termin *islamska nauka* kao engleski prijevod u jednini arapskog *al-ulūm al-islamiyyah*, koji se prvenstveno odnosi na tzv. religijske nauke, posebno nauke o Kur'anu i poslaničkim hadisima, nauku o principima religije (*'ilm usūl al-dīn*), i nauke islamske jurisprudencije (*'ilm al-fiqh*) i principe pravne nauke (*'ilm usūl al-fiqh*). Sa stanovišta islamske epistemologije, termin *al- 'ulūm al-islamiyyah*, kako ga razumije veliki dio "uleme", inherentno je problematičan.

Ključne riječi: postmoderna sinteza islamske nauke i moderne nauke, islamska nauka, islamska epistemologija

TERMINOLOŠKO POJAŠNJENJE¹

Pripisivanje islamizma nekim naukama samo kao ono što je ova grupa radila, bez obzira koliko važne ove nauke mogu biti religiji, ali ne i drugim naukama, bilo bi u suprotnosti s konceptom i filozofijom znanja u islamu. Takva linija razmišljanja miriše na epistemičko sektaštvo koje se protivi principu jedinstva znanja koji je toliko naglašen u islamskoj epistemologiji. Štaviše, poznato je da ovo epistemičko sektaštvo ima negativan efekt obeshrabrivanja mnogih muslimana od proučavanja tzv. “sekularnih nauka” koje muslimanski epistemolozi vide kao ništa manje važne za društveno zdravlje od religijskih nauka. U historiji islamske civilizacije najšire prihvaćena podjela nauka bila je podjela na tradicionalne, prenesene (*al-‘ulūm al-naqliyyah*) i racionalne nauke (*al-‘ulūm al-aqliyyah*), koje su stoljećima oblikovale muslimanski obrazovni sistem sve do modernog doba. Ova podjela zamišljena je unutar unitarne epistemološke perspektive u kojoj su obje kategorije nauka viđene kao islamske u smislu da su u skladu s najuniverzalnijim epistemološkim kriterijima islamizma. Takva podjela poštjednala je *mainstream* klasične islamske misli epistemičke dihotomije između humanističkih nauka i prirodnih i društvenih nauka koja je trebala karakterizirati i zaista progoniti modernu zapadnu misao.

Osman Bakar

Neki drugi koriste termin *islamska nauka* da označe znanje o prirodnom svijetu za koje tvrde da je sadržano u mnogim ajetima Kur’ana i također u poslaničkim hadisima. Oni vjeruju u modernu nauku, ali s tvrdnjom da su mnoga otkrića u ovoj nauci predviđena u Kur’anu.

1 Projekt sinteze znanja u koje sam se upustio i o kojima sam objavljivao uključuju projekt o preispitivanju temeljnih pretpostavki moderne nauke s ciljem pružanja čvršćih pretpostavki; projekt o sintezi između tradicionalne islamske i moderne biomedicine; i projekt o integralnoj ekologiji usmjeren na pružanje sinteze biofizičkog, izgrađenog i kulturnog okruženja.

Njihovo tumačenje tih kur'anskih ajeta, za koje smatraju da su opterećeni naučnim idejama, ima tendenciju biti pod većinskim utjecajem najnovijih otkrića u modernoj nauci. Ovaj poseban pristup naučnom tumačenju kur'anskih ajeta, koji se oslanja na moderna naučna otkrića, kritiziran je od mnogih poznatih muslimanskih učenjaka.

Postoji još jedna upotreba termina *islamska nauka*. U ovom trećem smislu, islamska nauka odnosi se na cjelokupno naučno znanje koje je proizvedeno i kultivirano u islamskoj civilizaciji od njenog početka u sedmom stoljeću nove ere. Bez obzira na činjenicu da su mu djelimično doprinijeli nemuslimanski naučnici i učenjaci koji su živjeli pod civilizacijskim kišobranom islama, a dijelom inspirirani predislamskim naukama, zagovornici ovog trećeg razumijevanja islamske nauke smatraju da je ovo znanje islamske prirode, jer je na nivou koncepata i teorija u skladu s jedinstvenom epistemološkom perspektivom utjelovljenom u Principu Božanskog jedinstva (*al-tawhīd*) i na nivou primjene na principe šerijata. Ova grupa zagovornika islamske nauke također vjeruje da su principi ove nauke relevantni i primjenjivi u svakom trenutku na osnovu njihove univerzalne i trajne vrijednosti. Jedna od implikacija ovog vjerovanja je da je moguće kroz intelektualnu obnovu (*al-tajdīd al-ʿaqlī*) uskrsnuti tradicionalni duh i filozofiju islamske nauke, ali u novim oblicima koji zadovoljavaju savremene ljudske potrebe. Ja koristim termin *islamska nauka* u ovom trećem smislu. To je značenje islamske nauke koje čini smislenim govoriti o njezinoj sintezi s modernom naukom.

Sâm termin *moderne nauke* treba pojašnjenje. Pod modernom naukom mislim na nauku koja je nastala na Zapadu u ranom sedamnaestom stoljeću nove ere i koja je zasnovana na newtonovskoj mehanističkoj filozofiji prirode i epistemološkim principima racionalizma i empirizma. Uglavnom, Newtonov univerzum bio je taj koji je sačinjavao jezgru svjetonazora moderne nauke. Od sredine dvadesetog stoljeća mnogi zapadni intelektualci i znanstvenici govorili su svijetu da je doba moderne znanosti došlo do kraja. Ovaj pogled na sudbinu moderne nauke je široko prihvaćen toliko da je postao jedan od značajnih lanaca mišljenja koji čine filozofski pokret poznat kao postmodernizam. Najvažniji faktor koji je okončao epistemološko mjesto i ulogu Newtonove fizike, kao glavnog oblikovatelja modernog zapadnog naučnog pogleda na svijet, bila je kvantna fizika. Nova fizika bila je dobrodošla od strane postmodernista, jer je ojačala njihovu filozofsku poziciju u kontrapokretu protiv mnogih načela modernizma. Životni vijek modernog naučnog svjetonazora bio je relativno kratak, samo oko 350 godina (od početka 17. do sredine 20. stoljeća nove ere) u

poređenju, naprimjer, sa islamskom naukom koja je trajala skoro milenijum (od 8. do 17. stoljeća nove ere).

ISLAMSKA NAUKA, MODERNA NAUKA I POSTMODERNA NAUKA: ZAŠTO POTREBA ZA SINTEZOM?

Iz perspektive islamske epistemologije ima nekoliko razloga zašto postoji hitna potreba da se nastavi istinska sinteza između islamske nauke, moderne nauke i postmoderne nauke. Razlozi su teološki, filozofski i naučni. Prvo, teološki razlog. Postoji potreba da se ponovo potvrdi ideja sinteze znanja kao *raison d'être* islama. Ni manje ni više nego sâm Kur'an koji promiče najvažniju tvrdnju da ga je Bog objavio kako bi podsjetio čovječanstvo na njegov poseban svetopisamski status kao sintezu svih prethodnih božanskih objavljenih spisa, jer se nijedna druga objavljena knjiga neće pojaviti nakon njega. Osnovni teološki sadržaj religije islama je princip božanskog jedinstva (*al-tawhīd*). Ovaj princip, koji služi epistemološkoj funkciji na različitim nivoima i unutar različitih domena znanja u skladu s prirodom islama, kao religije znanja *par excellence*, jest i inkluzivan i sintetički u prirodi.

Za potrebe općih i specifičnih sinteza znanja, princip *al-tawhīd*-a može biti pozvan da odigra svoju potrebnu ulogu sinteze nakon što je njegov domen primjene identificiran i razjašnjen. Historijski gledano, u domenu nauke islamska civilizacija svjedočila je sintetizirajućoj ulozi ovog principa i na nivou svoje filozofije i teorije – konstrukcije. Na osnovu sintetizirajućeg duha islama, religije, islamske nauke, koja je bila zasnovana na njenim učenjima, također, postala je sintetička u prirodi. Historijski gledano, islamska nauka stvorena je iz naučnog naslijeđa svjetskih civilizacija, velikih i malih, koje su došle u muslimanske ruke. Naslijeđe je zaista bilo raznoliko. To je bio princip *al-tawhīda* koji je služio kao epistemološka nit koja povezuje ove različite elemente jedne s drugima i tkajući ih zamršeno, ali lijepo u harmoničnu cjelinu. Opća lekcija koju treba naučiti iz ovog historijskog iskustva je da muslimani ne mogu ostati ravnodušni prema epistemološkim tvrdnjama iz modernih i postmodernih nauka, kojih zaista ima mnogo. U svjetlu sintetizirajuće misije islamske civilizacije i sintetičke prirode islamske nauke, sinteza znanja bi bila prirodni muslimanski epistemološki odgovor na modernu nauku i postmodernu misao. Štaviše, sinteza znanja obećava da će biti efikasniji odgovor na filozofske izazove koje postavljaju moderne i postmoderne nauke od decenijama starog projekta islamizacije znanja koji se pokazao kao društveno pitanje podjele, posebno u pluralističkim društvima u kojima muslimani moraju živjeti zajedno i razgovarati s nemuslimanima.

Drugo, filozofski razlog. Sasvim jasno, filozofski pogledi islamske nauke i moderne nauke su različiti. Filozofski jaz između svjetonazora dviju nauka je ogroman. Filozofski pogledi u pitanju odnose se uglavnom na ontološke, kosmološke i epistemološke poglede i doktrine. U brojnim fundamentalnim pitanjima, filozofije dviju nauka su poznate po tome da se razilaze, pa čak i proturječe jedna drugoj. Ontološki, islamska nauka prihvata ideju univerzalne hijerarhije bića (*marātib al-mawjūdāt*) koja se proteže od Boga na najvišem nivou do fizičkih stvari na zemlji na najnižem nivou. Utvrđeno je da je kroz svoj *mainstream* moderna nauka ispovijedala promjenjiva ontološka uvjerenja u svojoj kratkoj historiji koja su pokazivala tendenciju da se stvarnost svede na jedan nivo, naime najniži u tradicionalnoj hijerarhiji bića koja je prihvaćena u islamskoj nauci. Tokom prve faze svog postojanja, moderna nauka održava ontološko vjerovanje u stvarnost na dva nivoa koja se sastoji od Boga i univerzuma. Iako je Bog i dalje uključen u svoje stvaranje, kao što je ustvari vjerovao Isaac Newton (1643. n. e. - 1727. n. e.), jedan od njegovih glavnih osnivača, svemir moderne nauke ispražnjen je od svog andeoskog sadržaja. Kasnije, tokom perioda evropskog prosvjetiteljstva (kraj 17. stoljeća n. e. do početka 19. stoljeća n. e.) pod utjecajem deizma (koji je cvjetao između 1690. i 1740. godine), teološkog vjerovanja koje je potvrdilo Božije postojanje, ali negiralo Njegove interakcije u svemiru, moderna nauka usvojila je ideju autonomnog fizičkog svijeta koji je potpuno odsječen od Boga. Ovo vjerovanje učinilo je ideju Boga suvišnom za nauku, čime je otvorilo put za konačno svođenje fizičke stvarnosti na ono što je uspostavljeno samo kroz empirijske metode.

Kosmološki, islamska nauka prihvata ideju univerzuma koji je naseljen duhovnim, suptilnim i fizičkim stvorenjima koja su hijerarhijski uređena. Islamska nauka potvrđuje ideju koju uči Kur'an da je višeslojni univerzum kontinuirano podvrgnut božanskoj vladavini s anđelima i džinima koji igraju svoje kosmičke uloge kao Njegovi sekundarni agenti u vođenju fizičkog svijeta. Nasuprot tome, svemir za koji vjeruje moderna nauka više nije bio živ nakon izumiranja andeoskih vrsta u svom novom kosmičkom poretku. Postao je beživotni entitet. Njutnovski univerzum pretvoren je u ogromnu mašinu koja radi u skladu s fizičkim zakonima koje ljudski um može otkriti. Glavni zadatak nauke bio je da otkrije ove zakone, od kojih su neke zapravo otkrili njeni osnivači. Bilo je samo za očekivati da se smanjivanje objektivne stvarnosti u makrokosmosu mora dogoditi paralelno sa smanjenjem subjektivne stvarnosti u mikrokosmosu, budući da je korespondencija jedan na jedan između makrokosmosa i mikrokosmosa, koja je sama po sebi kosmički zakon, morala prevladati. Dakle, višedimenzionalni i

potpuni čovjek koji je sastavljen od tijela, uma i duha, kao što je potvrđeno od strane islamske nauke, sveden je na kartezijanski entitet tijelo-um, glavni temeljni stub moderne nauke. Ljudsko tijelo je počelo biti tretirano kao mašina, pogled s brojnim implikacijama za ljudsko zdravlje i medicinsku nauku i praksu.

Zajedno s mehanizacijom ljudskog tijela, kartezijanski um je na kraju sveden na cerebralnu inteligenciju ukorijenjenu u ljudskom mozgu, koja je u potpunosti objašnjiva kroz empirijsku neuroznanost. Tako se pojavila slika modernog čovjeka kao mašine za razmišljanje. Cerebralna inteligencija koja se tako percipira i razumije ima potencijal biti mehanizirana. Agenda umjetne inteligencije u postmodernoj eri nije ništa drugo nego pokušaj da se proces mehanizacije ljudskog uma dovede do logičnog zaključka. I u teoriji i u praksi, mehanizacija ljudske inteligencije koja se provodi do krajnjih granica predstavlja ogromne izazove islamu i njegovim civilizacijskim idealima. Očekuje se da će progresivna mehanizacija ljudske inteligencije biti praćena odgovarajućom progresivnom dehumanizacijom čovjeka, budućim scenarijem koji Kur'an opisuje kao trenutak kada će ljudsko stanje biti takvo da će Allah spustiti čovjeka "na najniže od najnižih".²

S obzirom na široki jaz koji razdvaja filozofske perspektive islamske nauke i moderne nauke, nije iznenađujuće da postoje ljudi koji odbacuju epistemološku sintezu ili se jednostavno rugaju toj ideji. Međutim, intelektualno je projekt sinteze znanja vrste i opsega koji ovdje predlažem neophodan ne samo zbog muslimanskog ummeta već i za cijelo čovječanstvo. Stoga se projekt mora nastaviti. Možda, kako ne bismo bili previše pesimistični vezano za izvodljivost projekta, potrebno je objašnjenje o tome šta očekujemo postići u predloženoj sintezi. Muslimanska historijska iskustva u sintezi znanja mogla bi biti od velike pomoći savremenim akademikima i naučnicima koji su zainteresirani za istu vrstu poduhvata. Naprimjer, možemo se odnositi na klasični muslimanski pokušaj stvaranja islamske filozofije i nauke uključivanjem drevnog grčkog znanja na terenu u njihovu šemu sinteze. Muslimanski mislioci koji su pokrenuli poduhvat sinteze napravili su svoj namjerni izbor. Oni su ignorirali ili odbacili Demokritovu teoriju atoma, jer je on dao osobine kao što su neuništivost i vječnost atomima koje islamska teologija i metafizika smatraju jedinstvenim za Boga. Ali općenito govoreći, prihvatili su, naprimjer, ideje Platona i Aristotela, Pitagore, Euklida, Galena i Hipokrata. Oni su napravili svoj izbor na osnovu intelektualnog razlučivanja čiji su kriteriji dostupni objavljenim učenjima islama. Stoga su

2 Kur'an, sura 95, ajet 5.

prosijavali grčko intelektualno naslijeđe kako bi identificirali ideje koje su bile prihvatljive za njihovu sintezu znanja.

Isto tako, s obzirom na sintezu znanja između islamske nauke i moderne nauke nije neophodno iz perspektive prve da svi elementi druge – njene temeljne pretpostavke, koncepti i teorije, metodološki principi i alati, šeme interpretacije podataka, ciljevi i mnogi drugi – budu prihvaćeni za sintezu. Ono što je potrebno učiniti je prosijati neprihvatljivo od prihvatljivog ili lažno od istinitog. Slično prosijavanje treba uraditi i kroz islamsko naučno naslijeđe. Ustvari, ovo prosijavanje je prvi korak koji treba poduzeti u sintezi. Prosijavanje, koje je u osnovi intelektualna aktivnost, zahtijeva razlučivanje podataka u pitanju kako bi se sintetizatorima omogućilo da odrede svoj epistemički status. Sintetizatori moraju imati puno znanja u oblasti studija u kojima će se sinteza poduzeti. Zadatak prosijavanja ideja koje imamo na umu postaje posebno zamoran kada sinteza koju treba uraditi uključuje cijelu modernu nauku i islamsku nauku, a ne samo jednu ili dvije grane nauke. Nužno je da se projekt sinteze znanja mora provoditi kao kolektivni poduhvat.

Gledajući cijeli proces sinteze znanja u pitanju, počevši od prosijavanja naslijeđa u obje nauke i prolaska kroz fazu reinterpretacije odabranih ideja sve do faze integracije ovih reinterpretiranih ideja u tawhidski epistemološki okvir dok se sinteza ne završi, čini se da je faza prosijavanja najzahtjevnija. Nakon što je prosijavanje završeno, čini se da ostatak posla oduzima manje vremena. Međutim, u fazi integracije potrebna je domišljatost i mudrost sintetizatora. Poenta koju ovdje želim ponoviti jest da je sinteza znanja između islamske nauke i moderne nauke moguća. Uspješni presedani u sintezi znanja u islamskoj civilizaciji mogu poslužiti kao izvor inspiracije za savremene sintetizatore.

Treće, naučni razlog. Moderna nauka je akumulirala impresivno bogatstvo naučnih podataka o prirodnom svijetu, uključujući i ljudska bića. Intenzivne specijalizacije u različitim granama moderne nauke bile su glavni faktor koji je doprinio ovom uspjehu. Međutim, pretjerana specijalizacija stvara vlastiti problem. Specijalizacija podrazumijeva veći fokus i oslanjanje na analizu. Tvrdio sam u svom prethodnom članku objavljenom u *The Muslim 500*³ da je bilo kakav uspjeh koji je specijalizacija postigla u doprinosu rastu znanja bio na račun sinteze. Nedostatak sinteze znanja i interdisciplinarnih studija značio je da su

3 Osman Bakar, 'The poverty of knowledge synthesis in the modern Muslim university: implications for the future Muslim mind (Siromaštvo sinteze znanja na modernom muslimanskom univerzitetu: implikacije za buduću muslimanski um),' *The Muslim 500* (Amman: The Royal Islamic Strategic Studies Centre), str. 112–114.

mnogi akademici i naučnici u velikoj mjeri oblikovani u svojim intelektualnim vizijama specijaliziranim znanjem koje su akumulirali u svojim disciplinama. Kao rezultat toga, intelektualna segregacija je prevladala u našim institucijama visokog obrazovanja. Ovdje tvrdim da bi sinteza znanja između islamske nauke i moderne nauke mogla pomoći u rješavanju problema koji proizlaze iz prekomjerne specijalizacije u potonjoj nauci, budući da prva nauka posjeduje neophodna epistemološka sredstva za postizanje integracije detaljnog i specijaliziranog znanja u širu viziju znanja.

ODREĐIVANJE PRIORITETA PROJEKATA SINTEZE ZNANJA

Teološka, filozofska i naučna opravdanja za sintezu znanja između islamske nauke i moderne nauke moraju se dalje razvijati. Istovremeno, mogu se poduzeti specifične sinteze znanja, kao što je ono što smo već pokrenuli u nekoliko područja proučavanja. Smatram vrlo značajnim projekt sinteze između tradicionalne islamske i moderne biomedicine koji provodim kao dio zajedničkog projekta o religiji i medicini s mojim kolegama na Univerzitetu u Chicagu i Univerzitetu Oxford. Međutim, s obzirom na činjenicu da je domen sinteze znanja koji imamo na umu tako širok, neophodno je da dođemo do prioriteta u našim projektima sinteze znanja. *Wa billah al-tawfik wa'l-hidāyah wa bihi nasta'in.*⁴

S engleskog preveo:
Nevad Kahteran

⁴ Naslov izvornika: <https://themuslim500.com/guest-contributions-2020/towards-a-postmodern-synthesis-of-islamic-science-and-modern-science-the-epistemological-groundwork/>

* Dr. Osman Bakar objavio je 22 knjige i preko 300 članaka o islamskoj misli i civilizaciji, posebno o islamskoj filozofiji i nauci. Također piše o savremenom islamu i međureligijskom i međucivilizacijskom dijalogu. Molimo pogledati biografiju na web-stranici – a voyage into the realm of the intellect (Putovanje u carstvo intelekta): <https://profosmanbakar.org/>. Dr. Bakar je nedavno (23. septembra o.g.) imenovan za sedmog rektora Međunarodnog islamskog univerziteta u Maleziji (IIUM)

عثمان بكار

Osman Bakar

نحو المقارنة ما بعد الحداثة بين العلم الإسلامي والعلم الحديث - الأساس المعرفي

Towards a Postmodern Synthesis of Islamic Science and Modern Science, an Epistemological Foundation

ملخص: إن الغرض الأساسي من هذه المقالة هو تقديم المناقشة الافتتاحية حول واحد من بضعة مشروعات المقارنة العلمية والتي كنت أتناولها على مضي عشر السنوات الماضية. هذا المشروع سميت به المقارنة ما بعد الحداثة بين العلم الإسلامي والعلم الحديث. ولوضوح ما يهدف إليه هذا المشروع فلا بد من شرح العبارات الواردة في العنوان. وليكن مسموحاً لي أن أشرح أولاً معنى مصطلح العلم الإسلامي بمعناه المقصود لدي هنا، فإن توضيح المصطلحات سيساعدنا على أن نتركز على المسائل الواقعية المثارة بعنوان هذه المقالة وذلك نظراً إلى أنه من المعتبر في الاستعمال الحالي أن المصطلح يدل على بضعة معانٍ مختلفة، الأمر الذي يفتح إمكانية الفهم الخاطئ. يستعمل البعض مصطلح العلم الإسلامي كترجمة إنجليزية بصيغة المفرد للعبارة العربية «العلوم الإسلامية» وهي عبارة تدل في المقام الأول على العلوم الدينية وبالأخص علوم القرآن والحديث وعلم أصول الدين وعلم الفقه وعلم أصول الفقه. ومن وجهة نظر علم المعرفة فإن عبارة «العلوم الإسلامية» كما يفهمها الكثير من العلماء هو ملتبس ضمنيًا.

Summary: The main purpose of this article is to provide an introductory discussion of one of several knowledge synthesis projects that I have been involved in over the past decade. I call this project “The Postmodern Synthesis of Islamic Science and Modern Science”. For the sake of clarity about the overall purpose of this project, an explanation of the terms in the title seems necessary. Let me first explain the meaning of the term ‘Islamic science’ as I use it here. Clarifying the term would help us focus on the real issues raised by the title of this essay, since in current usage the term is considered to connote several different meanings, and thus the possibility of confusion. Some people use the term Islamic science as an English translation of the Arabic *al-‘ulūm al-islamiyyah* in the singular, which primarily refers to the so-called religious sciences, especially the sciences of the Qur’an and the prophetic hadith, the science of the principles of religion (*‘ilm usūl al-dīn*), and the sciences of Islamic jurisprudence (*‘ilm al-fiqh*) and the principles of legal science (*‘ilm usūl al-fiqh*). From the standpoint of Islamic epistemology, the term *al-‘ulūm al-islamiyyah* as understood by a large segment of the ‘ulama’ is inherently problematic.

Domaća tradicija izučavanja kiraeta: od prošlosti do sadašnjosti

MALIK MEMIĆ

bachelor fakulteta islamskih nauka univerziteta u sarajevu
memicmalik@gmail.com

Sažetak: Tema rada o kojoj se govori kroz naredne pasaže je "Domaća tradicija izučavanja kiraeta: od prošlosti do sadašnjosti". U radu se tematizira izučavanje kiraeta s posebnim osvrtom na kurra-hafize koji su hodili bosanskom zemljom. Kroz tabelarni prikaz predstavljeni su kurra-hafizi koji su u prošlosti, ali i sadašnjosti, izučavali kiraete pred domaćim i/ili stranim autoritetima. Također, analizirano je nekoliko pojava izučavanja kiraeta i termina kurra-hafiz, te razmatrana učestalost pogrešnih uvjerenja, tumačenja i zloupotreba. Na koncu, umjesto zaključka, izneseno je nekoliko prijedloga promjena u nadi buđenja svijesti domaćeg čovjeka i sistemskog rješenja određenih nelogičnosti kroz akte i institucije Islamske zajednice.

Ključne riječi: Historija, kiraeti, Bosna i Hercegovina, prošlost, sadašnjost

UVOD

Bosna i Hercegovina – kao zasebni centar izučavanja kiraeta – oduvijek je u vlastitim redovima posjedovala poznavaoce kiraetske znanosti, autoritete koji su teoretski i praktično ovladali navedenom znanošću i zadobili titulu kurra-hafiza. Takvi slučajevi zabilježeni su kroz historiju, pa sve do današnjih dana. Jedan od ideala vjere jest amanet sjećanja na prethodne generacije kroz historijske činjenice i događaje, ali i konstantno usavršavanje pojedinca u sadašnjosti, trenutnim okolnostima i stanjima. Na tom tragu, sadašnji istraživači kiraetske znanosti na našim prostorima, a na osnovu znanstvenih prikupljenih podataka i istraživanja, upoznali su javnost s nepoznatom sferom domaćeg čovjeka i njegovim produbljenim odnosom s Allahovom, dž.š., Riječju (Kur'anom/Musāfom) – kurra-hafizima. Vrli prethodnici nisu žalili vremena i truda da kur'ansko znanje stječu na najpoznatijim kur'anskim centrima u svijetu, uključujući i naše prostore. Ibn el-Džezerijeva *Tajjiba*¹ i *Durra*² na našim prostorima nisu izučavane u mjeri u kojoj je izučavana Eš-Šatibijeva *Šatibijja*.³ Podaci ukazuju na to da su u prošlosti postojale institucije za izučavanje kiraeta u Sarajevu, Mostaru, Banjoj Luci i Nevesinju. U Sarajevu, Banjoj Luci i Nevesinju izučavano je sedam kiraeta po *Šatibijji*. U Mostaru je, pored *Šatibijje*, izučavano i deset kiraeta, ali po *Takribu en-Nešru*.⁴ Nije zabilježen slučaj izučavanja *Durre* ili *Tajjibe*. U sadašnjosti, navedenim prijestolnicama kiraetske znanosti na našim prostorima pridružuje se i Mostar, kao i Brčko. Međutim, izučavanje kiraeta prisutno je stoljećima u kur'anskim ustanovama, halkama, institutima, centrima, školama, fakultetima itd. U prošlosti, Mekka, Medina, Kairo, Istanbul, Damask itd., sloveli su za vodeće svjetske prijestolnice kiraetskog znanja. U sadašnjosti, navedenim prijestolnicama kiraetske znanosti pridružuje se i Katar, Bursa itd. Sva nabrojana mjesta obitavao je bosanski čovjek, Bošnjak, kurra-hafiz u potrazi za kur'anskom svjetlošću (vječnim znanjem i saznanjem).

1 Djelo o deset kiraeta u formi poezije; 1015 stihova.

2 Djelo o tri kiraeta u formi poezije; 240(1) stihova.

3 Djelo o sedam kiraeta u formi poezije; 1173 stiha.

4 Pogledaj: Safet Husejnović, *Tradicija učenja i memorisanja Kur'ana u Bosni i Hercegovini*, Islamski pedagoški fakultet u Zenici, Zenica, 2024, str. 87–90. i Dževad Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini: historijski pregled*, Mostar, 2018, str. 155–157.

1. IZUČAVANJE KIRAETA U PROŠLOSTI

A) PRED DOMAĆIM AUTORITETIMA

Kada je u pitanju praktično (neinstitucionalno) izučavanje kiraeta u prošlosti, devet (deset) kurra-hafiza sklopili su hatme pred domaćim autoritetima.⁵

KANDIDAT	MENTOR	MJESTO	GODINA	KIRAETI
Asim Sirčo	Hamdi Berberović	/	1923.	7
Hamdi Berberović	Asim Džafić	Sarajevo	1911.	7
Ahmed Redžepašić	Asim Džafić	Sarajevo	1911.	7
Ibrahim Trebinjac ⁶	Hamdi Berberović	Sarajevo	1930.	7
Ibrahim Proho	Hamdi Berberović	Sarajevo	1930. ili 1934.	7
Akif Handžić ⁷	Hamdi Berberović	Sarajevo	1930.	7
Mustafa Nurkić	Ibrahim Maglajlić	Banja Luka	/	7
Idris Skopljak	Ibrahim Maglajlić	Banja Luka	1897.	7
Salih Begović	Ibrahim Maglajlić	/	/	7
Mehmed Ali Dukatar	Šakir Tuzlo	Tuzla ili Banja Luka	/	7

5 Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 71–88, 103. i 119–135.

6 Posljednji živući kurra-hafiz “stare” generacije preselio 1982. godine. S njegovom smrću BiH do 1997. godine nije imala nijednog živućeg kurra-hafiza, dakle, u periodu od oko 15 godina, sve do dolaska Dževada Šošića 1997. godine na mjesto asistenta Fakulteta islamskih nauka (katedra kiraeta), a koji trenutno (neslužbeno) slovi za vrhovnog kiraetskog autoriteta.

7 Prema dostupnoj literaturi dolazi se do kontradiktornih podataka. Prema jednom izvještaju, Akif Handžić školovao se u Kairu i za vrijeme studija učio sedam kiraeta i zaprimio idžazetnamu kod nepoznatog stranog autoriteta. Međutim, prema drugom izvještaju, navedeni je pripadao skupini učenika Gazi Husrev-begove medrese koji su, šk. 1930/31. stekli zvanje kurra-hafiza po sedam kiraeta pred domaćim autoritetom Hamdijem Berberovićem. U navedenoj skupini su, osim navedenog Akifa Handžića, bili i Ibrahim Trebinjac, kao i Ibrahim Proho za kojeg se navodi da je, ipak, 1934. stekao zvanje kurra-hafiza.

B) PRED STRANIM AUTORITETIMA (IDŽAZETNAME DOSTUPNE)

Kada je u pitanju praktično (neinstitucionalno) izučavanje kiraeta u prošlosti, osam kurra- hafiza sklopili su hatme pred stranim autoritetima.

KANDIDAT	MENTOR	MJESTO	GODINA	KIRAETI
Abdullah Kaukčija ⁸	Ebu el-Fevz Merzuki	Mekka	1838. i 1840.	7, 3
Mustafa Luledžija ⁹	Abd el-Mun'im Desuki	Mekka	1864.	10
Asim Džafić ¹⁰	Jasin el-Hijari	Medina	1897.	7
Asim Sirčo ¹¹	Ahmed Jasin el-Hijari	Medina	1909.	7
Mustafa Sahačić ¹²	Muhammed el-Magribi	Kairo	/	7
Ibrahim Maglajlić ¹³	Ibrahim Hakki Dramali	Istanbul	/	7
Salih Sidki Hadžihalilović ¹⁴	Ibrahim Hakki Dramali	Istanbul	1885.	7, 10, 10
Mehmed Okić ¹⁵	Ibrahim Hakki Dramali	Istanbul	/	7

- 8 Pogledaj: Fadil Fazlić, *Hafizi u Bosni i Hercegovini u posljednjih 150 godina*, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i El-Kalem, Sarajevo, 2006, str. 25. i 27–28. i Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 25. Fadil Fazlić i Safet Husejnović navode da je Kaukči-zade učio i deset kiraeta po *Tajjibi*, a što je najvjerovatnije pogrešno. Pogledaj: Fadil Fazlić, *Tedžvid: Komparacija između Hafšovog i Veršovog riva-jeta*, El-Kalem, Sarajevo, 2000, str. 199. i Husejnović, *Tradicija učenja i memorisanja Kur'ana u Bosni i Hercegovini*, str. 85–86. Pretpostavke su da je Kaukči-zade prvi kurra-hafiz na našim prostorima, njegova idžazetnama je najstarija sačuvana idžazetnama pod identifikacijskim brojem R-2873. Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 27. i Malik Memić “Priča bosanske idžazetname”, *IIN Preporod*, 1. 11. 2022, str. 48. Postoje određene hipoteze da je Muhamed ibn 'Umer ibn Hamza 'Ivez, poznat kao Arap-hodža, prvi kurra-hafiz na našim prostorima. Ako se i prihvate takva stanovišta, ipak, navedeni nije domaćeg porijekla, iako je određeni period života proveo u Bosni, te u navedenom kontekstu, moguće da se radilo o prvom kurra-hafizu koji je hodio bosanskom zemljom. Međutim, navedene informacije su neutemeljene jer ne podliježu znanstvenim standardima. Pogledaj: Alija Rahman, “Izučavanje Šatibije i sedam kira'eta u Bosni i Hercegovini”, *Novi Muallim*, Vol. XXIII, br. 92, 2022, str. 80–81.
- 9 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 35–36.
- 10 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 55–57.
- 11 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 71–75. Također, učio je dio Kur'ana po sedam kiraeta pred Muhammed ibn Ahmed Halilom i zaprimio idžazetnamu koja se naslanja na prethodnu (praksa poznata pod nazivom: 'ala el-mutabe'a).
- 12 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 97–98.
- 13 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 103–104.
- 14 Navodi se da je deset malih kiraeta proučio po *Šatibiji* i *Tabbiru*, a deset velikih kiraeta po *Tajjibi*. Prema relevantnim podacima koji podliježu znanstvenim kriterijima, Salih Sidki Hadžihalilović je prvi kurra-hafiz na našim prostorima koji je posjedovao znanje deset velikih kiraeta! Idžazetnama za deset kiraeta po *Šatibiji*, *Durri* i *Tajjibi* mu je izdata 1885. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta. Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 104. Trenutno, još dvojica kurra-hafiza uživaju takav položaj: Dževad Gološ i Admir Husić.
- 15 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 110–111.

C) PRED STRANIM AUTORITETIMA (IDŽAZETNAME NEDOSTUPNE)

Kada je u pitanju praktično (neinstitucionalno) izučavanje kiraeta u prošlosti, sedam kurra-hafiza sklopili su hatme pred stranim autoritetima, ali njihove idžazetname nisu dostupne.

KANDIDAT	MENTOR	MJESTO	GODINA	KIRAETI
Husni Hadžijahić ¹⁶	Mehmed Katan	Banja Luka ili Istanbul	/	10
Šakir Tuzlo ¹⁷	/	Istanbul	/	10
Sulejman Užičanin ¹⁸	/	Istanbul	/	10
Abdullah Imamović ¹⁹	/	Istanbul	/	7
Muhamed Kurt ²⁰	/	Istanbul	/	7
Zubejr Vranić ²¹	/	Istanbul	/	7
Fehmi Gušić ²²	/	Istanbul	/	7

2. IZUČAVANJE KIRAETA U SADAŠNJOSTI

A) PRED DOMAĆIM AUTORITETIMA

Kada je u pitanju praktično (neinstitucionalno) izučavanje kiraeta u sadašnjosti, šest kurra-hafiza sklopili su hatme pred domaćim autoritetima.

KANDIDAT	MENTOR	MJESTO	GODINA	KIRAETI
Ismail Čehić	Samir Hodžić	Brčko	2017.	7
Omer Faruk Bukurević ²³	Ismail Čehić	Brčko	2019.	7
Abdullah Mrkonjić ²⁴	Samir Hodžić	Brčko	2020.	7

16 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 102. i 112–114.

17 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 102. i 112.

18 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 114.

19 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 112–113.

20 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 114–116.

21 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 116.

22 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 116–117.

23 Proces je tekao u džematu Rijeke Medžlisa Islamske zajednice Brčko. Međutim, svečanost sklapanja hatme po sedam kiraeta i primopredaje idžazetname obavljena je u Poslanikovoj, a.s., džamiji u Medini prilikom obavljanja hadža. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.

24 Proces je tekao u toku mjeseca ramazana 2019, ali je idžazetnama uručena 2020. godine. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.

Alija Rahman	Dževad Šošić	Sarajevo	2019.	7
Zubejda Gobeljić ²⁵	Dževad Šošić	Sarajevo	2020.	7
Samir Hodžić ²⁶	Abdullah Mrkonjić	Brčko	2020.	3

B) PRED STRANIM AUTORITETIMA

Kada je u pitanju praktično (neinstitucionalno) izučavanje kiraeta u sadašnjosti, deset kurra-hafiza sklopili su hatme pred stranim autoritetima.

KANDIDAT	MENTOR	MJESTO	GODINA	KIRAETI
Dževad Šošić ²⁷	Talal ibn Ahmed Din	Medina	1997.	7
Selver Išerić ²⁸	'Ali Muhammed Zejn 'Abd er-Resul	Sudan	1998.	10
Armin Abaza	Gijas Hafi	Damask	2006.	Sirija
Dževad Gološ ²⁹	Muhammed Nebil 'Ali Kurejm Radžih	Kairo Damask Katar	/	10, 10
Samir Hodžić ³⁰	Mustafa Sulejman	Kairo	2013.	7
Admir Husić ³¹	Hišam Džemal Hajdere Isma'il eš-Šerkavi	/	2014. 2020.	7, 3, 10

- 25 Prva bosanska kurra-hafiza – navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.
- 26 Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.
- 27 Vrhovni kur'anski autoritet na našim prostorima! Prvi kurra-hafiz u postratnoj BiH i nositelj grandioznog stepena doktora islamskih nauka (oblast: kiraet). Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.
- 28 Prvi Bošnjak koji je objedinio tradicionalno (kiraeti: 1998. Sudan) i modernističko (bekalorat: 1995. Saudijska Arabija; magistrat: 1998. Sudan; doktorat: 2004. Sudan) obrazovanje u području Kur'ana i kur'anskih znanosti (oblast: kiraet) u inostranstvu. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.
- 29 Pred drugim navedenim autoritetom učio je deset malih kiraeta u Damasku (do sure Junus) i u Kataru (do sure En-Nas). Potom i deset velikih kiraeta u Kataru (uživo do sure El-En'am), dok je svečanost primopredaje idžazetname obavljena u Mostaru. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta. Prije toga, učio je Hafsov rivajet i trenutno sklapa identičnu hatmu pred Kurejmom Radžihom koji slovi za vrhovnog autoriteta današnjice.
- 30 Tri kiraeta učio je pred Abdullahom Mrkonjićem. Konstatacija je prethodno navedena i predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.
- 31 Pred drugim navedenim autoritetom učio je deset velikih kiraeta, ali i deset Nafjevih predajnih puteva. Posljednja navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav

Abdullah Mrkonjić ³²	Abd el-'Aziz es-Sulemi Firas Metar Madžid Šemsi Baša	/	2020.	3, 10, 4
Omer Faruk Bukurević ³³	Omer Ejšam Turkmani	Bursa	2021.	10
Aziz Makan ³⁴	Mubarek el-Uhami	Medina	2021.	7
Sead Kumro	Mahmud Semih Halil	/	2022.	10

KURRA-HAFIZ – MIT ILI STVARNOST?

Postoji realna mogućnost da nisu navedeni svi kurra-hafizi koji su učili pred domaćim i/ili stranim autoritetima. Razlog se krije u nedovoljnom pristupu informacijama kroz idžazetname i nedovršenim istraživačkim poduhvatima. Prilikom sažetka historijskog pregleda domaćeg izučavanja kiraeta korišteni su relevantni izvori poput knjiga i radova, kao i metoda upitnika. Zanimljiva pojava na našim prostorima jest indolentan odnosa spram kiraeta, od strane pojedinih renomiranih ličnosti kao i mlađahnih hafiza koji još uvijek nisu svjesni težine hifza (i tedžvida) a kamoli kiraeta pa žive u uvjerenju da kiraeti predstavljaju dodatni minimalni angažman u trajanju od nekoliko mjeseci. Takve tvrdnje su iracionalne! Također, neophodno je osvrnuti se na pojavu koja svjedoči određenoj tendenciji “tituliranja” i oslovljavanja terminom kurra-hafiz pojedinaca koji ne posjeduju znanstvene pretpostavke i čije znanje nije verificirano kroz instituciju idžazetname.³⁵ O navedenim i sličnim temama pisali su domaći autori. Između ostalog, Dževad Gološ navodi osnovne karakteristike izučavanja kiraeta u BiH:

slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.

- 32 Sedam kiraeta učio je pred Samirom Hodžićem. Konstatacija je prethodno navedena. Vezano za četiri kiraeta koja se terminološki označavaju pojmom *šazz* – neautentični, nestandardni, nevjerodostojni, po njima nije dozvoljeno sklopiti hatmu. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.
- 33 Sedam kiraeta učio je pred Ismailom Čehićem. Konstatacija je prethodno navedena.
- 34 Svršenik dodiplomskog i postdiplomskog studija Fakulteta Kur'ana Univerziteta u Medini. Tema magistarske teze: “Naučna valorizacija djela Ed-Durer el-'alije fi hall elfaz šejh el-islam 'ala el-Džezeri autora Halila el-Mudabigija – od početka knjige pa do kraja poglavlja o svojstvima slova”. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.
- 35 U prilogu određeni hafizi: Fadil Bektaš, Zijad Dervić, Zaim Šljivo, Ahmed Bukvić itd. Navedeni predstavljaju kvalitetne hafize koji su se dokazali kroz, između ostalog, studij Fakulteta Kur'ana u Medini, Al-Azhara u Kairu, FIS-a u Novom Pazaru, ulogu muhaffiza mnogobrojnim hafizima i hafizama, domaća i međunarodna takmičenja učača Kur'ana, publikacije iz oblasti Kur'ana i kur'anskih znanosti u formi prijevoda, (ko)autorskih radova itd. Također, određeni navedeni hafizi sklopili su hatme prema određenim rivajetima, kiraetima i predajnim putevima, ali takav poduhvat je nedovoljan za zvanje kurra-hafiza. Također, postoje i određeni hafizi koji su, kroz magistarske teze i doktorske disertacije, uveliko doprinijeli

1. usmeno predanje;
2. izdavanje idžazetname,
3. svjedočenje i verifikiranje idžazetname;
4. izučavanje kiraeta po određenom djelu;
5. institucionalni način izučavanja kiraeta.³⁶

Kada je u pitanju teoretsko (neinstitucionalno) izučavanje kiraeta, u prošlosti, nisu zabilježeni slučajevi koji ukazuju da su određeni hafizi izučavali nabrojana kiraetska djela i stjecali idžazetname. Međutim, zabilježeni su slučajevi izučavanja tedžvidskih djela i stjecanja idžazetnama.³⁷ Kao dokaz da se domaći čovjek bavio klasičnim djelima potvrđuju i mnogobrojni prepisi tedžvidskih djela (*Džezerije*), pa i kiraetskih (*Šatibije*).³⁸ Međutim, u sadašnjosti, zabilježeno je nekoliko slučajeva izučavanja kiraetskih djela (naravno, kao i tedžvidskih) i stjecanja idžazetnama. Samir Hodžić učio je pred Abdullahom Mrkonjićem *Šatibiju* i *Durru*. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta. Prethodno je učio i *Tuhfu el-Atfal* i *Mukaddimu* (*Džezeriju*). Također, i Malik Memić učio je pred Samirom Hodžićem. Kada su u pitanju domaći pisani radovi, nije zabilježen nijedan rad koji je u cijelosti posvećen *Tajjibi* i *Durri*, kao što je *Šatibiji*.³⁹

razvoju kiraeta kao znanosti na našim prostorima, ali, navedeno predstavlja savremeno bavljenje kiraetom kao predmetom. Međutim, fundamentalnu osnovu bavljenja kiraetima predstavlja tradicionalni prijenos znanja i izučavanje klasičnih djela (u formi proze ili poezije) poput: *Šatibije*, *Tabbira*, *Durre*, *Tajjibe* itd. U prilogu određeni hafizi: Fadil Fazlić (pionir kiraetske znanosti na našim prostorima), Halil Mehtić (magistrirao i doktorirao iz oblasti tefsira, ali ne kiraeta), Safet Husejnović, Mensur Malkić, Abdul-Aziz Drkić itd. Navedeni obnašaju ili su obnašali ključne (kur'anske) funkcije u ustanovama Islamske zajednice, tj. na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu i Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici.

36 Pogledaj: Gološ, *Izučavanje kiraeta u Bosni i Hercegovini*, str. 136–157. i Samir Hodžić “Kako se stječe titula kurra-hafiza”, *IIN Preporod*, 1. 9. 2024, str. 40.

37 Isto, str. 145.

38 Pogledaj: Abdul-Aziz Drkić, “Rukopisi Džezerije u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu”, *Analiza Gazi-Husrev-begove biblioteke*, sv. 26, br. 40, 2019, str. 33–45. Ono što je korisno navesti jest podatak da je Malik Memić, u toku polaganja stihova *Šatibije*, sklapanja hatme i stjecanja idžazetname pred Samirom Hodžićem, svojeručno prepisao i analizirao kompletno djelo – od početka do kraja. Temeljno izvorište prepisa predstavlja demo verzija DVD-publikacije pod nazivom: *Utvrdi kur'anskog višeličja i dragocjena otkrijepljenost sedam kiraeta*. Navedeni prepis broji oko 350 listova A4 formata, a u toku je njegovo publiciranje u formi knjige. Primjera radi, Omer Faruk Bukurević napravio je određene bilješke u toku učenja sedam kiraeta pred Ismailom Čehićem, međutim, navedeni spisi nisu potpuni. Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.

39 *Durra* i *Tajjiba* tematizirane su samo u onolikoj mjeri u kojoj bi se navodila fundamentalna klasična djela autora Ibn el-Džezerija, te bi se shodno tome navodile i najosnovnije informacije. Međutim, *Komentar Durre* uskoro bi trebao ugledati svjetlo dana. Nasuprot tome, *Komentar Šatibije* konačno je ugledao

ZAKLJUČAK

U nastavku slijede taksativno nabrojani prijedlozi promjena:⁴⁰

1. Zvanično postaviti vrhovnog autoriteta Islamske zajednice (reisul-kurra’);
2. Institucionalizirati termin *kurra-hafiz*, prvenstveno kroz akte Islamske zajednice;
3. Riješiti problem pisanja titule kurra-hafiz, navedeni termin i titulu inkorporirati i standardizirati kroz pravopis bosanskog jezika i sačiniti skraćenicu (npr. *k. hfz.* ili *khfz.*), kao što je učinjeno s terminom *hafiz (hfz.)* jer je ogromna razlika između hafiza i kurra- hafiza;
4. Doprinijeti instituciji hifza kroz sistemski doprinos teorijskom i praktičnom izučavanju kiraeta u ustanovama Islamske zajednice: školama hifza, medresama, fakultetima i Centru za Kur’an i sunnet;
5. Kroz pravilnike na islamskim fakultetima uspostaviti sljedeće zaključke:
 - 5.1. Uposlenik fakulteta na katedri kiraeta, osim općih uslova, treba posjedovati i specifične uslove, tj. poznavanje kiraeta, u teoriji i praksi, ovjerenih kroz instituciju idžazetname;
 - 5.2. Magistarsku tezu na katedri kiraeta prijavljuje kandidat/kinja: hafiz/a priznat/a od strane Islamske zajednice institucijom hafiske šehadetname, kao i kandidat/kinja koji/a posjeduje idžazetnamu Hafsovog rivajeta ili Asimovog kiraeta;
 - 5.3. Doktorsku disertaciju na katedri kiraeta prijavljuje kandidat/kinja: kurra-hafiz/a osvjedočen/a i verifikovan/a institucijom idžazetname i poznavalac teorije i prakse (sedam (i tri) ili deset kiraeta);
6. Promicati ideju težine tradicionalnog bavljenja islamskim znanostima i uspostaviti korelaciju sa savremenim islamskim doktorskim studijama, a što je i zabilježeno u prethodnom pravilniku Fakulteta islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu: “student koji poznaje kiraete posjeduje grandiozni stepen doktora islamskih nauka” (parafraza);

svjetlo dana, ili konkretnije, trebao bi ugledati jer je Dževad Šošić analizirao prvi dio djela *Tedžvidske osnove sedam kira’eta* – metodološke principe – u kiraetskoj terminologiji poznate pod nazivom *usul*, a koje broji 444 stiha (računajući i uvodno poglavlje; 94 stiha). Izdavači su Fakultet islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu i Centar za Kur’an i sunnet, Sarajevo, 2021. godine. Međutim, drugi dio djela koji obrađuje sintaksičke razlike pojedinačnih sura poznate pod nazivom *ferʿ*, a koji broji 715 stihova (ne računajući i završno poglavlje; 14 stihova), još uvijek nije ugledao svjetlo dana i vjeruje se da će u skorijoj budućnosti. Na taj način, prvi put, perom domaćeg autora bit će iskomentirana *Šatibijja!* Šteta je ukoliko ne bude(u) održana(e) promocija(e)! Navedena konstatacija predstavlja historijski poduhvat jer, prema dostupnim podacima, takav slučaj nije zabilježen kroz domaću historiju kiraeta.

40 Koliko je poznato, o navedenom se i pisalo i raspravljalo u hafiskim i karijskim krugovima. Shodno tome, postoji mogućnost da se u nastavku određene stvari ponovo razmatraju.

7. Kiraet kao predmet predstavlja temeljnu znanost koja u sebi inkorporira teorijsko znanje i praktičnu vještinu, te kao takav zaslužuje da o(p)stane među krucijalnim predmetima u ustanovama Islamske zajednice, prije svega medresama i naravno, fakultetima;
8. Osvijestiti hafize da bavljenje kiraetima počiva na teoriji, tj. izučavanju klasičnih djela u formi proze ili poezije i poznatim komentarima, kao i na koncu, sklapanju hatme metodom objedinjavanja kiraeta.⁴¹ Dakle, redoslijed izučavanja kiraeta sastoji se iz:
 - 8.1. Teorijskog dijela (stihovi) – *Šatibijja* – 1173; *Durra* – 240(241); *Tajjiba* – 1015; Navedeno podrazumijeva pamćenje i razumijevanje;
 - 8.2. Praktičnog dijela (ajeti) – hatma predstavlja vrhunac dugogodišnjeg izučavanja kiraeta;
9. Bavljenje kiraetima, ni u kom slučaju, ne spada u domen hobija, nego predstavlja struku i životno opredjeljenje;
10. Uloga Islamske zajednice jeste da ponudi adekvatan radni angažman kurra-hafizima te da na taj način pomogne instituciji hifza na našim prostorima i produbi odnos domaćeg čovjeka spram Allahove, dž.š., Riječi.

41 Pogledaj: Dževad Šošić, “Metoda objedinjavanja kiraeta”, *Zbornik radova Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu*, Sarajevo, 2018, br. 22, str. 15–25. i “Metoda objedinjavanja kiraeta” u: Dževad Šošić, *Tedžvidske osnove sedam kira'eta*, Fakultet islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu i Centar za Kur'an i sunnet, Sarajevo, 2021, str. 201–205.

مالك مميتش

Malik Memić

التقاليد الإهلية لدراسة القراءات: في الماضي وفي الوقت الحاضر

Domestic Tradition of Studying the Qur'an: From the Past to the Present

ملخص: تتناول المقالة دراسة القراءات مع لمحة خاصة إلى كبار حفظة القرآن في البوسنة والمهرسك، وبهذا الخصوص، وبالعرض الجدولي، تم تقديم هؤلاء الكبار الذين كانوا يدرسون القراءات على أيدي الخبراء البوسنيين وغير البوسنيين في الماضي وفي الوقت الحاضر. وقد ورد في المقالة كذلك عدد من الاقتراحات لإجراء بعض التغييرات في هذا المجال وهي مستهدفة إلى إيقاظ وعي الناس في البوسنة والمهرسك وإيجاد الحل للمشاكل الراهنة من خلال وثائق وهيئات المشيخة الإسلامية.

Summary: The paper discusses the study of the Qur'an with a special focus on the kurra hafiz who traveled the Bosnian land. In this regard, a table presents the kurra hafiz who, in the past and present, studied the Qur'an before domestic and/or foreign authorities. The paper also presents several proposals for changes aimed at raising the awareness of Bosnian people and systematically solving certain problems through normative acts and institutions of the Islamic Community.

Provedba nacionalizacije mektepskih zgrada u Bosni i Hercegovini u periodu od 1959. do 1965. godine

DR. ADIS SULTANOVIĆ

sultanadis@gmail.com

imam u bosanskom edukacionom i kulturnom centru, chikago

Sažetak: U ovom radu analizira se provođenje nacionalizacije mektepskih zgrada u socijalističkoj Bosni i Hercegovini od strane organa vlasti na osnovu Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta FNRJ iz 1958. godine i drugih normativnih akata. Analiziraju se i uloge Islamske zajednice u BiH i lokalnog muslimanskog stanovništva u procesu denacionalizacije mektepskih objekata na području socijalističke Bosne i Hercegovine u periodu od 1959. do 1965. godine.

Ključne riječi: Islamska zajednica, nacionalizacija, mekteb, komunizam

UVOD

Islamska zajednica u socijalističkoj Bosni i Hercegovini našla se u veoma delikatnoj situaciji nakon završetka Drugog svjetskog rata (1945.) kada je Komunistička partija Jugoslavije (KPJ) u novoformiranoj državi Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji (FNRJ), odnosno u Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini (NR BiH), uvela model sekularne države koju karakterizira odvojenost vjerskih zajednica od države, proglašenje vjere za privatnu stvar svakog čovjeka i uživanje građanskih prava neovisno o pripadnosti ili nepripadnosti nekoj vjerskoj zajednici ili ispovijedanju neke religije.¹

Adis Sultanović

Izgradnja socijalističkoga društvenog uređenja nužno je zahtijevala uvođenje sistema narodne vlasti, federativnog državnog uređenja, rukovođeci položaj KPJ u svim društvenim organizacijama i tijelima vlasti, te razvlašćivanje svih nositelja kapitala, u korist stvaranja državno-svojinskog monopola nad sredstvima za proizvodnju.² U kategoriju onih koje treba razvlastiti komunistička vlast je ubrajala i Islamsku zajednicu, koju je trebalo ekonomski oslabiti nizom restriktivnih zakona. Tako je novi državno-politički sistem FNRJ donio niz zakonskih mjera kojima se ograničavala imovina Islamske zajednice uprkos činjenici da je svoj rad obnavljala u veoma nepovoljnim okolnostima, kao što su ogromna razaranja vjerskih objekata,³ opljačkana imovina, razbijanje organizacije na tere-

1 Enes Durmišević, "Prestanak važenja šerijatskog prava kao pozitivnog prava 1945. godine u Bosni i Hercegovini", *Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, LXIX, br. 11–12, 2007, str. 1055.

2 Komunistička vlast se opredijelila za razvojni koncept koji je preferirao društvenu svojinu i podsticao društveni razvoj, te pritom potpuno devastirao privatni sektor. Tomislav Anić, "Normativni okvir podržavljenja imovine u Hrvatskoj/Jugoslaviji 1944–1946.", *Časopis za suvremenu povijest*, god. 39, br. 1, 2007, str. 61.

3 Prema podacima Vakufske direkcije u Sarajevu, 24. 6. 1946. godine, u Bosni i Hercegovini je tokom Drugog svjetskog rata, potpuno ili djelimično stradalo 412 različitih vrsta objekata u vlasništvu Islamske zajednice: dža-

nu, veliki deficit kvalificiranih kadrova, posebno lokalnih imama, muallima, hatiba koji su provodili vjerski život u džematima.⁴ Pored toga, vlasti u FNRJ su vakufsku imovinu tretirali kao imovinu Islamske zajednice, što je imalo za posljedicu da su se na nju odnosili svi propisi u vezi s oduzimanjem imovine u vlasništvu ove vjerske zajednice.

Pravni okvir za nacionaliziranje vakufske imovine, koja se odnosila na najamne zgrade i građevinsko zemljište, izvršeno je na osnovu Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta iz 1958. godine, Uredbe o postupku za provođenje nacionalizacije najamnih zgrada i građevinskog zemljišta i rješenja Komisije za nacionalizaciju pri Narodnom odboru Općine (Sreza, ili Republike).

Pored katastrofalnog stanja u kojem se nalazila vakufska imovina u postratnom periodu, komunistička vlast je provodila pravne mjere kako bi "legalnim" putem oduzela vakufsku imovinu (mektepske zgrade) zarad "državnih interesa", što će u nastavku ovog rada biti detaljnije elaborirano.

PITANJE MEKTEPSKIH ZGRADA U BOSNI I HERCEGOVINI⁵ **POSLIJE ZABRANE ODVIJANJA MEKTEPSKE OBUKE**

Mektepske zgrade u Bosni i Hercegovini su do zabrane mektepske obuke 1952. godine od strane komunističke vlasti bile od velikog značaja u procesu vjersko-prosvjetnog prosvjeđivanja muslimanskog stanovništva.⁶ Naime, početkom 1950-tih, a posebno poslije zabrane odvijanja mektepske obuke, organi vlasti su pod izgovorom nedostatka školskog prostora, nasilno i pretežno bez ikakve sa-

mije, mektebi, stambene zgrade, dućani, magaze, mualimski stanovi i drugi stanovi, pekare, barake, kancelarije povjerenstva, turbeta, internati, čitaonice, kuće, šadrvani, hanovi, mesare, kafane, štale i drugi objekti. Od ovog broja 47,08% ili 194 objekta su potpuno uništena, dok je 52,91% djelimično oštećeno. Dalje, od ukupnog broja devastiranih objekata 62,37% ili 257 objekata otpadalo je na džamije i mektebe. Tokom rata stradalo je 125 ili 30,33% od ukupnog broja mektepskih zgrada. Veći dio mekteba ili 50,40% je potpuno razoren, a 49,60% je djelomično oštećen." Denis Bećirović, *Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini u vrijeme avnojevske Jugoslavije (1945–1953)*, Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju – Islamska zajednica u Hrvatskoj, Medžlis Islamske zajednice Zagreb – Institut za istoriju Sarajevo, Zagreb – Sarajevo, 2012, str. 111–112.

Kako je funkcionirao državni aparat FNRJ vidi više u: Radmila Radić, *Država i verske zajednice 1945–1970*, knjiga I, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 2002, str. 194

4 Više u: R. Radić, *Država i verske zajednice 1945–1970*, knjiga II.

5 Rad predstavlja dio šire studije pod nazivom "Nacionalizacija vakufske imovine i finansiranje Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini od 1959. do 1965. godine, autor Adis Sultanović, izdavač Vakufska direkcija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2022."

6 Vidi više u: Adis Sultanović, *Bosanskohercegovački imami u vrijeme komunizma: društveni položaj i djelovanje imama u Bosni i Hercegovini od 1945. do 1971. godine*, El-Kalem i Udruženje Ilmije u BiH, Sarajevo, 2021, str. 232–236.

glasnosti i znanja vakufskog povjerenstva preuzimali mektepske objekte u koje su smještali osnovne škole, čitaonice i dr., uz određenu simboličnu zakupninu koja je isplaćivana vakufskom povjerenstvu, ili bez ikakve zakupnine. Na taj način je, kako napominje Kurjaković, “iskonstruiran navodni pravni status ovih vakufskih zgrada kao najamnih zgrada/poslovnih prostora, što je poslužilo kao osnova za nacionalizaciju, mada se radilo o mektepskim zgradama u kojima se izvodila mektepska pouka ili mesdžidima u kojima su se, uz mektepsku pouku obavljali i vjerski obredi, te po mišljenju Vakufskog povjerenstva nisu podlijegele nacionalizaciji.”⁷

Međutim, uvidom u dokumentaciju Islamske zajednice na području nekoliko srezova postojao je problem neplaćanja zakupnine za oduzete mektepske zgrade. Saborski odbor je po pitanju nezakonitog odnosa prema mektepskim objektima posebno ukazao na probleme u brčanskom srezu: “Ne možemo preći preko nepravilnog i nezakonitog zauzimanja prostorija u vakufskim zgradama u brčanskom srezu, gdje su vakufske zgrade, naročito u gradu, iskorištavane u razne svrhe, a da za njih više godina nije plaćana nikakva najamnina. Te zgrade, odnosno prostorije u njima, preinačivane su bez ikakva sporazuma s Vakufom. Jedna od tih nacionaliziranih zgrada je i medresa u Brčkom, koja je od nacionalizacije morala biti izuzeta shodno Zakonu koji je propisao da se od nacionalizacije izuzimaju zgrade i prostorije koje služe vjerskim zajednicama za vršenje njihove vjerske djelatnosti.”⁸

Shodno teškoj novonastaloj situaciji, Islamska zajednica je nastojala donekle urediti zakonom propisano plaćanje najamnina za nacionalizovane mektepske zgrade: “U tuzlanskom srezu postoji 145 mektepskih zgrada koje su uzete za potrebe osnovnih škola, zadruga, društvenih organizacija itd. Otkako su zatvoreni mektebi, odnosno otkako vakuf ne raspolaže prostorijama mekteba, neplaćanjem kirija su vakufu izmakli znatni prihodi. Ako bi se uzelo da tuzlanski vakuf od jedne mektepske zgrade prima 500 dinara mjesečno kirije, onda se može pretpostaviti koju je sumu prihoda vakuf izgubio prošlih šest godina. Svi dosadašnji pozivi Vakufske direkcije, u posljednje dvije godine, da se regulira ovo pitanje i da se za sve mektepske zgrade sačine najamni ugovori, ostali su bezuspješni. Žao nam je što i tamošnja organizacija Socijalističkog saveza izbjegava urediti najamni odnos s Vakufom za vakufske prostorije koje iskorištava, radi

7 Nusret Kurjaković, “Nacionalizacija vakufskih objekata i građevinskog zemljišta u Gradačcu na osnovu Zakona o nacionalizaciji iz 1958. godine”, *Anali GHB*, knj. 35, Sarajevo, 2014, str. 82–83.

8 “Izvještaj Saborskog odbora u Sarajevu za 1957. godinu”, *Glasnik VIs-a u FNRJ*, IX, br. 5–8, 1958.

čega smo prisiljeni putem suda tražiti naknadu dužne kirije. Ovom prilikom moramo istaknuti da su vakufski imovni odnosi u brčanskom srezu usljed ovakvog stanja stvari, i pored više naših obilaženja, najnesređeniji u Bosni i Hercegovini”,⁹ navodi se u izvještaju Saborskog odbora u Sarajevu.

PROVOĐENJE NACIONALIZACIJE MEKTEPSKIH ZGRADA U BOSNI I HERCEGOVINI U PERIODU OD 1959. DO 1965. GODINE

Na osnovu arhivske dokumentacije i dostupnih podataka moguće je sagledati stanje nacionalizacije vjerskih objekata u Bosni i Hercegovini do 1961. godine: “Katolička crkva 36 objekata, Srpska pravoslavna crkva 149 objekata, Islamska vjerska zajednica 803 objekta i ostale vjerske zajednice 4 objekta. Nacionalizirano je ukupno 992 objekata vjerskih zajednica u BiH do 1961. godine, od čega je Islamskoj zajednici nacionalizirano najviše objekata, odnosno 53,70% objekata.”¹⁰

U Komisiji za vjerska pitanja u NR BiH redovno su naglašavali činjenicu da su vlasti nacionalizirale sve mektepske objekte od kojih je jedan broj iskorišten i preuređen za seoske čitaonice i škole, a drugi dio ostao je prazan i neiskorišten. Ovako stanje na terenu ne treba čuditi, budući da je ova Komisija od lokalnih organa vlasti nedvojbeno tražila da bivše mektepske zgrade iskoriste u društvene svrhe. Također, primjetno je kako ova Komisija upućuje lokalne organe vlasti da što prontnije rješavaju pitanje mektepskih zgrada, s obrazloženjem kako organi Islamske zajednice ne bi zatražili njihov povrat. Eklatantan primjer je zahtjev Islamske zajednice za denacionalizaciju zgrade bivšeg mekteba u Gornjoj Tuzli. Međutim, taj zahtjev je odbijen od organa vlasti uz obrazloženje da imaju namjeru prodati zgradu mekteba!¹¹

Sljedeći primjer nacionalizacije mekteba je u Pazariću. Predmetna zgrada imala je četiri učionice i zbornicu ukupne površine od 180 m². Rješenjem Komisije za nacionalizaciju NOO Hadžići od 10. januara 1960. godine, nacionalizacijom je oduzeta cijela predmetna zgrada, osim dvije tavanske sobe. Na ovo rješenje Povjerenstvo IVZ u Sarajevu uložilo je žalbu u kojoj se tražilo izuzimanje cijelog objekta od nacionalizacije, shodno tome da je ista 22. aprila 1959.

9 “U Zenici je zaključno sa 1958. godinom od 57 ostalo prazno 30 mektepskih zgrada, koje su u teškom stanju jer se ne popravljaju”. Opširnije vidi u: “Izvještaj Saborskog odbora u Sarajevu za 1957. godinu”, *Glasnik VIS-a u FNRJ*, IX, br. 5–8, 1958, str. 358.

10 A BiH, KVPBiH, kut. 13, br. 195/61, Stanje nacionalizacije vjerskih objekata u NR BiH, 7. 11. 1961. god.

11 A BiH, KVPBiH, kut. 32, br. 274/64, Imovinsko-pravni zahtjevi vjerskih zajednica na području Tuzle, str. 4.

godine proglašena za mesdžid. Komisija za nacionalizaciju je 21. decembra 1960. godine odbila predmetnu žalbu uz obrazloženje da je “objekat mekteba proglašen mesdžidom od strane vakufskog povjerenstva kada se vidjelo da će zgrada doći pod udar Zakona o nacionalizaciji”.¹²

Pojašnjenja radi, nakon što su organi vlasti u Bosni i Hercegovini u aprilu 1952. godine zabranili izvođenje mektepske nastave, ista se mogla vršiti samo u džamijama ili mesdžidima. Iz tog razloga vakufska povjerenstva su pokretala akcije preuređenja mekteba u mesdžide, dogradnjom mihraba, kako bi se u njima, pored obavljanja vjerskih obreda, mogla zakonski organizirati i vjerska obuka. Međutim, prilikom pretvaranja mektepskih zgrada u osnovnoškolske zgrade, mihrabi su bili porušeni od strane organa vlasti.¹³

Izgradnjom školskih zgrada u pojedinim mjestima javljao se problem šta uraditi s mektepskim objektima koje su muslimani tražili da adaptiraju i ponovo koriste u vjerske svrhe. Primjera radi, organizacijama socijalističkog saveza na području sreza Doboj preporučeno je da se mektepske zgrade oduzimaju i da se izvrši njihova adaptacija za potrebe čitaonica ili drugih društvenih prostorija.¹⁴

Komisija za vjerska pitanja u BiH zauzela je još radikalniji stav po pitanju mektepskih zgrada. Naime, nižim organima vlasti dala je instrukciju da se svi mektepski objekti koji su u ruševnom stanju moraju porušiti kako ne bi bespotrebno na njih skretali pažnju vjernika.¹⁵ Shodno takvom uputstvu, Skupština Općine Hadžići 1964. godine donijela je odluku da se na području mektepske zgrade, ili na vakufskom zemljištu kod groblja u selu Trzan, sagradi društvena

12 A BiH, KVPBiH, kut. 32, br. 346/61, Informacija – Komisija za vjerska pitanja NOS Sarajevo, str. 16.

13 O proglašenju mekteba u mesdžide Ulema-medžlis je pojasnio: “S obzirom da su u mnogim džematima udaljene postojeće džamije po tri i više kilometara neprohodnog i šumovitog terena, a da bi se vjerski obredi i vjerska obuka pripadnika IVZ normalno odvijali, neka su vakufska povjerenstva i džematski odbori tražili od Ulema-medžlisa da se njihove postojeće zgrade bivših mekteba u dotičnim selima, u smislu čl. 13 Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica i propisa Ustava i Statuta IVZ, proglase za mesdžide (džamije bez munare), jer su se u istim, dok su mektebi postojali, vršili ujedno i vjerski obredi. Nakon što bi putem vakufskih povjerenstava utvrdio da je zgrada pokrivena crijepom, udaljena od najbliže džamije najmanje tri kilometra, da ima sve građevinsko-tehničke i higijenske uslove, mihrab kao obilježje mesdžida, Ulema-medžlis bi po prijedlogu vakufskog povjerenstva donosio odluku o proglašenju mesdžidom dotičnih zgrada. O tome se obavještavalo pismeno nadležno vakufsko povjerenstvo i džematski odbor. U minulom radnom periodu proglašeno je 34 bivših mekteba za mesdžide, u kojima će se klanjati noćni namazi i održavati vjerska obuka.” “Izveštaj Ulema-medžlisa u Sarajevu o radu od 16. decembra 1958. do 20. novembra 1959. godine Vakufskom saboru BiH”, *Glasnik VIS-a u FNRJ*, XI, br. 1–3, 1960, str. 103.

14 A BiH, KVPBiH, kut. 33, br. 102–36/65, Izveštaj o stanju imovine vjerskih zajednica srez Doboj, str. 8.

15 Skupština Općine Hadžići je 1961. godine u selu Japalaci (Hadžići) oduzela mektepsku zgradu za društvenu prostoriju Islamskoj zajednici, i to bez ikakve nadoknade. A BiH, KVPBiH, kut. 22, br. 276/64, Informacija o imovinsko-pravnim zahtjevima vjerskih zajednica u SRBiH, str. 5.

prostorija.¹⁶ U Komisiji za vjerska pitanja u BiH kritizirali su lokalne organe vlasti u Kalesiji što nisu “na vrijeme” 24 mektepska objekta pretvorili u škole, čitaonice i sjedišta osnovnih organizacija socijalističkog saveza i omladine, a dotrajale porušili, jer je Islamska zajednica tražila njihovo korištenje u svrhe vjerskih aktivnosti.¹⁷

Na području sreza Doboj 1965. godine bilo je 11 zahtjeva o denacionalizaciji, i to pretežno za mektepske objekte. Svaki predmet je posebno razmatran, ali nijedan nije pozitivno riješen od organa vlasti.¹⁸ Na području Žepča i Tešnja muslimani su, kako se u arhivskim dokumentima navodi “uporno tražili adaptaciju mekteba koji nisu nacionalizirani, a što su organi vlasti osudili, osporavali i opstruirali raznim mjerama.”¹⁹

U arhivskoj dokumentaciji su 1965. godine zabilježeni i zahtjevi za otvaranje mektepskih prostorija na području Hercegovine, zbog čega su u Saveznoj komisiji za vjerska pitanja FNRJ posebno upozorili: “U posljednje vreme zapažena je intenzivnija aktivnost pojedinih imama i vernika IVZ za otvaranjem prostorija za katehizaciju dece i omladine. To se naročito oseća na onim područjima gde su ranije postojali mektebi, a koji se sada ne koriste bez obzira što su nacionalizirani. Takvih pojava bilo je najviše na opštinama Konjic, Stolac, Čapljina, Jablanica, Bileća i drugim. Bilo je slučajeva da su vernici sami provaljivali u ove prostorije i koristili ih u navedene svrhe. Pored toga, podižu se novi objekti za katehizaciju, ili se u te svrhe ukupljaju prilozima od vernika bez odobrenja nadležnih organa vlasti. Dogovoreno je da se građani organiziraju putem Socijalističkog saveza radnog naroda na druge društveno-korisne akcije i da se sakupljači dobrovoljnih priloga bez odobrenja gone za ove prekršaje”,²⁰ napomenuli su u Saveznoj komisiji za vjerska pitanja FNRJ.

Tokom 1965. godine u Sreskoj komisiji za vjerska pitanja u Mostaru tražili su od mjesnog imama Alija-ef. Juge da isprazni nacionalizirani mekteb i da ga ustupi za potrebe škole u selu Pješevica (Stolac). Međutim, Alija-ef. Jugo je, kako se navodi u arhivskoj dokumentaciji, nadležnim ukazao na činjenicu da

16 A BiH, KVPBiH, kut. 22, br. 367/64, Žalba džematlija Korče na rješenje Skupštine općine Hadžići.

17 A BiH, KVPBiH, kut. 22, br. 611/64, Informacije o građevinskim djelatnostima vjerskih zajednica u Kalesiji, 06. 11. 1964, str. 1–2.

18 A BiH, KVPBiH, kut. 33, br. 102–36/65, Izvještaj o stanju imovine vjerskih zajednica srez Doboj, str. 8.

19 A BiH, KVPBiH, kut. 33, br. 128/1–65, Izvještaj Komisije za vjerska pitanja Skupštine sreza Doboj o stanju imovine vjerskih zajednica na području sreza, 12. 4. 1965, str. 1.

20 A BiH, KVPBiH, kut. 37, br. 55/65, Pojačani zahtjevi za otvaranje prostorija za katehizaciju od strane pripadnika Islamske vjerske zajednice u Hercegovini, str. 20.

je mektebska zgrada nepravilno oduzeta i da se nacionalizacija provodila samo prema vakufima i Islamskoj vjerskoj zajednici, te da su nadležni organi obećali njezinu denacionalizaciju.

Iz Sreske komisije za vjerska pitanja u Mostaru zatražili su od glavnog imama Zufer-ef. Bešlića da se lično angažira u rješavanju ovog pitanja. Nakon što je Komisiju obavijestio da postoji niz problema u vezi s tim i da se to neće lahko riješiti, jer su “ljudi zainteresirani za tu prostoriju i da ih je vrlo teško ubijediti u suprotno”, u Komisiji su stekli utisak da ni glavni imam nije raspoložen da se predmetni mekteb oslobodi, te da bi oni kao rukovodioci u Islamskoj vjerskoj zajednici u dogledno vrijeme mogli podnijeti zahtjev za denacionalizaciju istog. Zbog toga je rukovodstvo Sreske komisije prema glavnom imamu Bešliću i ostalim članovima odbora IVZ uputilo političko upozorenje na “političke posljedice, ako se problem ne riješi na pravi način”.

Iako se ne navodi koje su to posljedice, neosporna je činjenica da je metoda-prijetnje i prisile ipak “dogovoreno”, odnosno isposlovano da glavni imam Zufer-ef. Bešlić ode u Stolac i nađe rješenje za iseljenje mekteba, odnosno kako se u tajnoj dokumentaciji navodi “da radi s ljudima na stvaranju klime da muslimani sami oslobode prostorije mekteba, kao i da Starješinstvo IVZ u Sarajevu ne dodjeljuje više dekrete imamima da u spomenutom objektu vrše vjerske (ramazanske) obrede.”²¹

Ovim se potvrđuje da su organi vlasti direktno zadirali u samostalnost Islamske zajednice, koja je odredbama Ustava IVZ u FNRJ iz 1947. godine, čl. 22 i stav 5, imala pravo da postavlja, namješta i razrješava s dužnosti svoje službenike.²² U dostupnoj arhivskoj dokumentaciji ne spominje se ishod ovog slučaja, ali je moguće pretpostaviti da je slučaj riješen prema očekivanjima Sreske komisije za vjerska pitanja u Mostaru.

AKTIVNOSTI OKO DENACIONALIZACIJE MEKTEPSKIH ZGRADA

U arhivskoj dokumentaciji Komisije za vjerska pitanja BiH nalazi se dokumentacija u kojoj su evidentirane određene aktivnosti oko vraćanja mektepskih zgrada u okvire Islamske zajednice i muslimana. Tokom 1965. godine na području sreza Doboj intenzivirane su aktivnosti vjerskih službenika Islamske zajednice s muslimanima po pitanju vraćanja bivših mekteba koji su poslije Drugog

21 A BiH, KVPBiH, kut. 38, br. 262/65, Komisija za vjerska pitanja srez Mostar – informacije, juni, 1965, str. 3.

22 Muhamed Salkić, *Ustavi Islamske zajednice*, El-Kalem, Sarajevo, 2001, str. 212.

svjetskog rata služili državi za potrebe škole. Nakon što su izgrađeni novi školski objekti, mektepski objekti su pretežno bili napušteni i nisu se koristili. Međutim, zbog opravdane potrebe za njima, lokalno muslimansko stanovništvo tražilo je od organa vlasti da ih iskoriste u vjerske svrhe, što svjedoče sljedeći podaci iz izvještaja Komisije za vjerska pitanja u BiH: “U Kerepu (Gradačac) sagrađena je nova džamija na mjestu gdje je ranije bio mekteb; podnesen zahtjev za adaptaciju mekteba u Alićima i Gare (Zavidovići); podnesen zahtjev za izgradnju mesdžida na mjestu mekteba u Kaloševiću (Tešanj), podnesen zahtjev za izgradnju mesdžida umjesto mekteba u Balačićima – Željezno Polje (Žepče).”²³

U izvještaju o radu Komisije za vjerska pitanja Skupštine sreza Banja Luka u 1964. godini napominje se da je onemogućavanje korištenja mektepskih zgrada u svrhe za koje su i namijenjene imalo za rezultat da su muslimani kupovali zgrade privatnih lica (novi vakufi) i davali ih Islamskoj zajednici u svrhe vjerske obuke. To je posebno zabilježeno na području Bugojna u mjestima Rovna i Pavice, kao i na području Gornjeg Vakufa u mjestima Bistrica, Dražev Dolac i Kozice.²⁴

Komisija za vjerska pitanja u BiH je ovo pitanje tretirala u više navrata, i to 1962, 1965. i 1966. godine, i svaki put zauzimala stav da se u mjestima gdje postoje prostorije vjerskih zajednica ne dozvoljava otvaranje (kupovina) niti izgradnja posebnih prostorija za vjersku obuku. Međutim, u mjestima gdje nisu postojale takve prostorije dozvoljeno je bilo iznajmljivanje, ili kupovina zgrade za vjersku obuku (katehizaciju).²⁵

Po pitanju odnosa lokalnih organa vlasti prema mektebima značajno je spomenuti i zahtjev u Brezi u kojem se tražio povrat mekteba u vjerske svrhe. Od strane organa vlasti je uslijedilo uvjetovanje prema zainteresiranim muslimanima da prije ispunjenja njihovog zahtjeva moraju napraviti put, školu, elektrificiraju sela i sl. Na osnovu dostupne dokumentacije ne može se kazati o kojem je objektu riječ i da li je zaista došlo do njegove denacionalizacije, ali je važno primijetiti neprimjereno uvjetovanje muslimanskog stanovništva od strane organa vlasti. U Komisiji za vjerska pitanja BiH ovakav odnos lokalnih organa vlasti prema zahtjevima muslimana okarakterizirali su kao štetan za interese države, pojašnjavajući da “na ovakav način dio društvene svojine postaje predmet

23 A BiH, KVPBiH, kut. 40, br. 131/66, Informacija o nekim aktuelnim pitanjima na planu odnosa sa vjerskim zajednicama u srezu Doboj, 24. 5. 1966, str. 11.

24 A BiH, KVPBiH, kut. 37, br. 711–2/65, Izvještaj o radu Komisije za vjerska pitanja Skupštine sreza Banja Luka u 1964. godini, 29. 12. 1964, str. 11.

25 A BiH, KVPBiH, kut. 41, br. 512/67, Odnosi između organa vlasti i vjerskih zajednica, decembar 1967, str. 14.

političke špekulacije, koja je sa stanovišta pravnog sistema nedopuštena i politički štetna.”²⁶

I ovaj primjer kao i svi prethodni govore o velikim proporcijama opstrukcija organa vlasti. Međutim, neosporna je činjenica da su Islamska zajednica i muslimansko stanovništvo u socijalističkom društvu pretežno nesinhronizirano poduzimali određene aktivnosti na denacionalizaciji mektepskih objekata, shodno društveno-političkim okolnostima i finansijskim mogućnostima, s ograničenim rezultatom na terenu. Vrijedna pažnje je svakako njihova odlučnost da se izbore za mektepske zgrade u kojima se trebala podučavati nova generacija muslimana u Bosni i Hercegovini.

ZAKLJUČAK

Nakon Drugog svjetskog rata značajan broj vjerskih objekata Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini bio je porušen, ili u veoma teškom stanju, ili pak oduzet. Teška materijalna situacija u kojoj su se nalazili muslimani i Islamska zajednica, posebno u ruralnim krajevima Bosne i Hercegovine, kao i razne mjere lokalnih organa u općoj opstrukciji adaptacije i izgradnje vjerskih objekata, negativno su se odrazili na ionako teško stanje vjerskih objekata, posebno mektepskih zgrada. Provedba nacionalizacije mektepskih zgrada u Bosni i Hercegovini početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća od strane organa komunističke vlasti imat će dalekosežne negativne posljedice za vjerskoprosvjetni život muslimana. Mnoge opstrukcije organa vlasti po pitanju denacionalizacije mektepskih zgrada uslo-žnjavale su stanje na terenu. U prvim godinama provedbe nacionalizacije mektepskih zgrada, Islamska zajednica kao i muslimansko stanovništvo pretežno su nesinhronizirano poduzimali određene aktivnosti na denacionalizaciji mektepskih objekata, shodno društveno-političkim okolnostima i finansijskim mogućnostima s ograničenim rezultatom.

26 A BiH, KVPBiH, kut. 41, br. 512/67, Odnosi između organa vlasti i vjerskih zajednica, decembar 1967, str., str. 7.

آدس سلطانوفيتش

Adis Sultanovic

إجراء التأميم لمباني الكتاتيب في البوسنة والهرسك في الفترة ١٩٥٩-١٩٦٥م

Implementation of the Nationalization of School Buildings in Bosnia and Herzegovina in the Period from 1959 to 1965.

ملخص: تأتي هذه المقالة بتحليل إجراء التأميم لمباني الكتاتيب في البوسنة والهرسك الاشتراكية من قبل السلطات على أساس القانون الخاص بتأميم المباني للإيجار والأراضي للبناء في جمهورية يوغسلافيا الشعبية الاتحادية من عام ١٩٥٨م وغيره من القوانين ذات العلاقة. وقد تم في المقالة أيضا تحليل دور المشيخة الإسلامية في البوسنة والهرسك والجماهير المسلمة المحلية في عملية إلغاء التأميم لمباني الكتاتيب في أنحاء البوسنة والهرسك في الفترة ما بين عام ١٩٥٩ و ١٩٦٥م.

Summary: This paper analyzes the implementation of the nationalization of school buildings in socialist Bosnia and Herzegovina by the authorities on the basis of the Law on the Nationalization of Rented Buildings and Construction Land of the Federal Republic of Yugoslavia from 1958 and other normative acts. The paper analyzes the role of the Islamic community in BiH and the local Muslim population in the process of denationalization of school buildings in the territory of socialist Bosnia and Herzegovina in the period from 1959 to 1965.

Obrazovna uloga hutbe petkom

PROF. DR. ENVER GICIĆ

envergicic@hotmail.com

profesor na fakultetu za islamske studije u novom pazaru na grupi šerijatskih predmeta

Sažetak: Govorništvo (hutba) ima dugu i bogatu tradiciju u ljudskoj povijesti, od vremena starogrčkih i rimskih filozofa do islamskog perioda, kada je postalo sredstvo širenja vjerskih poruka, moralnog usmjerenja i društvenih reformi. U islamskoj kulturi govorništvo zauzima posebno mjesto, jer je postalo ključni alat u misiji širenja vjere i očuvanja zajedničkih vrijednosti.

Ovaj rad nudi detaljan pregled historije govorništva, od predislamskog perioda do njegovog značaja u islamu. Kroz ovu studiju istražuju se metode koje su koristili govornici, njihova uloga u oblikovanju mišljenja, moralne formacije i društvenih normi, te utjecaj hutbi na razne sfere života.

Uz analizu različitih faza razvoja govorništva, rad daje poseban naglasak na odgojnu i društvenu ulogu hutbi u islamu, ukazujući na važnost da hatibi budu svjesni svoje uloge kao edukatori i reformatori. Pored toga, obrađena je i važnost ličnih osobina hatiba, kao i njihove uloge u vođenju zajednice u skladu s učenjima islama.

Ključne riječi: govorništvo, hutba, islam, moralna formacija, zajednica, islamska kultura

UVOD

Islam je posvetio veliku važnost govorništvu, a poslanik Muhammed, a.s., koristio je govorništvo u svojoj misiji širenja islama i prilikom vjerskih svečanosti. Islam je oplemenio princip govorništva, mijenjajući njegovu ulogu iz hvalisanja rodoslovima, kao što je bio slučaj u predislamskom periodu, u hvalisanje slijeđenjem istinskog islama. Govor je postao dio bogoslužjenja – imamo hutbu petkom, kao i hutbu za Bajrame (Ramazanski i Kurbarski bajram). Govorništvo je postalo važnije od poezije.¹

Razlog za porast važnosti govorništva u islamu leži u Kur'anu i hadisima. Govori u islamu pozivaju na slijeđenje i čvrsto pridržavanje vjere, te na rad za ahiret. Govori teže podizanju riječi Istine, a također upozoravaju muslimane na opasnosti skretanja s Pravog puta i padanja u iskušenja. Govorništvo u islamu doseglo je najvišu razinu elokvencije, postajući moćno sredstvo uvjeravanja, posebno u govorima ashaba, pravednih halifa i tabi'ina, poput Zijada ibn Ebiha, Hadžadža ibn Jusufa i Ebu Hamze.²

DEFINICIJA GOVORA (HUTBE) U JEZIKU I TERMINOLOGIJI

Prvo – Definicija govora u jeziku: Hutba (خُطْبَة) znači govor koji se drži s govornice. Kaže se: “Držao je hutbu” – kada osoba drži govor s govornice, a riječ *hutba* dolazi od riječi koja znači govoriti pred ljudima. S druge strane, riječ *hitba* (حِطْبَة) promjenom samoglasnika znači prosidba.³

U djelu *Hiljet-l-Fuqaha* rečeno je: “Što se tiče hutbe, njen korijen dolazi od govora ili obraćanja, a obraćanje ne može biti ništa drugo nego govor među onima kojima se govori. Također, riječ *hitba* u kontekstu braka dolazi iz istog korijena. Neki učenjaci rekli su da se hutba naziva tako jer se obično održavala u ozbiljnim i važnim prilikama, zbog čega je dobila naziv hutba.”⁴

Drugo – Definicija govorništva u terminologiji: Neki su ga definirali kao složeni govor koji uključuje pouku i dostavu poruke.⁵ Drugi su ga definirali kao oblik logičkog govora koji ima za cilj poticanje ljudi na korisne stvari za njihov svakodnevni život i vjerske obaveze.⁶

1 Ali al-Fatlawi, *Risalah fi Fann al-Iliqaa' wa al-Hiwar wa al-Munazara*.

2 Ali Mahfuz, *Mujmal Tarikh al-Khitabah*, 2008-5-7.

3 *El-Kamus el-Muhit*, Madda “Hatabe” 1/65.

4 *Hiljet -l-Fuqaha*, Ibn Faris, str. 87.

5 *Tahrir Elfaz el-Tanbih, Ev-l-Musma bi “Lugat el-Fuqaha”* Nevevi, str. 84-85.

6 *El-Ta'rifat*, Džurjani, str. 99.

Neki savremenici definirali su govorništvo kao vještinu u okviru govora, čiji je cilj da utječe na publiku putem sluha i vida istovremeno.⁷

Sve ove i slične definicije vrte se oko opće definicije govora i njihovo značenje je blisko. Što se tiče hutbe petkom, nisam naišao na jasnu definiciju u knjigama islamskih pravnika. Možda su je izostavili zbog toga što je za njih bila jasna. U djelu *Bada'i al-Sana'i* u kontekstu pravila hutbe petkom stoji: "Hutba je uobičajeni naziv za ono što obuhvata hvaljenje Allaha, odavanje počasti Poslaniku, a.s., dove za muslimane, poučavanja i opominjanja."⁸ Ovo objašnjenje osvjetljava njezino značenje prema ustaljenoj praksi, ali nije precizna definicija koja ispunjava uslove priznate od strane usulskih učenjaka.

ODGOJNA ULOGA HUTBE

Hutba je jedan od načina pozivanja ka Allahu, dž.š., i ona je jedna od najvažnijih sredstava odgoja, usmjeravanja i utjecaja. Ima mnogo plodova, jer ona rješava probleme, prekida sporove, smiruje uzavrele duše, budi entuzijazam kod onih čija je volja slaba, podiže pravdu i obara neistinu, uspostavlja pravdu i otklanja nepravde. Ona je glas obespravljenih i jezik upute. Hutba budi žar u vojsci i potiče ih na suočavanje sa smrću, povećava njihovu moralnu snagu. Stoga su mnogi uspješni vojni vođe bili vrsni govornici, poput Alije ibn Ebi Taliba, Halida ibn Velida, Amra ibn el-Asa i Tarika ibn Zijada.⁹

Zato je hutba bila dio misije poslanika – neka je mir na njih – u njihovom pozivanju naroda ka tevhidu (jedinstvu Allaha) i pokornosti Njemu, te upozoravanju na Njegovu srdžbu, kaznu i žestoko kažnjavanje kako bi se narod udaljio od zablude, korupcije, te vjerskih, moralnih i društvenih devijacija.

Hutba i dalje ostaje, i zauvijek će ostati, uspješno sredstvo koje koriste reformatori, učenjaci, daije i vođe u svim vremenima kako bi potaknuli umove, probudili povjerenje kod ljudi, branili određenu ideju, poduzimali određeni zadatak ili upozorili na određena djela. Koliko je samo hutbi promijenilo navike ljudi i njihova uvjerenja, otvorilo vrata nade i pokajanja nekim slušateljima, ugasilo žar fitne, te učvrstilo vojske koje su potom ostvarile pobjedu.

Ako je hutba u svom sveobuhvatnom smislu važan alat za utjecaj u medijima, obrazovanju, pozivu i odgoju – u miru i ratu, u blagostanju i nevolji, slabosti i

⁷ *El-Hatabatu fi 'l-Islam*, Dr. Muslih Sejjid Bajumi, str. 11.

⁸ *Beda'i al-Sana'i*, 1/262.

⁹ *El-Hatabe, Ebu Zehre*, str. 21–22.

snazi – hutba petkom se izdvaja svojim osobitostima koje joj daju značaj i kojoj ne može biti jednaka niti jedna druga hutba.

Hutba petkom zauzima posebno mjesto među svim hutbama, jer je to sedmična ibadetska praksa. Muslimani se okupljaju u svojim džamijama kako bi je slušali, izlazeći iz džamije pod utjecajem njenih riječi i značenja, uzimajući svoj dio poziva ka dobru i odvrćanja od zla.

Hutba petkom je vjerski obred koji ima aktivnu ulogu u oblikovanju ponašanja ljudi i utjecaju na njih u raznim sferama života, kao i u službi poziva ka Allahu. Allah je muslimanima posebno dao petak kao njihov sedmični praznik, propisao im džuma namaz i njenu hutbu, te im naredio da idu na nju kako bi se njihova srca okupila, riječ ujedinila, neuki poučio, nemarni opomenuo, zalutali vratio, probudio entuzijazam, ojačao odlučnost i osvijetlio muslimanima stvarne aspekte njihove vjere, zamke njihovih neprijatelja i njihove obaveze koje im nije dozvoljeno ignorirati. Sve ovo doprinosi tome da se svi muslimani pridržavaju Allahovih propisa.

I dalje hutba petkom zauzima važno mjesto u prenošenju vjere, širenju poziva i reformama. Ona je najučinkovitiji način za pojašnjavanje istine, iznošenje ispravnih ideja i obraćanje različitim slojevima društva. Ako postoji vješt i uspješan hatib, on će brže shvatiti potrebe i probleme zajednice kojoj se obraća, što ima pozitivan učinak na reformu. Nema sumnje da dobra hutba dobrog hatiba ima direktan utjecaj na usmjeravanje islamskog javnog mnijenja, u skladu s Allahovom Knjigom i sunnetom Njegovog Poslanika, metodom koja kombinira temeljne principe i savremenost, potpuno i svjesno razumijevanje Kur'ana i sunneta, uz razumijevanje stvarnosti u kojoj živimo.

Svjestan hatib, nosilac misije poziva, svojom riječju iz korijena uklanja zlo iz duše kriminalca, ulijeva mu strah od Allaha, ljubav prema istini i prihvatanje pravde, kao i pomoć ljudima. On zna da je njegov posao popravljavanje savjesti i buđenje plemenitih emocija u srcima ljudi, te odgajanje tih duša na pridržavanju Allahovog zakona koji je najkorisniji za čovječanstvo.

Svjestan hatib je onaj koji pridaje veliku pažnju problemima svoje zajednice i pitanjima svog ummeta, te su ta pitanja dio njegovog srca. On osjeća važnost svog doprinosa društvenom pokretu i odgovara na njega pozivom ka istini, podržavajući svako dobro i upozoravajući na svako zlo.

Takav hatib, koji je upoznat s ciljevima šerijata i tajnama koje on sadrži, crpi iz ovog sveobuhvatnog koncepta društvene reforme u islamu i radi na širenju i jačanju tog značenja u dušama. To čini svojom misijom, koju svake sedmice proglašava ljudima sa svoje govornice, primjenjujući Allahove riječi: *A ko je bolji*

u govoru od onoga koji poziva Allahu, i čini dobra djela, i govori: "Zaista sam ja od muslimana".¹⁰

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

Svjestan hatib ne zaboravlja povezati svoje slušaocce s pitanjima ummeta na osnovu vjere, te ih podsjeća kako razumjeti događaje i živjeti ih kroz prizmu vjere. Danas islamski svijet prolazi kroz burne i nestabilne događaje, a muslimanski um pati pod utjecajem obmanjujućih medijskih analiza koje prikazuju situaciju prema svojim interesima. Zato vjernici očekuju da čuju iskrenu riječ od hatiba kojem vjeruju jer znaju da je svjestan odgovornosti riječi i njezine težine.

Neki muslimani se ne angažiraju u aktuelnim pitanjima, niti im pridaju značaj, jer su zaokupljeni svojim strastima i željama. Ova grupa ljudi treba nekoga ko će ih podstaknuti da se uključe u pitanja koja su važna za muslimane i da im pruži potrebnu pažnju. Najpogodnija osoba za to je hatib džuma-namaza.

Kada hatib govori o ovim pitanjima, ne bi trebao da se previše bavi političkim analizama ili ličnim mišljenjima, jer su takva mišljenja podložna grešci. Treba se fokusirati na iznošenje istine o pitanju, davanje tačnih informacija i ukazivanje na šerijatski pristup u rješavanju problema.

Iskreni hatib ima snažniji utjecaj na ljude od bilo kojeg drugog sredstva koje može utjecati na zajednicu. Iskreni hatib je poput bistre vode – njegova korist je stalna, ili poput kiše – gdje god padne donosi korist. Svaki učenjak je svjetiljka svog vremena, a ljudi iz njegovog doba i vremena njime se nadahnjuju. Zbog ovoga i drugih razloga, džumanska hutba ima visoko mjesto i veliku važnost.

OSOBI NE HATIBA

Džuma-namaz je obavezan i neispravan je bez hutbe. Stoga je važno odabrati hatiba koji ispunjava uvjete kako bi hutba imala svoj efekt na pojedinca i društvo. Uspješan hatib znači uspješna hutba i snažan utjecaj na slušatelje. Stoga je dužnost nadležnih organa da prilikom imenovanja hatiba vode računa o njegovom znanju, ponašanju i izvedbi, jer onaj ko ne posjeduje nešto, ne može ga ni dati. Postoje lične i duhovne osobine koje mora posjedovati uspješan hatib.

LIČNE OSOBINE:

1. *Lijep izgled* važan je faktor u utjecaju govornika na umove i duše slušatelja. Istina je da čista i uredna odjeća, usklađene boje i sve što se odnosi na ličnu

¹⁰ Fussilet, 33.

urednost povećava hatibovo samopouzdanje. S druge strane, većina ljudi ne može objektivno prosuđivati o onome što čuju neovisno o osobi koja to iznosi, nego više vjeruju ideji ako im se sviđa osoba koja je iznosi. Ako im dolazi od osobe koja je zapuštena i neuredna, oni često odbacuju ideju. Ovakav odnos govornika prema idejama koje prenosi podsjeća na odnos forme prema sadržaju. Koliko je samo veličanstvenih sadržaja odbačeno jer su prezentirani na loš način. Kao primjer navode se riječi Ijasa ibn Muavije el-Muzanija, kojeg je Omer ibn Abdulaziz postavio za kadiju Basre. Došao je na skup Kurejšija u džamiji u Damasku, sjeo i zadobio pažnju prisutnih. Ali ljudi su ga smatrali nevažnim jer je bio neugledan, zapušten i skroman, pa su ga podcijenili. No, kada su saznali o njegovom znanju i poziciji, izvinili su se i rekli: “Krivica je podijeljena između nas i tebe – ti si nam došao u odjeći prosjaka, a govorio si kao kralj.” Dakle, Ijasova krivica bila je što nije obukao odjeću koja odgovara njegovom znanju, a njihova što nisu prošli dalje od izgleda do suštine.

2. *Snaga ličnosti:* Hatib mora biti siguran u sebe, smiren i snažno utjecajan, kako bi mogao nadvladati moguće izazove tokom hutbe. Jer, ako hatib na minberu pokaže nesigurnost ili zbunjenost, to će oslabiti njegov utjecaj i narušiti povjerenje ljudi u njega. Navodi se priča o jednom od halifa iz dinastije Abasija koji se popeo na minber da održi hutbu, ali mu je muha stalno sjedala na lice. On ju je nekoliko puta otjerao, ali se opet vraćala, pa se našao u neugodnoj situaciji i izgubio koncentraciju. Da bi se izvukao iz te situacije, citirao je ajet iz Kur’ana koji odgovarao njegovom stanju: *Oni ne poznaju Allaha kako treba; a Allah je, uistinu, moćan i silan.*¹¹

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

3. *Entuzijizam za ono što govori:* Bez obzira koliko se neko trudio sakriti svoju hladnu emocionalnu povezanost s temom, ljudi će to uvijek osjetiti, bez obzira koliko bile lijepe riječi koje koristi. Iskrena emocija dolazi iz vjerovanja hatiba u važnost onoga što poziva, kao i iz uvjerenja o posljedicama ignoriranja njegovih riječi. Na taj način, hatib prvo mora biti uvjeren u ono što govori, jer u suprotnom neće postići nikakav rezultat. Prenosi se da je Hasan el-Basri rekao jednom govorniku čije riječi nisu imale utjecaj: “O čovječe, ili ima zla u tvom srcu ili u mom srcu.”

11 El-Hadždž, 74.

4. *Jasnost u odnosima s ljudima*: Uspješan govornik mora biti blizak onima kojima se obraća i prihvaćen od strane njih, inače mu rječitost i kvalitetna prezentacija mogu samo povećati udaljenost između njega i publike. Jedan od najvažnijih faktora koji to omogućava jeste usklađenost onoga što govori s onim što je poznato o njemu iz njegovih stavova i ponašanja. Garancija za to je iskrenost prema Allahu, pridržavanje Njegovog zakona, ljubav prema vjeri i ponos zbog nje. Kada govornik govori o odgoju djece, izbjegavanju ogovaranja ili očuvanju vremena, a njegovi postupci jasno pokazuju veliku razliku između riječi i djela, ljudi prestaju slušati i počinju se prisjećati te kontradikcije, osuđujući ga u sebi. Istina je da je očigledna neskladnost između djela i riječi nešto što je omraženo i kod Allaha i kod ljudi. Allah kaže: *O vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite? O, kako je Allahu mrsko kada govorite riječi koje djela ne prate.*¹²

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

5. *Elokvencija i jasan govor*: Hatib mora posjedovati sposobnost jasnog i razumljivog izražavanja, kako bi njegova poruka dosegla sve prisutne. Elokvencija je sposobnost da se ideje prenesu na jednostavan i razumljiv način, bez upotrebe prekomjernih retoričkih ukrasa koji mogu zamagliti suštinu. Prenosi se da je poslanik Muhammed, a.s, govorio “kratkim i sažetim riječima koje sadrže mnogo značenja”. Hatibov jezik mora biti jasan, slobodan od nejasnih izraza i složenih konstrukcija, jer prekomjerno kompliciranje može otežati razumijevanje poruke.
6. *Intonacija glasa*: Glasan govor velika je blagodat od Allaha, a ljepota i ton glasa su dodatna blagodat. Govornik treba znati kako iskoristiti te blagodati da bi pridobio pažnju slušalaca i utjecao na njih. Nema sumnje da je glas jedna od najpostojanijih karakteristika ljudskog tijela i promjena glasa je veoma teška, ali možemo naučiti kako ga najbolje iskoristiti i postići najveći utjecaj. Evo nekoliko zapažanja u vezi s tim:
- a) Nema sumnje da su riječi glavni prenosioci značenja, ali nisu odlučujući faktor u stvaranju prvih utisaka i slika kod slušalaca. Istraživanja su pokazala da ton glasa i vanjski izgled doprinose 90% utisku koji ljudi stvore o nama.

12 Saff, 2–3.

- b) Govornik uvijek treba voditi računa o tome da mu je glas prilagođen slušaocima. Previše snažan glas može biti iritantan i neugodan, često odvrćajući pažnju slušalaca od razumijevanja poruke. Previše tih glas može onemogućiti udaljenim osobama da čuju govornika i imaju koristi od govora. Istina je da mnogi propovjednici i govornici podižu glasove i koriste oštre tonove mnogo više nego što je potrebno. Govornik također treba obratiti pažnju na brzinu govora, a prirodna brzina iznosi oko 150 riječi u minuti.
7. *Strpljenje i sabur*: Hatib često može naići na nerazumijevanje, protivljenje ili nedostatak pažnje od strane slušatelja. Zbog toga mora biti strpljiv i čvrst, te ustrajati u prenošenju poruke na blag i mudar način. Strpljenje je ključna osobina u radu s ljudima, jer su promjene u srcima i umovima proces koji zahtijeva vrijeme. Allah, dž.š., u Kur'anu kaže: *I nastavi savjetovati, savjet će vjernicima, doista, koristiti.*¹³

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

Duhovne osobine hatiba

1. *Bogobojaznost (takva)*: Hatib mora biti svjestan Allahove prisutnosti u svakom trenutku, a posebno kada se obraća zajednici. Njegova svrha treba biti Allahovo zadovoljstvo, a ne lični interes ili želja za pohvalama. Hatib koji radi iskreno za Allaha zadobit će blagoslov u svom govoru i utjecaju. Poslanik Muhammed, a.s., rekao je: "Zaista, Allah voli kada neko od vas radi temeljito svoj posao."¹⁴

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا أَنْ يُتِمَّنَهُ

Ovo uključuje i zadatak prenošenja poruke islama.

2. *Iskrenost (ihlas)*: Iskrenost u namjeri i djelima ključna je za uspjeh hatiba. Bez iskrenosti, čak i najljepše riječi mogu ostati bez učinka. Iskren hatib je onaj koji poziva ljude radi Allaha, a ne radi pohvala ili materijalnih dobitaka. Allah, dž.š., u Kur'anu kaže: *...a naredeno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju, i da molitvu obavljaju, i da milostinju udjeljuju; a to je – ispravna vjera.*¹⁵

¹³ Ez-Zarijat, 55.

¹⁴ *Ithafu 'l-Hijarat el-Mabna*, Ahmad bin Ebi Bakr bin Isma'il el-Busiri, 3/ 382.

¹⁵ El-Bejjine, 5.

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ

3. *Duboko znanje o islamu:* Hatib mora posjedovati solidno znanje o Kur'anu, hadisima, islamskom pravu (fikh) i islamskoj etici. Samo kroz temeljno razumijevanje islamskih učenja hatib može pružiti ispravnu interpretaciju i primjenu u današnjem kontekstu. Znanje ne samo da daje vjerodostojnost hatibu, već mu omogućava da odgovori na izazove i pitanja koja se postavljaju pred zajednicu.
4. *Znanje o stanju muslimana i njihovim savremenim problemima:* To je važno jer jedna od uloga hutbe (govora) jest pomirenje među ljudima, rješavanje problema s kojima se društvo suočava, bilo da su u pitanju društveni ili porodični problemi, te nalaženje odgovarajućih rješenja za njih. Također, važno je ukazati na stanje muslimana i poteškoće s kojima se suočavaju, bilo da su to spletke neprijatelja poput ubijanja, progonstva i ugnjetavanja, te objasniti dužnost muslimana prema svojoj braći. Govornik treba podsticati bratstvo među muslimanima i ujedinjenje njihovih srca. Govornik je poput ljekara koji osluškuje tegobe pacijenta i nastoji pronaći odgovarajući lijek. Danas je društvu potreban uspješan govornik koji razumije potrebe zajednice i zna šta treba istaknuti ili na šta upozoriti.
5. *Umjerenost i mudrost:* Ljudi danas imaju potrebu za ovom osobinom koja povećava sklad među srcima i doprinosi jedinstvu riječi. Neki govornici se, pod utjecajem entuzijazma prema određenoj temi, previše zanose i prelaze granice, vrijeđajući druge i napadajući ih metodama koje nemaju nikakve veze s govorničkom vještinom, štaviše, više štete nego što koriste. Pretjerivanje u rješavanju nekih pitanja odvodi govornika od cilja i oduzima značaj govoru, nanoseći štetu govorniku prije nego drugima. Zato govornik treba vagati stvari pravedno i mudro, pazeći da izbjegne brzopletost i nepromišljenost.
6. *Odabir teme:* Hatib se treba potruditi u odabiru teme za hutbu, prilagođavajući je stanju slušatelja, jer za svaku priliku postoji odgovarajuća riječ. Što je tema bolja i više odgovara potrebama ljudi, to će biti veća vjerovatnoća da će biti slušana i prihvaćena. Pri izboru teme, hatib treba uzeti u obzir okolnosti vremena i mjesta, jer vremenske prilike zahtijevaju posebnu pažnju kako bi se razjasnilo šta je dozvoljeno, a šta nije. Prilikom odabira teme treba voditi računa o sljedećem:
 - a) Da hutba odgovara stanju i sposobnostima slušatelja.

- b) Da hatib osjeti potrebe zajednice, prati njene okolnosti i stanje, prepoznaje probleme i mudro se obraća pitanjima tokom hutbe.
- c) Posvetiti određene hutbe pravnim propisima koje mnogi ljudi ne poznaju, kao što su sedžda zaborava, situacije u kojima se muktedita nalazi s imamom i savremene finansijske transakcije. Neki hatibi zanemaruju ovaj aspekt i previše govore o stanju islamskog svijeta. Poželjno je obnavljanje tema hutbi, jer to može zainteresirati slušatelje i unaprijediti njihovo znanje.
- d) Izbjegavati sve što može izazvati nesuglasice i razdor među muslimanima, čak i ako su namjere dobre, jer je sprečavanje štete važnije od postizanja koristi. Neki hatibi, pod utjecajem strasti, dotaknu se tema koje uvrijede pojedince ili grupe, skrećući hutbu u drugom pravcu, što može postati sredstvo za poticanje podjele i traženje tuđih grešaka, umjesto da služi kao sredstvo za ujedinjenje i jačanje zajednice.
- e) Hutba treba biti objektivna i ciljana, a hatib treba izbjegavati suvišne stilove, pretenciozno rimovanje, ukrašene riječi i loše formulacije, jer sve to slabi značaj hutbe u srcima slušatelja.
- f) Hutba treba biti napisana, jer to čuva njene elemente, čineći izraze fokusiranim, bez suvišnosti i predugih izlaganja, i treba da bude u okvirima uobičajenog vremena. Najbolje riječi su one koje su kratke i sažete. Ako hatib želi improvizirati bez pisanja – to je u redu, ali treba da ima dugogodišnje iskustvo u ovom području kako bi mogao kontrolirati izraze i vrijeme, jer su predugačka izlaganja dosadna, a praksa nalaže skraćivanje hutbe u skladu s potrebama slušatelja.
- g) Poštovanje pravila veoma je važno, jer to povećava šanse da se hutba sluša i utječe na slušatelje. Također, to doprinosi većem isticanju hatiba i jača povjerenje ljudi u njega, jer ukazuje na njegovu širinu znanja, snagu izraza i pažnju prema jeziku, što je osobina koja nedostaje nekim hatibima danas.

Ovo su najvažnije osobine koje hutba treba imati kako bi ispunila svrhu zbog koje je propisana, a to je opće dobro muslimana, daleko od ličnih strasti i interesa.

ZAKLJUČAK

Petak je poseban dan u sedmici za muslimane, a hutba petkom je od izuzetne važnosti jer predstavlja priliku da se podsjeti na vjerske obaveze, moralne vrijednosti i društvene izazove. Hatib koji je elokventan, učen, bogobožan i

iskren može imati veliki utjecaj na svoju zajednicu. Međutim, kako bi hutba postigla svoj cilj, potrebno je da hatib razvije i lične i duhovne osobine koje će ga učiniti vjerodostojnim prenosiocem poruke islama. Društvo treba cijeniti važnost ovog poziva i osigurati da ljudi koji stoje na minberima budu dostojni te odgovornosti.

أنور غيتسييتش

Enver Gicic

الدور التعليمي لخطبة الجمعة

The Educational Role of the Friday Sermon

ملخص: إن الخطابة لها تراث طويل وغني في التاريخ البشري وأما هذه المقالة فتتناول أهميتها في الإسلام. وفيما يجري تحليل المراحل المختلفة لتطور الخطابة يتركز المؤلف على الدور التربوي والتعليمي للخطبة في الإسلام وهو يشير إلى ضرورة كون الخطباء واعين بدورهم التعليمي والإصلاحي. وإضافة إلى هذا فقد عولجت في المقالة أيضا أهمية الصفات الذاتية للخطباء ودورهم في توجيه المجتمع وفقا لتعاليم الإسلام.

Summary: Public speaking (khutba) has a long and rich tradition in human history. This paper discusses its importance in Islam. Along with the analysis of the different stages of the development of oratory, the author places special emphasis on the educational and social role of the sermon in Islam, pointing out the importance of the preachers being aware of their role as educators and reformers. In addition, the paper deals with the importance of personal characteristics of khatibs, as well as their role in leading the community in accordance with the teachings of Islam.

Dr. Redžep Boja u štampi na bosanskom jeziku

DR. AZMIR JUSUFI, PRIZREN

jusufiazmir@gmail.com
doktor islamskih nauka (tefsir)

Sažetak: Određene okolnosti odlučujući su faktor u formiranju poznatih ličnosti, čija je uloga i značaj neosporna, a njihov rad univerzalan. To je zato što popunjavaju praznine i potrebe osjećajem duboke moralne obaveze u svojoj duši, bez obzira u kojem vremenskom periodu ili historijskoj fazi žive i djeluju. Ovi elementi nalaze se u historijskim knjigama svih naroda, čije su stranice pune značajnih ličnosti koje obilježavaju određeno doba, bilo kao patriote, heroji, kolosi ili reformatori. Isto tako, razne okolnosti su često dovodile u prvi plan ličnosti koje su ispisivale historiju, a muftiju Redžepa Boju kao da je Bog poslao u vrijeme kada je Kosovu i narodu bilo najpotrebnije.

Ključne riječi: Dr. Redžep Boja, IZK, FIS, Rijaset, predsjednik, muftija, profesor

UVOD

Dr. Redžep Boja bio je jedna od najistaknutijih ličnosti na Kosovu i šire.¹ Njegov doprinos je velik, kako u vjerskom tako i u nacionalnom aspektu i formiranju države.

O njegovom obrazovanju, ličnosti i plodnom i neumornom radu pisalo se ne samo u albanskoj nego i u arapskoj i bosanskoj štampi. U ovom rada bit će govora o dr. Redžepu Boji u bosanskoj štampi.

Na početku rada bit će ukratko navedeni fragmenti iz njegove biografije, a zatim nekoliko bilješki o njegovom djelovanju, prvenstveno u okviru Rijasetu Islamske zajednice u bivšoj Jugoslaviji.

U nastavku rada obrađivat će se tematike i članci objavljeni u časopisu *Glasnik* (10 članaka) i u *Preporodu* (27 članaka), te će se spomenuti njegove posjete Sarajevu – kako Rijasetu Islamske zajednice tako i Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu.

Dr. Redžep Boja

BIOGRAFIJA

Redžep Boja rođen je 20. juna 1946. godine u selu Krnica u Klini. Završio je studij na Islamskom univerzitetu u Medini, Kraljevina Saudijska Arabija.² Magistrirao je u Medini 1981. godine na temu “Albanci (Arnauti) i islam”, a 1985. doktorirao na temu “Muslimani u Jugoslaviji”. Nakon doktorata, 1986. godine, vraća se na Kosovo, gdje počinje raditi kao imam u Peći. U isto vrijeme, do 1990. godine, radi i kao profesor u Medresi “Alaudin” u Prištini. Godine 1991. izabran je

1 Referat podnesen na naučnoj konferenciji o dr. Redžepu Boji, održanoj u Prištini 18–19. oktobra 2024. godine u organizaciji Islamske zajednice Republike Kosovo.

2 Za upis i tokom školovanja pomogao mu je Abdulkadir Arnauti iz Damaska, ali i Vehbi Sulejman Gavochi i Muhamet Lutfi Arnauti, porijeklom iz okoline Uroševca, a rođen u Damasku. Dr. Redžep Boja, *Për një të nesërme më të mirë*, Predsjedništvo Islamske zajednice Kosova, Priština, 2003, str. 32.

za predsjednika (muftiju) Islamske zajednice Kosova, funkciju je obavljao tri uzastopna mandata do 2003. godine.

Također, obavljao je niz drugih važnih vjerskih i državnih dužnosti, kao što su: savjetnik ministra zdravstva Kosova, službeni koordinator za dobrotvorne i humanitarne aktivnosti u arapskim državama, član Svjetskog visokog vijeća za džamije u Ligi islamskog svijeta, član Tranzitnog kosovskog vijeća formiranog od strane OUN-a, član Rijaseta u Sarajevu u jugoslovenskoj federaciji, član Šura-savjeta za Evroaziju.

Redžep Boja jedan je od osnivača Fakulteta islamskih studija u Prištini,³ gdje je predavao predmete Fikh i Da've. Također, bio je dekan ovog fakulteta u periodu od 1992. do 2011. godine.

Dok je bio na čelu Islamske zajednice Kosova, sudjelovao je na preko 150 konferencija, simpozija i sastanaka na međunarodnom nivou, gdje je dao vrijedan doprinos.

Redžep Boja autor je mnogih studija iz različitih oblasti koje je prezentirao na konferencijama i simpozijima, te mnogih članaka koji su objavljeni u domaćim i međunarodnim novinama i časopisima na albanskom, arapskom i engleskom jeziku. Autor je knjiga *Albanci (Arnauti) i islam* i *Muslimani u bivšoj Jugoslaviji*, koje su objavljene na arapskom jeziku, te knjige *Za bolje sutra*, objavljene na albanskom jeziku.

Redžep Boja je od 2012. do 2018. godine bio ambasador Republike Kosovo u Saudijskoj Arabiji. Umro je 14. septembra 2021. godine u 75. godini.⁴

DR. REDŽEP BOJA U OKVIRU RIJASETA ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BIVŠOJ JUGOSLAVIJI

O njegovom životu i radu teško je govoriti jer doprinos dr. Redžepa Boje bio je svestran i obuhvata različite sfere. Vodio je Islamsku zajednicu Kosova od 1991. godine, kao predan lider u izgradnji vjerskih i nacionalnih ciljeva. Devedesete su bile slavne godine otpora srpskom okupatoru, a Kosovo je imalo sreću da za vođu ima velikog i mudrog lidera, odanog svim svojim bićem, na čelu

3 Fakultet islamskih studija počeo je s radom 7. decembra 1992. godine. Na skromnoj svečanosti prigodni govor održao je dr. Redžep-ef. Boja, dok je prvo predavanje održao veteran islamskog obrazovanja na Kosovu hadži Šerif-ef. Ahmeti. Detaljnije o otvaranju FIS-a u Prištini: Elez Osmani, *Dituria Islame*, br. 44, decembar 1992.

4 Editorial, "Shkuarja e një kolosi (Dr. Rexhep Boja 1946–2021)", *Edukata Islame*, br. 125, Priština, 2021, str. 8.; Mehmet Disha, "Rexhep Boja, njeriu i kauzës së fesë dhe atdheut", *Drita Islame*, septembar 2021, Tirana, str. 27.

važne vjerske institucije za praktičnu realizaciju svetinje vjerskih i patriotskih principa.⁵

Pored toga što je bio duhovni vođa i predsjednik Islamske zajednice Kosova, dr. Redžep Boja istakao se i po doprinosu nacionalnom napretku Albanaca u bivšoj Jugoslaviji, u nastojanju da se zaštite politička prava Albanaca i da se svjetska javnost upozna s neriješenim albanskim pitanjem.

Godine 1991. izabran je za muftiju Islamske zajednice Kosova, pod Rijasetom Islamske zajednice u bivšoj Jugoslaviji. Njegov doprinos kao muftije bio je bez premca, probijajući se kroz teškoće vremena, protiv političkog i vojnog pritiska koji je na njega vršen sa svih strana, kao i uz podršku ostalih muslimanskih intelektualaca, učinio je Islamsku zajednicu nezavisnom od one u Jugoslaviji.⁶

Tako je između 1948–1990 Islamska zajednica djelovala kao Predsjedništvo Islamske zajednice za Srbiju (1990), odnosno za Kosovo, Srbiju i Vojvodinu, sa sjedištem u Prištini, u okviru bivšeg Vrhovnog predsjedništva IZ-e za RSFJ (Rijaset), sa sjedištem u Prištini. Nakon velikih promjena i stvaranja novih okolnosti na Kosovu početkom 90-ih, Islamska zajednica Kosova postat će nezavisna i proglasiti svoju autonomiju (1990).⁷ Predsjedništvo Islamske zajednice Kosova vodio je muftija dr. Redžep Boja.⁸

Na pitanje u intervjuu *Glasa islama*: Nakon raspada bivše Jugoslavije, nestala je i jedinstvena struktura IZ-e. Međutim, bilo je konkretnih inicijativa i napora ka reintegraciji. Kakvo je vaše mišljenje o ovoj izazovnoj ideji? Dr. Boja je odgovorio:

“Što se tiče pitanja reorganizacije ili tačnije rečeno reintegracije IZ-e, takoreći, poput one prijašnje, dakle, na onim granicama, mi smo upoznati samo onoliko koliko smo bili u mogućnosti da čitamo u nekim glasilima. Detalji ove ideje za nas su nepoznati. Ustvari, mi kao Zajednica, već smo napravili neke korake oko koordinacije rada s Islamskom zajednicom Albanije i Makedonije, tako da smo formirali ‘Islamski savjet za saradnju’. Tako da za mene svaka druga ideja

5 Editoriali, “Shkuarja e një kolosi...”, *op. cit.*, str. 5–6.

6 Mehmet Disha, *op. cit.*, str. 27.

7 U službenoj posjeti Istanbulu, gdje su bili s predsjednikom Crne Gore, predstavnikom Mešihata u Skoplju i samim reisul-ulemom Rijaseta Islamske zajednice u Sarajevu, Redžep-ef. Boja kaže da je uočio novu tendenciju reisul-uleme, jer je bio zainteresiran osigurati sebe, spominjući samo Bosnu. Od ovog trenutka pojavilo se nezadovoljstvo Redžep-ef. Boje, koje će se nastaviti u okviru Rijasetu u Sarajevu. Također, razlog je bio i to što su 1993. godine u Sarajevu Bošnjaci formirali svoj Rijaset, pa Mešihat Kosova, onaj u Skoplju i Podgorici, nisu priznali. Vidi u: Dr. Rexhep Boja, *Për një të nesërme më të mirë*, *op. cit.*, str. 91; 108–109.

8 Ibid., str. 6.

ili opcija je neprihvatljiva. Moram vam reći i to da o pitanjima poput ovoga ne odlučuju pojedinci već Sabor Islamske zajednice. Ali, to ne podrazumijeva da mi ne podstičemo saradnju ili da ne njegujemo islamsko duhovno jedinstvo i zajedničko iskustvo koje smo gradili decenijama.”⁹

DR. REDŽEP BOJA U ŠTAMPI RIJASETA ISLAMSKJE ZAJEDNICE U SARAJEVU

GLASNIK – Časopis Rijasetu Islamske zajednice u Sarajevu

U prilogu “Otvorena je nova Alaudin-medresa” navodi se da je hadži Naim-ef. Hadžiabdić, poglavar Islamske zajednice u Jugoslaviji, pored ostalog, istakao da “otvorenje dvije medrese (u Skoplju i Prištini), u razmaku od samo godinu dana, jasno ilustrira položaj Islamske zajednice u SFRJ i sve one slobode koje ona uživa”. Nakon završene besjede poglavara Islamske zajednice, dovu je proučio dr. Redžep-ef. Boja, a onda je, uz salavate i ilahije, svečano presječena vrpca, označavajući medresu otvorenom.¹⁰

U prilogu “Uspjeh na maturi u Alaudin-medresi u Prištini” navodi se o održanom maturskom ispitu krajem juna 1988. u Alaudin-medresi u Prištini. Polagan je pismeni i usmeni ispit. Usmeni ispit polagao se na predmetima: Kiraet (prof. Emin Behrami), Tefsir (prof. Ćazim Ćazimi), Hadis, Akaid i Historija islama (prof. Bajruš Ahmeti), Fikh (dr. Redžep Boja).¹¹

U prilogu “Problemi nastali u Mešihatu IZ-e u Prištini” navodi se o sjednici Rijasetu u Jugoslaviji pod rukovodstvom v.d. reisul-uleme Jakub-ef. Selimskog, između ostalog, razmatralo se o nastalim problemima u Mešihatu IZ-e u Prištini, koji je kao organ paraliziran. U tom se kontekstu kao glavni krivac apostrofirao Jetiš-ef. Bajrami, dotadašnji predsjednik Mešihata, za koga je rečeno da je iznevjerio ukazano povjerenje i odbijao dobronamjernu saradnju, te je zatražena njegova smjena, kao i smjena cjelokupnog Mešihata. Na istoj sjednici izabran je i privremeni Mešihat koji će vršiti svoju funkciju do konstituiranja novih organa IZ-e na ovom području. U sastavu privremenog Mešihata ušao je i dr. Redžep Boja.¹²

9 Mustafa Fetić, “Intervju: Predsjednik Predsjedništva IZ-e Kosova doc. dr. Redžep-ef. Boja (Da Allahova riječ bude gornja)”, *Glas islama*, oktobar, Novi Pazar, 1997, str. 4–5.

10 A.K., “Otvorena nova Alaudin-medresa”, *Glasnik*, Sarajevo, 1985, str. 481.

11 Kasim Hadžić, “Uspjeh na maturi u Alaudin-medresi u Prištini”, *Glasnik*, Sarajevo, 1988, str. 582.

12 A.K., “Problemi nastali u Mešihatu IZ-e u Prištini”, *Glasnik*, Sarajevo, 1990, str. 663.

U prilogu "Sjednica Rijaseta 21. 12. 1990" navodi se da je na sjednici v.d. predsjednika privremenog Mešihata IZ-e u Prištini, dr. Redžep-ef. Boja rekao da se prvo formira Centralna izborna komisija od strane privremenog Mešihata i donese odluka o provođenju izbora. Te izbore odbili su iz Mitrovice i Srbije, tako da su izbori provedeni samo u: Peći, Prizrenu, Orahovcu, Dragašu, Suvoj Reci i Đakovici. Na toj sjednici je promijenjen Sabor IZ-e u Prištini u "Sabor IZ-e za Kosovo, Srbiju i Vojvodinu". Također, zaključeno je da se s ove sjednice izda javni protest i iskaže nezadovoljstvo postojećom političkom situacijom na Kosovu, gdje dolazi do masovnog otpuštanja prosvjetnih radnika albanskog govora i narodnosti.¹³

U prilogu "Organi i tijela Islamske zajednice u Jugoslaviji" navode se članovi Mešihata IZ-e za Kosovo, Srbiju i Vojvodinu: dr. Redžep Boja, predsjednik (Peć), Resul Rexhepi (Prizren), Rifat Plojović (Prijepolje), Nezir Salihović (Novi Pazar), Fadil Murati (Novi Sad), Naim Trnava (Priština), Qazim Qazimi (Gnjilane) itd. U nastavku su imenovani i članovi Rijaseta IZ-e za Jugoslaviju, među kojima navodimo i dr. Redžepa Boju, Ismaila Ahmedija i Nexhata Ibrahimija.¹⁴

U prilogu "Izabran novi poglavar Islamske zajednice" navodi se o izboru novog reisul-uleme IZ-e u Jugoslaviji Jakub-ef. Selimoskog, a zatim je izabran odbor za predaju menšure u sastavu: Ševko-ef. Omerbašić, Idriz-ef. Demirović, dr. Redžep-ef. Boja, Salih-ef. Čolaković i Bahri-ef. Aliu.¹⁵

U prilogu "Hapšenje poglavara Islamske zajednice" navodi se da je srpska policija na Kosovu, 27. septembra 1991. godine, u Đakovici uhapsila poglavara IZ-e u Jugoslaviji, reisul-ulemu hadži Jakub-ef. Selimoskog, zajedno s njegovim saradnicima. Dakle, službenike IZ-e u Prištini, njih 44. Reisul-ulema uhapšen je tokom svečanosti učenja dove povodom početka radova na izgradnji džamije u Đakovici, prve džamije koja se gradi u posljednjih dvije stotine godina. Među uhapšenima bio je dr. Redžep Boja, predsjednik Mešihata IZ-e za Kosovo, Srbiju i Vojvodinu.¹⁶

U prilogu "Posjeta reisul-uleme h. Jakub-ef. Selimoskog Alaudin-medresi u Prištini i Mešihatu IZ-e u Prištini" navodi se da je, tokom posjete Mešihatu IZ-e u Prištini, dr. Redžep Boja upoznao cijenjene goste s aktivnostima Mešihata,

13 A.K. "Sjednica Rijaseta 21.12.1990", *Glasnik*, Sarajevo, 1990, str. 812.

14 Vidi: Redakcija, "Organi i tijela Islamske zajednice u Jugoslaviji", *Glasnik*, Sarajevo, 1991, str. 91.

15 Aziz Kadribegović, "Izabran novi poglavar Islamske zajednice", *Glasnik*, Sarajevo, 1991, str. 204.

16 Aziz Kadribegović, "Hapšenje poglavara Islamske zajednice", *Glasnik*, Sarajevo, 1991, str. 628.

kao i s teškim ekonomskim, društvenim i političkim prilikama te napetošću koja je tih dana vladala na Kosovu, pri čemu srpske policijske vlasti ne prezaju od maltretiranja funkcionera i službenika IZ-e (Nedžad-ef. Ibrahimović, predsjednik udruženja uleme i član Rijasetu u Sarajevu i Miftar-ef. Ajdini, predsjednik Sabora IZ-e Kosova. Reisul-ulema je izrazio nezadovoljstvo i uložio oštar protest šefu misije Filipu Hanu.¹⁷

U prilogu o posjeti dr. Redžep-ef. Boje reisul-ulemi IZ-e dr. Mustafa-ef. Ceriću, 18. juna 1998. godine, navodi se da je dr. Mustafa-ef. Cerić primio delegaciju iz Kosova u kojoj je bio i dr. Redžep Boja, predsjednik Mešihata IZ-e Kosova. Prilikom ovog susreta delegacija je upoznala reisul-ulemu o situaciji i problemima s kojima se suočavaju na ovim prostorima.¹⁸

PREPOROD – Islamske novine Rijasetu Islamske zajednice u Sarajevu

U prilogu “Redžep Boja – možda već magistar”, autor Munir Jašarević navodi kratku biografiju Redžep-ef. Boje.¹⁹

U prilogu “Imam s titulom magistra”, kao nastavak od 15. oktobra 1980, navodi se informacija da je Redžep Boja 23. aprila 1981. godine uspješno magistrirao na univerzitetu u Medini na temu: “Islam i Albanci”.²⁰

U prilogu “Redžep Jašar Boja odbranio doktorsku disertaciju na temu ‘Muslimani u Jugoslaviji’”, autor Mirsad Mahmutović navodi informaciju da je u nedjelju, poslije akšam namaza, u velikoj sali Islamskog univerziteta u Medini, 10. februara 1985. godine odbranio doktorsku disertaciju.²¹

U prilogu “Do sada četiri doktora islamskih nauka iz naše zemlje” navodi se informacija o do tada četiri doktora islamskih nauka u Jugoslaviji, među kojima je bio i dr. Redžep-ef. Boja, kao treći doktor islamskih nauka.²² Dok je u prilogu “Do sada šest doktora islamskih nauka iz naše zemlje” dodana informacija o izostanku doktora islamskih nauka iz Jugoslavije, a oni su: dr. Mehmed Begović,

17 Vidi više u: Redakcija “Posjeta reisul-uleme h. Jakub-ef. Selimoskog Alaudin-medresi u Prištini i Mešihatu IZ-e u Prištini”, *Glasnik*, Sarajevo, 1992, str. 281.

18 Vidi u: *Glasnik*, br. 5–6, Sarajevo, 1998, str. 693.

19 Jašarević Munir, “Redžep Boja – možda već magistar”, *Preporod*, br. 20, 15 oktobar, Sarajevo, 1980, str. 321.

20 Redakcija, “Imam s titulom magistra”, *Preporod*, Sarajevo, 1982, str. 180.

21 Mirsad Mahmutović, “Redžep Jašar Boja odbranio doktorsku disertaciju na temu ‘Muslimani u Jugoslaviji’”, *Preporod*, broj 7, 1. april, Sarajevo, 1985, str. 3.

22 Redakcija, “Do sada četiri doktora islamskih nauka iz naše zemlje”, *Preporod*, br. 11, 1. juni, Sarajevo, 1985, str. 5.

dr. Omer Nakičević, dr. Ahmed Smajlović, dr. Jusuf Ramić, dr. Redžep Boja i dr. Aćif Skenderović.²³

U prilogu "Otvorena nova zgrada Alaudin-medrese u Prištini", autor Salih Smajlović navodi informaciju o svečanosti povodom otvorenja nove zgrade Alaudin-medrese u Prištini, 14. septembra 1985. godine, kojoj je prisustvovao i reisul-ulema IZ-e u Jugoslaviji Naim-ef. Hadžiabdić. Tom prilikom dovu je proučio dr. Redžep-ef. Boja.²⁴

U prilogu "H. Jakub-ef. Selimoski novi poglavar Islamske zajednice u Jugoslaviji" navodi se o izboru novog reisul-uleme IZ-e u Jugoslaviji, 9. marta 1991. godine. Nakon proglašenja novog reisul-uleme IZ-e u Jugoslaviji, izabran je odbor za predaju menšure: Ševko Omerbašić, Idriz-ef. Demirović, Salih-ef. Čolaković, dr. Redžep Boja i Bahri Aliu.²⁵

U prilogu "Predstavljamo vam predsjednike Mešihata islamske zajednice", priredio Salih Smajlović, navodi se kratka biografija predsjednika IZ-e za Kosovo, Srbiju i Vojvodinu dr. Redžep-ef. Boje.²⁶

U prilogu "Svečano dodijeljena menšura reisul-ulemi hadži Jakub-ef. Selimoskom", autor Nedžad Latić navodi informaciju o dodjeljivanju menšure novoizabranom reisul-ulemi Rijaseta IZ-e u Jugoslaviji, hadži Jakub-ef. Selimoskom, 4. jula 1991. godine u Carevoj džamiji u Sarajevu. Svečanosti je prisustvovao i dr. Redžep Boja, predsjednik Mešihata za Kosovo, Srbiju i Vojvodinu, koji je pročitao tekst menšure na arapskom jeziku.²⁷

Prilog "Studentët shqiptarë pranë F.I.T. në Sarajevë" objavljen u *Preporodu* na albanskom jeziku u znak protesta albanskih studenata Islamskog teološkog fakulteta u Sarajevu zbog maltretiranja i zatvaranja hadži Jakub-ef. Selimoskog, reisul-ulemu Jugoslavije, od strane srpske boljševičke policijske vlasti na Kosovu.²⁸

23 Redakcija, "Do sada šest doktora islamskih nauka iz naše zemlje", *Preporod*, br. 13, 1. juli, Sarajevo, 1985, str. 5.

24 Salih Smajlović, "Otvorena nova zgrada Alaudin-medrese u Prištini", *Preporod*, br. 19, 1. oktobar, Sarajevo, 1985, str. 1.

25 Redakcija, "H. Jakub-ef. Selimoski novi poglavar Islamske zajednice u Jugoslaviji", *Preporod*, br. 6, 15. mart, Sarajevo, 1991, str. 1.

26 Salih Smajlović, "Predstavljamo vam predsjednike Mešihata islamske zajednice", *Preporod*, br. 8, 15. april, Sarajevo, 1991, str. 18.

27 Nedžad Latić, "Svečano dodijeljena menšura reisul-ulemi hadži Jakub-ef. Selimoskom", *Preporod*, 15. juli, Sarajevo, 1991, str. 346.

28 Vidi: "Studentët shqiptarë pranë F.I.T. në Sarajevë", *Preporod*, br. 19, 1 oktobar, Sarajevo, 1991, str. 2.

Bajro Perva u prilogu “Hapšenje reisul-uleme” piše o hapšenju hadži Jakub-ef. Selimoskog u Đakovici, 27. septembra 1991. godine, dok je sa svojim saradnicima i drugim visokim predstavnicima Islamske zajednice u Prištini bio na ručku u restoranu tekstilnog kombinata “Emin Duraku”. S reisul-ulemom bio je i predsjednik Mešihata IZ-e za Kosovo, Srbiju i Vojvodinu, dr. Redžep-ef. Boja.²⁹

Iilir Binakaj u prilogu “Krstaški pohod Srbije na pragu trećeg milenija” navodi o maltretiranju dr. Redžep-ef. Boje, predsjednika IZ-e Kosovo, te o srpskoj ofanzivi na Kosovu, gdje je nestalo 380 sela, dok je ratnim požarom obuhvaćeno 460 naseljenih mjesta, te da je do tada živote izgubilo više od 600 Albanaca, a porušeno i dosta muslimanskih objekata.³⁰

Na naslovnoj stranici *Preporoda* od 1. oktobra 1998. godine navodi se informacija, koja se prenosi od dnevnika “Bujku” na Kosovu, da je na Kosovu uništeno 39 džamija. U tom intervjuu, dr. Redžep-ef. Boja, predsjednik IZ-e Kosova, ističe da je tokom sedam mjeseci trajanja rata na Kosovu i Islamska zajednica bila meta napada, te da je 39 džamija teško oštećeno ili potpuno uništeno, najviše u Đakovici (11 džamija), jedan imam je ubijen, nekoliko njih je ranjeno, a desetine dijeli sudbinu naroda.³¹

Na naslovnoj stranici *Preporoda* od 15. aprila 1999. godine nalazi se slika Kosova s naslovom “Krvavo Kosovo”, te se navodi intervju dr. Redžep-ef. Boje, kosovskog muftije, s naslovnicom: “Zapaljeno preko stotinu džamija, ubijeno šest imama, svi ostali protjerani, a o sudbini direktora Alaudin-medrese ništa se ne zna”. U intervjuu se navodi kako je dr. Redžep-ef. Boja, kosovski muftija, u 15 sati i 30 minuta, pod pritiskom morao napustiti svoj dom i Kosovo, zajedno s porodicom i komšijom Sadri-ef. Prestešijem, starcem od 83 godine. Također se u intervjuu govori o neradu Alaudin-medrese zbog upada policije i vojske u medresu, te da se ništa ne zna o sudbini direktora medrese Naim-ef. Trnave.³²

U prilogu “Početak koji mnogo obećava” navodi se o sjednici Rijaseta IZ-e u Jugoslaviji, pod rukovodstvom v.d. reisul-uleme hadži Jakub-ef. Selimoskog. Razmotrena je problematika i teško stanje na Kosovu, otpuštanje s posla, torture, fizička maltretiranja i upadi u vjerske ustanove. Vrhovni sabor donio je

29 Bajro Perva, “Hapšenje reisul-uleme”, *Preporod*, br. 19, 1. oktobar, Sarajevo, 1991, str. 3.

30 Iilir Binakaj, “Krstaški pohod Srbije na pragu trećeg milenija”, *Preporod*, br. 16, 1 septembar, Sarajevo, 1998, str. 14.

31 Vidi: Redakcija, *Preporod*, br. 18, 1. oktobar, Sarajevo, 1998, str. 1.

32 Vidi: Amir Hodžić, “Zapaljeno preko stotinu džamija, ubijeno šest imama, svi ostali protjerani, a o sudbini direktora Alaudin-medrese se ništa ne zna”, *Preporod*, br. 8, Sarajevo, 1999, str. 1.

i amandman kojim se mijenja tačka 2 u članu 29 Ustava Islamske zajednice i sada glasi: “Sabor Islamske zajednice Kosova, Srbije i Vojvodine sa sjedištem u Prištini”. Određen je datum za izbor novog reisul-uleme IZ-e u Jugoslaviji, te se napominje i to da su članovi Rijasetu po funkciji i predsjednici Mešihata: Jakub-ef. Selimoski, mr. Salih-ef. Čolaković, dr. Redžep-ef. Boja, Idriz-ef. Demirović i Ševko-ef. Omerbašić.

Na naslovnoj stranici je: “Konstituisan Sabor Islamske zajednice”, gdje se navodi da je za predsjednika Sabora izabran Miftar Ajdini iz Prizrena, a za predsjednika Mešihata dr. Redžep-ef. Boja.³³

Na naslovnoj stranici *Preporoda* br. 2, od 15. januara 1991. godine, stoji: “Reisul-ulema IZ-e u BiH posjetio Kosovo i Metohiju”. Na Kosovu mu je domaćin bio predsjednik predsjedništva IZ-e Kosova dr. Redžep Boja. Tom prilikom je reisul-ulema dr. Mustafa Cerić predao dr. Redžepu Boji novčanu pomoć u vrijednosti 30.000 DEM, koju su muslimani BiH sakupili za svoju braću na Kosovu.³⁴ Reisul-ulema Cerić je zajedno s dr. Redžepom Bojom imao susret s Hašimom Tačijem, predsjednikom privremene vlade Kosova.³⁵

Na naslovnoj stranici *Preporoda* br. 19, od 1 oktobra 2001. godine, stoji: “Dr. Redžep-ef. Boja, muftija Islamske zajednice Kosova: od 218 porušenih i devastiranih džamija njih 70% je već obnovljeno”.

Na međunarodnom simpoziju u Sarajevu prisustvovao je i dr. Redžep Boja, muftija IZ-e Kosova. U intervjuu za *Preporod*, dr. Boja navodi da je situacija na Kosovu tada bila puno bolja nego što je bila ranije, u svim aspektima. Nastavlja s radom Alaudin-medresa sa 750 učenika u tri isturena odjeljenja u Prištini, Prizrenu i Gnjilanu, te je novina da je otvoreno i žensko odjeljenje medrese. Postoji Fakultet za islamske studije s 400 studenata, a 218 džamija obnovljeno je od rata na Kosovu. Na pitanje o jedinstvu muslimana na Balkanu, dr. Boja kaže “da naše jedinstvo u ovom regionu, bez obzira što su nas drugi podijelili, i dalje postoji, te da je to nešto što je fakat kod nas”. Na pitanje o terorističkom aktu u SAD, dr. Boja kaže “da taj teroristički napad ne može imati svoje uporište u islamskom učenju, i da je narod na Kosovu to osudio”.³⁶

33 Aziz Kadribegović, “Početak koji mnogo obećava”, *Preporod*, br. 2, Sarajevo, 1991, str. 2.

34 Vidi u: Aziz Kadribegović, “Reisul-ulema IZ-e u BiH posjetio Kosovo”, *Preporod*, br. 21, Sarajevo, 1999, str. 16.

35 *Ibid*, str. 1.

36 Redakcija, “Dr. Redžep-ef. Boja, muftija Islamske zajednice Kosova: od 218 porušenih i devastiranih džamija njih 70% je već obnovljeno”, *Preporod*, br. 19, Sarajevo, 2001, str. 25.

U prilogu “Kosovo mora biti nezavisno jer druge alternative nema”, navodi se da je na drugom Evropskom vijeću religijskih lidera, koje je održano u Sarajevu od 29. septembra do 1. oktobra 2003. godine, bio i dr. Redžep-ef. Boja, dotadašnji predsjednik Islamske zajednice Kosova, s kojim je i obavljen intervju, govoreći o trenutnoj situaciji na Kosovu, zaključio je riječima: “Dodite na Kosovo da bi se uvjerali u istinu o stanju koje tamo vlada.”³⁷

U prilogu “Nastavnici FIN-a iz Sarajeva u posjeti srodnim ustanovama u zemljama bližeg susjedstva”, navodi se da je goste iz Sarajeva pred Grandom, najboljim hotelom u Prištini, u ime FIS-a, dočekaao dr. Džabir Hamiti. Sljedeći dan, 5. maja 2009. godine, delegacija FIN-a posjetila je FIS u Prištini, gdje je goste, u društvu sa saradnicima, dočekaao dekan ovog fakulteta, doc. dr. Redžep Boja. Najbitnija karakteristika susreta bilo je obostrano zadovoljstvo proisteklo iz dogovora o uzajamnoj posjeti Sarajevu kao prilici za potpisivanje protokola o uzajamnoj suradnji. Nakon toga, slijedio je susret s Naim-ef. Trnavom, muftijom Kosova, koji je protekao u znaku otvorenosti svojstvene pripadnicima, koji, povrh jednoga dužeg perioda zajedničke prošlosti, imaju veoma slične probleme i traže slične puteve rješenja.³⁸

POSJETE DR. REDŽEP-EF. BOJE U SARAJEVU

Dr. Redžep-ef. Boja je, kao muftija – predsjednik Islamske zajednice Kosova, ali i kao dekan Fakulteta islamskih studija u Prištini, u pratnji delegacije, boravio u službenoj posjeti Instituciji Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, te se sastao s reisul-ulemom i zamjenikom reisul-uleme. Dr. Boja je također boravio u službenoj posjeti Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu. Ove posjete praćene su i elektronskim medijima navedenih institucija, čije ćemo informacije navesti u nastavku:

REISUL-ULEMA DR. MUSTAFA CERİĆ PRIMIO DR. REDŽEPA BOJU³⁹

Reisul-ulema dr. Mustafa Cerić primio je dr. Redžepa Boju, dekanu Fakulteta islamskih studija u Prištini. Dr. Boja je informirao reisul-ulemu o zbivanjima na Kosovu, posebno o aktivnostima Islamske

37 Salih Samajlović, “Kosovo mora biti nezavisno jer druge alternative nema”, *Preporod*, br. 23, Sarajevo, 2003, str. 53.

38 Redakcija, “Nastavnici FIN-a iz Sarajeva u posjeti srodnim ustanovama u zemljama bližeg susjedstva”, *Preporod*, broj 11, Sarajevo, 2009, str. 36.

39 Redakcija, “Reisul-ulema primio dr. Boju”, *Preporod*, br. 9/875, 2008, Rijaset IZ-e u BiH, Sarajevo, 2008, str. 16.

zajednice na Kosovu. Također, podsjetio je na dobre odnose između Rijasetu IZ u BiH i Islamske zajednice na Kosovu.

Izražena je želja za nastavljanjem tradicionalno dobrih odnosa između IZ-e u BiH i IZ-e Kosova te pokazana potreba da se saradnja intenzivira. Kao dokaz te potrebe je i odbrana doktorske disertacije Džabira Hamitija na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, tim povodom je dr. Redžep Boja i došao u Sarajevo.

Reisul-ulema je takvu saradnju podržao i iskazao mogućnost da se ona bolje osmisli i dobije formalnu sadržinu u razmjeni studenata, profesora i ostalog kako bi se na cijelom Balkanu i kroz djelovanje islamskih zajednica ostvarivao mir, stabilnost i razumijevanje među ljudima i narodima.⁴⁰

HAFIZ ISMET SPAHIĆ PRIMIO DR. REDŽEPA BOJU

Zamjenik reisul-uleme hafiz Ismet-ef. Spahić i predsjednik Udruženja ilmije IZ-e u BiH Muharem Hasanbegović primili su 26. marta 2010. dr. Redžepa Boju, dekana Fakulteta islamskih studija u Prištini.

Razgovaralo se o saradnji Islamske zajednice u BiH i Islamske zajednice Kosova. Istaknuta je potreba čvršće saradnje između ove dvije islamske zajednice, s obzirom na to da na Kosovu, Makedoniji i Albaniji žive bošnjačke zajednice kojim i ovim vidom saradnje treba pomoći u očuvanju njihovog identiteta.

Potpisan Sporazum o saradnji između dva fakulteta, FIN-a i FIS-a

Kao konkretan vid saradnje je i današnje potpisivanje Ugovora o nastavno-naučnoj i naučno-istraživačkoj saradnji između Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu i Fakulteta islamskih studija u Prištini.

Sporazum su potpisali dekani dr. Ismet Bušatlić i dr. Redžep Boja. Sporazum definira nastavno-naučnu i naučno-istraživačku saradnju između dva fakulteta u oblasti razmjene nastavnika i saradnika u cilju realizacije nastavno-naučnog procesa na dodiplomskom i postdiplomskom studiju, učešća nastavnika u radu komisija koje se imenuju u postupku stjecanja naučnog stepena magistra i doktora nauka, kao i komisija za izbor nastavnika i saradnika, razmjena iskustava u vezi s organizacijom i izvođenjem nastave na dodiplomskom

40 <https://islamskazajednica.ba/component/content/article?id=3082:reisu-l-ulema-primio-dr-boju>.

i postdiplomskom studiju, zajedničko izvođenje naučnoistraživačkih projekata i druge oblike za koje pokazuju interes potpisnici Sporazuma.⁴¹

ZAKLJUČCI:

- Dr. Redžep Boja bio je izvanredan i mudar vođa Islamske zajednice Kosova (pod Predsjedništvom Islamske zajednice u bivšoj Jugoslaviji te i kasnije nakon osamostaljenja od Rijaseta IZ-e u Sarajevu) u teškim danima i vremenima, suočavajući se s brojnim izazovima i poteškoćama, uspio je održavati jedinstvo unutar institucije i džemata.
- Ubrajao se među one dobre i odlučne ljude koji su imali širok spektar prosperitetnih aktivnosti, u vrijeme kada je Kosovo bilo pod srpskom okupacijom. Cijeli svoj život posvetio je podizanju i unapređenju vjerskog života, a osim toga dao je neprocjenjiv doprinos državnosti Kosova.
- Kao prvi ambasador Kosova u Saudijskoj Arabiji, nakon oslobađanja zemlje, dao je velik doprinos u procesu izgradnje države i predstavljanja države u arapskom i islamskom svijetu. Također, bio je savjetnik ministra zdravstva i član Tranzitnog vijeća Kosova formiranog pri OUN-a.
- Bio je poznat po svom doprinosu nacionalnom napretku Albanaca u bivšoj Jugoslaviji, svojim naporima da zaštiti politička prava Albanaca, te posvećen njegovanju tolerancije i razumijevanja među narodom Kosova.
- Bio je angažiran na formiranju najviše islamske obrazovne institucije na Kosovu – Fakulteta islamskih studija u Prištini. Bio je njen prvi dekan od 1992. do 2011. godine.

41 <https://islamskazajednica.ba/mina-vijesti-arhiva/8533-hafiz-spahi-primio-redepa-boju>.

أزمير يوسف

Azmir Jusufi

الدكتور رجب بوييا في الصحافة البوسنية

Dr. Redžep Boja in the Bosnian Press

ملخص: يتناول المؤلف في هذه المقالة السيد الدكتور رجب بوييا وهو من أبرز الشخصيات في بلاد كوسوفا في أواخر القرن الماضي وأوائل القرن الحالي. إسهامه كبير جدا في المجال الديني والمجال القومي على السواء. والمقالة متركزة على ما هو منشور من الكتابات عنه في الصحف البوسنية.

Summary: In this paper, the author discusses Dr. Redžep Boja, one of the most prominent figures in Kosovo at the end of the last and beginning of this century. His contribution is very great, both in religious and national aspects. The focus of the paper is on writing about Dr. Boja in the Bosnian press.

Pisanje katoličkog sedmičnjaka *Glas Koncila* tokom sukoba Armije RBiH i HVO-a

ELVEDIN SUBAŠIĆ

subasicelvedin@gmail.com

novinar; islamske informativne novine preporod

Sažetak: *Glas Koncila* je jedan od najznačajnijih vjerskih printanih medija u Hrvatskoj s dugogodišnjom tradicijom koju pisanom riječju baštine, prije svih, katolički teolozi, službenici ili bivši službenici Katoličke crkve u Hrvatskoj. Uzimajući u obzir ulogu medija u kreiranju stavova i utjecaj na javno mnijenje, u radu se daje kratak prikaz objavljenog sadržaja *Glasa Koncila* tokom sukoba Armije Republike Bosne i Hercegovine i Hrvatskog vijeća obrane u periodu od 1992. do 1994. godine.

Ključne riječi: Glas Koncila, Armija RBiH, HVO, rat u BiH, džihad

Nakon što je proglasila nezavisnost od Jugoslavije 1991. godine, Hrvatska je napadnuta od Jugoslovenske narodne armije i različitih vojnih i paravojnih srpskih snaga, kojima je vojno i politički upravljala Srbija kao najjača članica zajedničke države Jugoslavije. *Glas Koncila*¹ je pratio društveno-političku situaciju u regionu, a određeni tekstovi su odraz upravo ratnih događaja na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Relja je došla do podatka na osnovu 612 analiziranih priloga da se u periodu od 1991. do 1995. godine čak 60.36% priloga od ukupne količine odnosi na tekstove s ratnom tematikom, a kada je riječ o teritorijalnom određenju sadržaja 9,38% priloga odnosi se na Bosnu i Hercegovinu.²

Početkom 1992. godine *Glas Koncila* podržava referendum o nezavisnosti Bosne i Hercegovine, prenoseći i pismo biskupa koji je nazivaju Herceg-Bosnom,³ a kasnije počinje izvještavati o ratu u Bosni i Hercegovini koji je počeo napadom srpskih snaga. Izvještaji opisuju i solidarnost Hrvata prema izbjeglicama iz Bosne koja se ilustrativno prikazuje kroz tekst o župniku koji je udomio muslimanske porodice.⁴ Drugi tekstovi pokazuju život vjernika i poteškoće u organizaciji vjerskog života.⁵

Krajem 1992. godine dolazi do političkog usložnjavanja odnosa između Bošnjaka i Hrvata u Bosni i Hercegovini što će dovesti do vojno-političkog sukoba, odnosno sukoba vojske Hrvatskog vijeća obrane (HVO) i Armije Republike Bosne i Hercegovine (Armija RBiH).⁶ Eskaliranjem situacije 1993. godine, ovaj

1 *Glas Koncila* je printani medij koji izlazi kao katolički sedmičnjak u Hrvatskoj i bavi se promocijom katoličkih vrijednosti, objavljuje vijesti koje se tiču Katoličke crkve i vjerskog života katolika u Hrvatskoj i svijetu, ali i tekstove koji ulaze u područje politike, sociologije, ekonomije itd. Izdavač je Nadbiskupski duhovni stol Zagrebačke nadbiskupije. Ideja o pokretanju jednog medija za praćenje Drugog vatikanskog sabora nastala je u krugu zagrebačkih franjevaca, pa je odlukom kardinala Franje Šepera počeo izlaziti list ili bilten *Glas s Koncila* 4. oktobra 1962. godine, koji je kasnije nazvan *Glas Koncila*. U povodu hiljaditog broja, kardinal Franjo Kuharić kazao je da je *Glas Koncila* "glas Crkve u Hrvata", a teolog Tomislav Šagi Bunić "Božji dar Crkvi u Hrvata".

2 Renata Relja, *Analiza sadržaja vjerskog tiska u vremenskom razdoblju od 1991. do 1995.*

godine: *Glasa Koncila, Kane i Veritasa*, magistarski rad, Filozofski fakultet, Zagreb, 1998, str. 77.

3 Pismo objavljeno u sklopu teksta "Samostalnost BiH je preduvjet za ostvarenje ljudskih, građanskih i etničkih prava", *Glas Koncila*, br. 9, 1. mart 1992, str. 3.

4 Mirko Mihalj, "Župnik udomio muslimanske obitelji", *Glas Koncila*, br. 24, 14. juni 1992, str. 13.

5 Ma. B., "Rat je naupion sarajevske crkve: intervju s Mirkom Ikićem", *Glasnik Koncila*, br. 50, 6. decembar 1992, str. 11.; "Stradalo više od 60 katoličkih crkava i 50 džamija", *Glas Koncila*, br. 21, 24. maj 1992, str. 9.; Ž.V., "Mi pripadamo Bosni", *Glas Koncila*, br. 5, 31. januar 1993, str. 9.

6 U radu se koristi izraz hrvatsko-bošnjački sukob, shodno medijskim i drugim tekstovima o sukobu u kojem su učestvovali HVO i Armija RBiH. Dok je Armija RBiH ostala višenacionalna, sastavljena od Bošnjaka u najvećem broju, Hrvata i Srba, u HVO-u većinsko vojno osoblje bilo je hrvatsko. Riječ je o vojnom sukobu prije nego općem sukobu između Hrvata i Bošnjaka. Prema određenim podacima ovaj sukob od oktobra 1992. do marta 1994. godine, po najvećim predviđanjima, nije mogao odnijeti više od

sukob tretira se i na stranicama *Glasa Koncila* na način da su u fokusu opisi teškog stanja Hrvata u Bosni uzrokovani srpskim i bošnjačkim napadima na Hrvate. Iako se u određenim tekstovima detaljno opisuju zločini Bošnjaka nad Hrvatima, na stranicama *Glasa Koncila* kontinuirano se promiče poziv na zaustavljanje sukoba Hrvata i Bošnjaka koji su, zapravo, žrtve srpske agresije. Jedan od fratara je opisujući sukob Bošnjaka i Hrvata u Mostaru i okolini istakao da Bosna i Hercegovina mora opstati jedinstvena, te da je ovaj sukob dobrodošao Srbima koji su bili agresori, a sada se stanje percipira kao građanski rat.⁷

Postoje tekstovi koji ukazuju na korektan odnos bošnjačkih vojnika prema Hrvatima i katoličkim službenicima tamo gdje je prostor kontrolirala Armija RBiH.⁸ Inače, mnogi tekstovi ne predstavljaju ratno izvještavanje, već nastoje opisati život katolika u ratnim okolnostima, stanje vjerske infrastrukture i prenijeti svjedočanstva stanovništva.

U izvještaju iz Gornjeg Vakufa autor je naveo kako je rat između Hrvata i Bošnjaka u ovom dijelu Bosne i Hercegovine počeo 11. januara, a da je stanovništvo bilo iznenađeno granatama koje su ispalili Bošnjaci.⁹ Autor je optužio Srbe za neprijateljstvo između Hrvata i Bošnjaka i naveo kako je riječ o četničkoj podvali koju s Radija Donji Vakuf poručuju Bošnjacima da ih zovu za pomoć pri klanju ustaša.¹⁰ Autor je u nastavku naveo da Hrvati i Bošnjaci nikada nisu ratovali i da se trebaju ujediniti u borbi protiv stvarnog neprijatelja. Apeli za zaustavljanje sukoba dolazili su i s drugih adresa, a pored apela izbjeglica da se zaustavi rat,¹¹ u februaru je objavljen apel bošnjačkih i hrvatskih žena koje zaklinju Bošnjake i Hrvate da obustave sukobe, s naglaskom da je Hrvatska pružila Bošnjacima utočište.¹²

U izvještaju o sukobima u srednjoj Bosni iz februara 1993. godine navedeno je kako se s munara čuo poziv da Hrvati predaju oružje i riječi: “Ovo mora biti džamahirija”. Izvještaj navodi kako su obavještajna sredstva muslimana širila “puste laži” da su za napade krivi Hrvati i da je u Vitezu otvoren logor za

2.000 života civila, ili oko 5% ukupnih civilnih žrtava tokom cijelog rata u Bosni. Vidjeti: Marko Attila Hoare, “Šta nam govore brojke bosanskih ratnih žrtava”, *Novi Muallim*, god. XII, br. 45, 2011, str. 60.

7 Željka Valentić, “Pokolj u Bijelom Polju sve je promijenio”, *Glas Koncila*, br. 31, 1. avgust 1993, str. 9.

8 Ma. B., “Hrvatima tuzlanskog kraja mora se pomoći da ostanu na svojim ognjištima: intervju s fra Franjom Martinovićem”, *Glasnik Koncila*, br. 27, 3. juli 1994, str. 14.

9 Stjepan Džalto, “Pismo iz Gornjeg Vakufa”, *Glas Koncila*, br. 6, 7. februar 1993, str. 9.

10 S. Džalto, “Pismo iz Gornjeg Vakufa”, str. 9.

11 “Zaustavite nasilje u Srednjoj Bosni”, *Glas Koncila*, br. 26, 27. juni 1993, str. 3.; “Zaustavite nasilje”, *Glas Koncila*, br. 42, 17. oktobar 1993, str. 4.

12 “Zaklinjemo Muslimane i Hrvate da obustave sukob”, *Glas Koncila*, br. 8, 21. februar 1993, str. 6.

muslimane. Ne upuštajući se u istraživanje ko je uistinu zahtijevao džamahiriju, indikativan je ovaj slučaj, s obzirom na to da se ovaj izraz nije koristio u medijima niti u vjerskoj literaturi Bošnjaka. U nastavku ovog izvještaja navodi se kako je neko dan poslije na zidovima zgrade vatrogasnog doma u Vitezu ispisao grafiti: “Allah je veličanstven”, “Samo džihad” i druge parole koje “jasno otkrivaju muslimanske nakane”.¹³

Autorica priloga nije objasnila koje su to muslimanske nakane, osim što bi se ovime moglo insinuirati da je to dokaz kako muslimani žele islamsku državu. U izvještaju su se sa žaljenjem konstatirali ovi napadi Bošnjaka dok se u isto vrijeme u Hrvatsku slijevaju “kolone muslimanskih izbjeglica koje spašavaju život pred srpskim koljačima i silovateljima”.¹⁴ Na kraju, izvještaj je pozvao na zajedništvo Bošnjaka i Hrvata. Navedeni su primjeri iz Lašvanske kotline koju su zajedno branili hrvatski i bošnjački vojnici, te pozitivan primjer u Vitezu gdje su u ime vjerskih zajednica fra Ante i efendija Omer Meštrovac prisustvovali sklanjanju barikada u gradu što bi moglo doprinijeti zaustavljanju sukoba Hrvata i Bošnjaka.¹⁵

Izvještaji iz ove godine navode različite zločine koji se pripisuju Bošnjacima. Ne mogu se sve optužbe za kriminalne radnje i zločine negirati, na njih su reagirali i njima svjedočili i svećenici,¹⁶ ali određeni dijelovi tekstova mogu poslužiti kao primjer kako se u ratnom periodu nisu poštovale osnove novinarskog izvještavanja. Naravno, provjera i kreiranje informacija po medijskim standardima u ratnim okolnostima je težak izazov, ali je bilo moguće sačuvati izvještaje od opisa koji mogu biti bliski ratnoj propagandi, koja na stranicama *Glasa Koncila* inače nije imala mjesta.

Tako u tekstu “U Gučkoj Gori crkva postaje džamija” između ostaloga se navelo:

“Znameniti samostan u Gučkoj Gori doživljava ono što nikad u svojoj dugoj povijesti nije proživljavao. Za vrijeme II svjetskog rata zajednički su ga, poslije paljevine, gasili i popravljali Hrvati i Muslimani, a danas su ga Muslimani pretvorili u sabirni centar. Tu Hrvate uče Kur'an, a u crkvi muslimani klanjaju. Sav je samostan išaran arapskim pismom, izvodima iz Kur'ana. To sve vodi glavni imam za Travnik, Vitez i Novi Travnik Nusret efendija Avdibegović. On,

13 Željka Valentić, “Zajedništvo potrebnije nego ikada”, *Glas Koncila*, br. 6, 7. februar 1993, str. 9.

14 Ž. Valentić, “Zajedništvo potrebnije nego ikada”, str. 9.

15 Ž. Valentić, “Zajedništvo potrebnije nego ikada”, str. 9.

16 “Ozbiljne pritužbe na pripadnike Armije BiH”, *Glas Koncila*, br. 17, 23. april 1995, str. naslovna.

predvođeci muslimansku vojsku s puškom u ruci i u uniformi Armije BiH, upada u crkve i župne urede uz uzvik da će sve što je kršćansko biti uništeno. Slična sudbina zadesila je sve crkve i župne urede u cijelom kraju, u Ovčarevu, Gornjem Dolcu, Gospinu Vrelu...”¹⁷

Prvo, naslov izvještaja o crkvi koja se pretvara u džamiju, dao je čitaocima nedvosmisleni informaciju,¹⁸ za razliku od nekih drugih gdje je naslov postavljen u formi pitanja, s obzirom na upitnost tvrdnje ili određene informacije u tekstu. Prema Tucakoviću, u sadržaju propagandne, odnosno persuazivne informacije “dominiraju intencioni elementi koji apeliraju na osjećanja, prvenstveno na osjećaje mržnje i straha”, pri čemu se opisuju zločini neprijatelja, kao što je “skrnavljenje svetinja, uništavanje nedužnih”.¹⁹

Inače, ova crkva jeste bila oštećena i oskrnavljena, ali nikada nije postala džamija, i ne postoji nijedan dokaz u arhivi Islamske zajednice u BiH, Muftijstvu travničkom niti na bilo kojem drugom mjestu da je crkva trebala biti pretvorena u džamiju, što bi bio presedan u djelovanju i Islamske zajednice i Armije Republike Bosne i Hercegovine.²⁰ Prema riječima Alibašića, crkva nije služila kao džamija ili sabirni centar, već kao škola i sjedište komande s pretpostavkom da HVO neće granatirati crkvu.²¹ Također, dokaz da crkva nikada nije postala džamija može se zaključiti i iz teksta 1994. godine kada je *Glas Koncila* objavio kratku vijest da su muslimani vratili franjevački samostan, odnosno crkvu u Gučoj Gori, koji je djelimično oštećen, ali upotrebljiv za stanovanje. Vijest ne daje više

17 “U Gučkoj Gori crkva postaje džamija”, *Glas Koncila*, br. 34, 22. avgust 1993, str. 9.

18 U narednom broju objavljuje se reakcija kojom se može potvrditi da ovakve informacije počnu služiti kao argument. Vidjeti: “Otvorena manipulacija s Crkvom i s činjenicama”, *Glas Koncila*, br. 35, 29. avgust 1993, str. 3.

19 Šemso Tucaković, *Ratna komunikologija*, Amos Graf, Sarajevo, 2013, str. 41.

20 U arhivi Armije RBiH i sudskim spisima Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju moguće je pronaći naređenje Armije RBiH koje oslikava nastojanje da se vjerski objekti zaštite: (...) Zabranjuje se rušenje, uništenje i paljenje privatnih i društvenih objekata bilo kojeg naroda, kao i pljačkanje napuštenih kuća i drugih napuštenih objekata. Najstrožije se zabranjuje oštećivanje i uništenje vjerskih objekata (crkve, kapele, bogomolje, groblja itd.), a prema vjerskim službenicima (fratri, popovi, časne sestre itd.) ophoditi se krajnje korektno bez vrijeđanja i maltretiranja te istim omogućiti nesmetan rad i obavljanje vjerskih obreda. Prema svima onima koji prekrše naprijed navedeno poduzimati najstrožije mjere, od zatvaranja do vođenja krivičnog postupka pred vojnim sudovima i posebnim sudovima (...). Up.: ICTY, ARBiH, 3. korpus, str. pov. broj: 02/33-1419, Mjere protiv pljačke i uništenja imovine, Zenica, 10. juni 1993; Praljak, ARBiH, 7. SMbbr str. pov. broj: 791/93, Naređenje, Zenica, 20. juni 1993; ICTY, ARBiH, 7. SMbbr str. pov. broj: 211-93, Naređenje, Zenica, 22. juni 1993. Vidjeti: Amir Kliko, *Rat u srednjoj Bosni 1992–1994. godine*, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2019, str. 675.

21 Ahmet Alibašić u intervjuu obavljenom na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu. Privatna arhiva, 20. 2. 2023.

informacija o stanju samostana i njegovoj upotrebi od strane muslimanske vojske, već se fokusira na franjevence i njihov boravak u ratnim zonama tokom rata.²²

Postoje zvanični podaci da su crkve skrnavili pojedinci koji nisu slijedili komande Armije RBiH koja je, nakon nasilnog ulaska pojedinaca u crkvu Sv. Ivana Krstitelja u Travniku, 8. juna osigurala jedinicu koja je u dogovoru sa svećenicima bila zadužena za čuvanje crkve, a na napad je reagirao i sâm general Mehmed Alagić, koji je isti dan, u cilju sprječavanja anarhije, naredio formiranje vojnih sudova za procesuiranje vojnih i civilnih lica koja su počinili krivična djela protiv Hrvata i katoličkih objekata.²³ Reagirano je i u drugim gradovima. Tako je fra Karačić u razgovoru za *Glas Koncila* kazao kako je predsjednik Alija Izetbegović intervenirao u Konjicu kada je čuo da su Hrvati opljačkani.²⁴

Drugo, ovaj izvještaj sadrži odgovore na pitanja: ko, šta, gdje, kada, kako i zašto, odnosno šest osnovnih elemenata jedne vijesti.²⁵ Međutim, pri odgovoru na ova pitanja nisu se poštovali principi etike i deontologije. Tako se u ovom izvještaju može prihvatiti svjedočenje anonimnog sudionika ovih događaja, čak i pristati na njegov interpretacijski okvir,²⁶ ali s obzirom da se u njemu imenom i prezimenom kao vođa zločinačkih grupa navodi uposlenik Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini kao i tvrdnja da se uništava jedna crkva i pljačkaju druge, bilo je nužno, radi objektivnosti i vjerodostojnosti teksta, provjeriti navode i kod drugih sagovornika i izvora, prije svega kod zvaničnih institucija kao što su Travnički dekanat i Vrhbosanska nadbiskupija, jer shodno objavljenim informacijama u drugim tekstovima iz srednje Bosne evidentno je kako je mogućnost komunikacije postojala, a Travnik je posjećivao i tadašnji nadbiskup Vinko Puljić.²⁷

U ratnoj 1993. godini, pored izvještaja o sukobu Bošnjaka i Hrvata, određeni tekstovi u fokus su stavili općenito društveno-politički položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini, a do informacija se nastojalo doći kroz razgovore s istaknutim ličnostima koje žive na prostoru Bosne i Hercegovine ili njihove izjave drugim

22 "Muslimanska vojska vratila franjevački samostan", *Glas Koncila*, br. 31, 31. juli 1994, str. naslovna.

23 Amir Kliko, *Rat u srednjoj Bosni 1992–1994. godine*, str. 677–678.

24 Vlado Čutura, "Bili smo živi štit muslimanima: intervju s fra Zdenkom Karačićem", br. 43, 24. oktobar 1993, str. 9.

25 Vidjeti: Daglas A. Andersoni i Brus D. Itjul, *Pisanje i izvještavanje za današnje medije*, Medija centar, Beograd, 2001.

26 Interpretacijski okvir novinara (framing koncept). Prema Kuncziku i Zipfelu "framing" ističe određene dijelove realnosti, drugima umanjuje važnost ili ih ignorira. Vidjeti: Michael Kunczik i Astrid Zipfel, *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju*, Zaklada Friedrich Ebert, Zagreb, 2006, str. 147–148.

27 "Potpuni nestanak Hrvata", *Glas Koncila*, br. 26, 27. juni 1993, str. naslovna i 6.

medijima. Ante Markotić, profesor sa Univerziteta u Sarajevu, u intervjuu je naveo podatke kako su Hrvati nestajali iz Bosne kao nekadašnje “klasične” hrvatske zemlje, a da su postojali i politički projekti stvaranja “Bošnjaka katoličke vjeroispovijesti”.²⁸

Teolog Franjo Topić, predsjednik Hrvatskog kulturnog društva Napredak, istakao je da Hrvati ne mogu prihvatiti bošnjaštvo, bosanski jezik niti bosansku naciju, jer sve to imaju samo s hrvatskim predznakom.²⁹ Sarajevski književnik Miljenko Jergović bio je mišljenja da ne može doći do sukoba Bošnjaka i Hrvata u Sarajevu, te da prema njemu “muslimanski narod nije isto što i muslimanska politika i političari, jednako što hrvatski narod nije i nikad ne može biti isto kao bilo koja politika ili političar”.³⁰

Teolog Franjo Topić iz Sarajeva pokušao je čitalačkoj publici objasniti da se Bošnjaci usljed svih gubitaka i zločina nad njima ponašaju kao “ranjeni lav koji grize koga može ugristi”,³¹ Baotić kako se usljed zajedničke tragedije Hrvati i Bošnjaci bolje poznaju,³² a fra Anđelović da nije trebalo doći do hrvatsko-bošnjačkog sukoba.³³ Profesor Ivan Lovrenović je u intervjuu kazao kako je postojao određeni raskorak između crkvene i službene hrvatske politike spram Bosne i Hercegovine, da se trebalo pozabaviti sukobima između katolika i muslimana i da oni koji o Bosni misle “katastarski” ne poznaju Bosnu, brane kantonizaciju motivima da će to biti bolje za vlastiti narod, vode pogubnu politiku.³⁴

Tokom sukoba Hrvata i Bošnjaka u izvještajima i drugim tekstovima *Glasa Koncila* koristili su se termini musliman i Musliman, a vrlo rijetko pojmovima muslimanski ekstremisti, agresori, mudžahedini, “koljačka horda muslimana” itd. pokušalo se doprinijeti opisima zločina.³⁵ Upravo je čitatelj iz Londona Vlado Pavlinić reagirao na antiislamski ton u tekstu “Apel katolicima cijeloga svijeta” iz oktobra 1993. godine u kojem se daju različiti opisi muslimana. Čitatelj

28 Marijan Brkić, “Kako kopne Hrvati u Bosni i Hercegovini: razgovor s dr. Antimom Markotićem”, *Glas Koncila*, br. 21, 23. maj 1993, str. 6.

29 “Hrvati ne žele biti bosanska nacija”, *Glas Koncila*, br. 23, 6. juni 1993, str. 13.

30 Drago Pilsel, “Ne postoji patnja tako duga i konstantna kao ova sarajevska: intervju s Miljenkom Jergovićem”, *Glas Koncila*, br. 21, 23. maj 1993, str. 11.

31 Ž.K., “Hvala i Preživjeli: razgovor s Franjom Topićem”, *Glas Koncila*, br. 29, 18. juli 1993, str. 6.

32 Ivo Tomašević, “Sada se svi bolje poznajemo: razgovor sa Zvonimirom Baotićem u okupiranom Sarajevu”, *Glas Koncila*, br. 13, 28. mart 1993, str. 9.

33 Željka Valentinčić, “Bit će mirna Bosna: intervju s fra Petrom Anđelovićem”, *Glas Koncila*, br. 15, Uskrs 1993, str. 7.

34 Drago Pilsel, “Morali smo se okrenuti nekoj budućnosti: intervju s Ivanom Lovrenovićem”, *Glas Koncila*, br. 11, 14. mart 1993, str. 6.

35 “Kako se smjela dogoditi tragedija Varešaka”, *Glas Koncila*, br. 46. 14. novembar 1993, str. 3.

je smatrao da antiislamski stav može kreirati neprihvatljivu, odbojnu sliku izolirane Crkve koja “još živi hibernirana u davnim vremenima križarskih odnosa prema inovjercima”.³⁶

“Kad je u tome anonimnom apelu riječ o ‘islamskim zločincima’ i ‘muslimanskom agresoru’, o ‘Muhammedovim sljedbenicima’ koji razapinju na križ nas ‘Kristove sljedbenike’, analogijom se nameće pitanje čiji li su sljedbenici ‘hrišćani’ koji su zaigrali ovo sotonsko kolo na tim prostorima. To jest, može li se pripadnost aktualnih neprijatelja nekoj vjerskoj zajednici priopćavanjem proširivati na njihovu religiju kao takvu?”³⁷

Kasnije je *Glas Koncila* u komentaru na pismo jednog čitatelja o zločinima mudžahedina i nastupu islamskih vjeroučitelja na državnoj televiziji Hrvatske objasnio da zločine čine pojedinci, da se oni ne smiju pripisivati vjerskom nadahnuću te da nisu krivi ni mladići koji su “zavedeni, nego oni koji su ih zaveli i koji ih upotrebljavaju za svoje zločinačke ciljeve”.³⁸

Pitanje o prisustvu džihada u Bosni postavljeno je u formi naslova 1994. godine u jednom tekstu u kojem se nalaze citati o džihadu iz časopisa *Takvim*. Autor teksta Ivo Tomašević³⁹ nakon opisa određenih muslimanskih kriminalnih radnji, kao što je pljačka, i zločina nad katolicima u Bosni, navodi kako je u ovom *Takvimu* džihad opisan kao “borba protiv nevjernika i sve što ta borba podrazumijeva: tući ih, otimati im imovinu, rušiti bogomolje”, i kako muslimani imaju obavezu napasti one koji ne prime islam, pa makar ih oni i ne napadali.⁴⁰ Tomašević je opravdano reagirao na određene citate u ovom tekstu, pitajući se da li određeni zločini mogu biti inspirirani ovakvim tekstovima.

Riječ je o posebnoj izdanju koje je u ratnim okolnostima u Zenici izdalo Udruženje ilmije⁴¹ u formi džepne brošure s dva teksta. Prema riječima

36 Vlado Pavlinić, “Muslimanski agresor”, *Glas Koncila*, br. 45, 7. novembar 1993, str. 2.

37 V. Pavlinić, “Muslimanski agresor”, str. 2.

38 “Tko je odgovoran za zločine mudžahedina”, *Glas Koncila*, br. 5, 30. januar 1994, str. 10.

39 Monsinijor Ivo Tomašević bio je sekretar nadbiskupa Vinka Puljića u vrijeme agresije na Bosnu i Hercegovinu. Sekretar je Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i glavni urednik Katoličke tiskovne agencije Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. U *Glasu Koncila* pisao je o događajima u Bosni i Hercegovini i vjerskom životu katolika.

40 Ivo Tomašević, “Ima li džihada u Bosni”, *Glas Koncila*, br. 20, 15. maj 1994, str. 3.

41 Udruženje koje je prvobitno okupljalo imame na području koje je kasnije bilo teritorij SFR Jugoslavije. Poslije su članovi udruženja postali i vjeroučitelji, profesori i drugi uposlenici Islamske zajednice. Udruženje je osnovano 1912. godine, a već početkom 20. stoljeća postojala je ideja o organiziranju imama i drugih muslimanskih vjerskih autoriteta kako bi se borili za svoj socijalni i ekonomski status. U 20. stoljeću postojalo je više sličnih udruženja, ali je samo ovo opstalo. Djelovalo je neovisno od Islamske zajednice sve do 1998. godine kada počinje djelovati kao sastavni dio Islamske zajednice.

reisul-uleme Mustafa-ef. Cerića, koji je u to vrijeme bio naibu-reis,⁴² riječ je o paralelnom takvimu ili “paratakvimu”, kako on navodi, odnosno da je zbog razmirica unutar Islamske zajednice određena grupa uposlenika Islamske zajednice djelovala kroz Udruženje ilmije, te da vremenski proračun u njemu kasnijih godina nije bio priznat od Islamske zajednice.⁴³ Tadašnji urednik zvaničnog *Takvima* Islamske zajednice, koji se izdavao u Sarajevu, Ibrahim Begović kazao je da se ne sjeća tekstova koji su objavljivani u tadašnjim izdanjima *Takvima* na terenu i da su štampani usljed prekinute komunikacije tokom rata, te su kao takvi bili prisutni na terenu.⁴⁴ Tadašnji predsjednik Udruženja Halil Mehtić,⁴⁵ koji je bio zadužen za izdavanje ove brošure, nije negirao tadašnje loše odnose s Rijasetom i reisul-ulemom Mustafa-ef. Cerićem, ali je kazao da se *Takvim* štampao odvojeno isključivo zbog ratnih okolnosti. Mehtić je bio i autor jednog od dva teksta. Drugi tekst, koji je Tomašević citirao, zapravo je prijevod teksta o džihadu čiji je autor Hasan el-Benna.⁴⁶

Iako u tekstu postoje dijelovi koji ukazuju na važnost humanog ponašanja u ratu, da je borbeni spremnost potrebna kako bi se očuvao mir i vjerska sloboda,⁴⁷ odnosno potrebno je sagledati cijeli sadržaj teksta u kojem se nalaze definicije džihada shodno vremenu u kojem su izrečene, to jeste u vrijeme kada su se razlike među državama i teritorijama određivale uveliko na osnovu religije, Tomašević je, ipak, s pravom reagirao na određene dijelove teksta u kojem se autor poziva na mišljenja određenih muslimanskih pravnika, a ovaj tekst je bio predmet i drugih radova o poimanju džihada u kontekstu rata u Bosni i

42 Naibu-reis je naziv za vjerski autoritet i službenika Islamske zajednice koji rukovodi poslovima reisul-uleme u specifičnim okolnostima, kao što je rat, čekanje izbora ili smrt reisul-uleme.

43 Reisul-ulema Mustafa-ef. Cerić u telefonskom razgovoru. Privatna arhiva, 20. 2. 2023.

44 Ibrahim Begović u telefonskom razgovoru. Privatna arhiva, 23. 3. 2023.

45 Halil Mehtić je penzionisani profesor Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici. Bio je predsjednik Udruženja ilmije, staleškog udruženja koje okuplja imame. Razriješen je dužnosti predsjednika od Rijasetu i reisul-uleme Mustafa-ef. Cerića 1997. godine. Reisul-ulema Mustafa-ef. Cerić optužio ga je da ugrožava tradicionalnu obrednu praksu bosanskih muslimana. Vidjeti: Šaćir Filandra, *Bošnjaci nakon socijalizma – O bošnjačkom identitetu u postjugoslavenskom dobu*, BZK “Preporod” i Synopsis, Sarajevo, 2012, str. 102106.; Muhamed Salkić, *Ustavi Islamske zajednice*, El Kalem, 2001, str. 315.

46 Hasan el-Benna (1906–1949) bio je osnivač egipatskog političkog pokreta Muslimanska braća. Već je kao mladić bio aktivan u demonstracijama zbog britanske okupacije Egipta. U jednom od svojih eseja napisao je kako su najbolji ljudi oni koji postižu svoju sreću usrećujući druge ljude i savjetujući ih, a da je njegov narod izgubio ciljeve svoje vjere usljed političkih faza kroz koje su prošli i utjecaja zapadne civilizacije. Napisao je značajan broj članaka i knjiga, a preminuo je usljed rana nakon što je izvršen atentat na njega. Vidjeti: Richard P. Mitchel, *The Society of the Muslim Brothers*, Oxford University Press, Oxford, 1993; Mustafa Prljača, *Pokret Muslimanska braća*, El Kalem, Sarajevo, 2004.

47 Hasan el-Bena, “Džihad – borba na Allahovom putu”, *Takvim*, Udruženje ilmije u BiH, Sarajevo, 1994, str. 27.

Hercegovini.⁴⁸ Drugim riječima, tekst koji govori o džihadu za jedan drugi povijesni i društveni kontekst trebao je biti uređen ili objavljen s uredničkim komentarom za tadašnje bosanskohercegovačke prilike. Važno je kazati kako sadržaj ovog prevedenog teksta nije mogao odražavati tumačenje džihada prema učenju Islamske zajednice u BiH, što se očituje i uvidom u redovno izdanje *Takvima* iz ove godine. U njemu je objavljen članak Adnana Silajdžića, profesora s Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu, u kojem je objasnio da se muslimani trebaju boriti protiv onih koji šire agresiju i istakao: “U uslovima rata treba raditi na razvijanju i kultiviranju solidarnosti, pravičnosti i jednakosti među ljudima. To su trenutno najvažnije obaveze naših bosanskih muslimana.”⁴⁹ Silajdžić je upravo u ratnim okolnostima napisao poseban članak o džihadu komentirajući predaju poslanika Muhammeda, a.s., o borbi.⁵⁰ Tako je predstavio koncept džihada:

“To znači da muslimanima nije dopuštena upotreba oružane sile poradi osvajanja teritorija i prezentiranja vojne moći. Rat mogu povesti samo onda kada ih neko egzistencijalno ugrozi. Muslimani su kroz cijelu povijest bili u iskušenju braniti vlastitu vjeru i obraz.”⁵¹

Na ovaj način je rat kasnije, prema učenju islama, u *Glasu Koncila* objasnio i muftija banjalučki Ibrahim-ef. Halilović:

“Islam naređuje pravednost i dobročinstvo prema ljudima, i to bez obzira na njihove nacionalne, vjerske i druge razlike u odnosu na islam i muslimane. Takva obaveza važeća je sve dotad dok neko ne napadne muslimane s ciljem njihova uništenja ili protjerivanja s njihovih ognjišta. U tom je slučaju odbrana je neizbježna i obavezna s ciljem zaštite prava i slobode u svim segmentima normalnog ljudskog življenja te potpune zaštite i uspostave pravednog i trajnog mira.”⁵²

I nakon rata *Takvim* će pisati o pogrešnoj percepciji rata kao instrumentu za širenje islama i teritorije.⁵³

Glas Koncila je kritizirao i apel crkvenih odbora iz srednje Bosne u kojem pozivaju na pomoć katoličke zemlje, jer su neke pravoslavne zemlje pomogle pravoslavicima, a islamske zemlje muslimanima. U komentaru se ukazuje da

48 Vidjeti: Mato Zovkić, *Vareš u ratu: otpor, pad i povratak*, HKD Napredak, Vareš, 2022.

49 Adnan Silajdžić, “O islamskim adabima”, *Takvim*, Udruženje ilmijje u RBiH, Sarajevo, 1994, str. 21.

50 Vidjeti: Adnan Silajdžić, *40 hadisa s komentarom*, El-Kalem, Sarajevo, 2017. Riječ je o petom izdanju istoimene knjige koja je u izdanju Udruženja ilmijje u Bosni i Hercegovini objavljena 1993. godine.

51 Adnan Silajdžić, *40 hadisa s komentarom*, str. 142.

52 “Islam i mir”, *Glas Koncila*, br. 33, 18. avgust 1996, str. 5.

53 Louay Safi, “Rat i mir u islamu”, *Takvim*, Sarajevo, 1998, str. 137.

isticanje vjere u ratu i vraćanje u vrijeme križarskih ratova ne odražava duh Evrope. Iako islam predstavlja državotvornu religiju, to nije slučaj s kršćanstvom, te ako se kršćani na ovim prostorima smatraju “predziđem katoličkog, odnosno demokratskog zapadnog svijeta koji se razvio iz katoličke Evrope”, onda se moraju prihvatiti načela tog svijeta.⁵⁴ *Glas Koncila* je reagirao i 1995. godine na riječi reisul-uleme Mustafa-ef. Cerića i predsjednika Alije Izetbegovića koji su izjavili da svijet treba pomoći bosanskim muslimanima koje istrebljuju kršćani, te tako poistovijetili katolike saveznike muslimana sa srpskim agresorima, pravoslavicima.⁵⁵ Komentarom se podsjećaju autori izjava na političko-ideološko nastojanje Srba da se predstave kao zaštitnici Evrope od muslimana. Na ove izjave reagirao je i Vrhbosanski nadbiskupski ordinarijat u Sarajevu ističući da se zločinci ne bi trebali zvati ni kršćanima ni vjernicima.⁵⁶ Ovu tezu o ugroženosti jednog naroda zbog pripadnosti islama *Glas Koncila* je doveo u pitanje i kada je efendija Cerić ranije, 18. i 19. septembra 1992. godine, tada kao imam Zagrebačke džamije organizirao međunarodnu konferenciju o genocidu nad bosanskim muslimanima.⁵⁷

Iako se u aprilu 1993. godini desio jedan od najsvirepijih zločina tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu, kada su pripadnici Hrvatskog vijeća odbrane (HVO) ubili 116 civila u selu Ahmići, *Glas Koncila* nije posebno tretirao ovaj događaj, ali se ubrzo nakon toga u maju objavljuje izjava hrvatskih biskupa naslovljena “Zločinom se ne može praviti nikakvo pravo”, u kojoj se osuđuje “svaki zločin protiv ljudskih prava i dostojanstva ljudske osobe tko god ga činio pa makar i u obrani”.⁵⁸ Nakon tri sedmice od ove izjave objavljen je i apel kardinala Kuharića koji osuđuje zločine, ponavlja da ne postoji interes koji može opravdati zločin i upozorava da Hrvati koliko su odgovorni za sukob s Bošnjacima toliko su odgovorni i za svu štetu nanесenu Hrvatskoj i hrvatskom narodu u međunarodnim odnosima, kao i svjetskim medijima.⁵⁹ Nakon reakcije predsjednika Hrvatske zajednice Herceg-Bosna Mate Bobana,⁶⁰ 23. maja na javni poziv kar-

54 “U vjerskom ratu Zapad ne pomaže”, *Glas Koncila*, br. 46, 14. novembar 1993, str. 2.

55 “Zar kršćani istrebljuju muslimane”, *Glas Koncila*, br. 31, 30. juli 1995, str. 2.

56 “Zašto muslimani u BiH misle da ih progone kršćani”, *Glas Koncila*, br. 31, 30. juli 1995, str. 3.

57 M. Brkić, “Stradanja su plod međunarodne protuislamske zavjere”, *Glas Koncila*, br. 39, 20. septembar 1992, str. 3.

58 “Zločinom se ne može braniti nikakvo pravo”, *Glas Koncila*, br. 18, 2. maj 1993, str. 4.

59 “Hitni poziv kardinala Franje Kuharića za prestanak sukoba u BiH”, *Glas Koncila*, br. 21, 23. maj 1993, str. naslovna.

60 Mate Boban (1940–1997). Osnivač Hrvatske zajednice Herceg-Bosne, a kasnije i Hrvatske Republike Herceg-Bosne. Imao je važnu ulogu u organizaciji hrvatskog naroda s ciljem odbrane od srpske agresije,

dinala Kuharića, *Glas Koncila* je osudio Bobanovu reakciju, njegov stav da je u ratu vrijeme “nečeg drugog”, a ne vrijeme govora o suživotu, ali i izrazio stav da kardinal Kuharić nije priznao i osudio zločine Hrvata nad Bošnjacima, već upozorio ako bi se to desilo da bi se napravila šteta Hrvatima i Crkvi.⁶¹ Krajem 1993. godine objavljen je govor kardinala Kuharića u kojem osuđuje sve zločine ko god ih čini.⁶² U julu iste godine, Hrvatska biskupska konferencija objavljuje izjavu u kojoj navodi da se čine ratni zločini na obje strane, ali da se ne mogu Hrvati okriviti da su išli u osvajanje određenih provincija.⁶³ U komentaru iz jula 1993. godine naslovljenom “Svaka odmazda je zločin” osuđuju se zločini u Ahmićima, ali se kritike javnosti nazivaju protuhrvatskom propagandom koja je rezultirala time da su njemački i drugi katolički biskupi uputili episkopatu u Hrvatskoj pisma puna zgražanja zbog ovakvih “zaista sporadičnih događaja”. U ovom uredničkom komentaru kritikuje se Zapad koji Ahmiće naziva nezapamćenim zločinom, a ne odmazdom, dok u isto vrijeme opravdava odmazdu koja se spominje u američkom izvještaju o tadašnjem raketnom napadu oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država na sjedište iračke obavještajne službe.⁶⁴

I u 1994. godini sukob Hrvata i Bošnjaka je tema kojoj se pridaje pažnja na stranicama *Glasa Koncila* različitim izvještajima, reportažama, razgovorima i apelima. Sukob je okončan u martu 1994. godine pa su se neki zločini i stanje katoličkog stanovništva opisivali retrospektivno. Nema ozbiljnih opisa brojnih zločina Hrvata nad Bošnjacima, kao što su logori za Bošnjake ili hapšenje muftije tuzlanskog u maju 1993. godine,⁶⁵ ali se spominju zločini kojima je “obraz hr-

ali i odgovornost za promjenu hrvatske politike prema jedinstvenoj Bosni i Hercegovini. Žalbeno vijeće Haškog tribunala izreklo je 29. novembra 2017. godine konačnu presudu za ratne zločine šestorici bivših visokih funkcionera takozvane Herceg-Bosne, kada je utvrđeno da je postojao udruženi zločinački poduhvat.

61 “Pismo koje bi vrijedilo zaboraviti”, *Glas Koncila*, br. 23, 6. juni 1993, str. 2.

62 “Niko nema pravo interese hrvatskog naroda braniti zločinom”, *Glas Koncila*, br. 46, 14. novembar 1993, str. 3.

63 “Izjava Hrvatske biskupske konferencije o događajima u Bosni i Hercegovini”, *Glas Koncila*, br. 25, 20. juni 1993, str. naslovna.

64 “Svaka odmazda je zločin”, *Glas Koncila*, br. 28, 11. juli 1993, str. 2.

65 Husein-ef. Kavazović je aktuelni reisul-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Imenovan je za muftiju tuzlanskog 1992. godine, a za reisul-ulemu 2012. godine. Kao muftija je zarobljen 1993. godine u Konjicu prilikom povratka iz Zagreba i odveden u logor HVO-a u kojem je bio zatočen sedam mjeseci. Bio je prosljeđen i sigurnosnim službama Republike srpske kada je bio izložen i fizičkim torturama. Nakon puštanja, o iskustvu u logoru kazao je: “Meni nije bilo dozvoljeno obavljati vjerske obrede. Šest mjeseci se nisam okupao niti presvukao, što dovoljno govori da fra Petar Matanović nije uspio skoro izdejtstvovat ništa u povodu našeg i oslobađanja i boravka.” Vidjeti: M.T. “Ovo je obraćenje Husein-ef. Kavazovića nakon preživljenog logora HVO-a”, *Faktor*, preuzeto sa: <https://faktor.ba/vijest/ovo-je-obračenje-huseina-ef-kavazovica-nakon-preživljenog-logora-hvo-a/192415>, 12. 3. 2023.

vatskog naroda jako uprljan”, jer su počinjeni masakri u Ahmićima i Stupnom Dolu, spaljene su brojne muslimanske kuće, protjerani muslimani iz Čapljine, Dubrava i Stoca, gdje su i džamije porušene, kao i u dijelu Mostara kojeg kontrolira HVO.⁶⁶ Franjo Topić je nedvosmisleno kazao u jednom intervjuu kako je nemoguće stati iza logora Dretelj, jer je spreman i umrijeti za hrvatstvo, ali se ono ne može prljati kriminalom, nepravdom i zločinima.⁶⁷ Moguće je pronaći i opise pomoći Bošnjaka hrvatskom stanovništvu koji je bio izložen prijetnjama i opasnostima,⁶⁸ a komentari *Glasa Koncila* promovirali su suživot i dobre odnose muslimana i katolika.⁶⁹ Na isti način se kroz razgovore s određenim ličnostima i vjerskim službenicima iz Bosne i Hercegovine nastojala naglasiti važnost suživota i besmislenost sukoba Hrvata i Bošnjaka. Pomoćni vrhbosanski biskup Pero Sudar je u maju 1994. godine kazao kako je na obje strane, misleći na Bošnjake i Hrvate, previše onih koji ne žele suživot i mir.⁷⁰

Pored izvještaja i osvrta na događaje koji su proizašli iz ratnih sukoba Hrvata i Bošnjaka, od 1994. godine otvaraju se i druga pitanja koja ukazuju da odnosi Hrvata i Bošnjaka nisu na zavidnom nivou. Tako se određenim tekstovima upozorilo na isključivost Bošnjaka i njihov loš odnos prema Hrvatima, kao što su zabrana pokretanja katoličke škole, zabrana emitiranja Radija Vrhbosna ili navodi da kršćanske humanitarne organizacije vrše pokrštavanje, što je negirao i predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj Ševko-ef. Omerbašić.⁷¹ Nakon 1995. godine izvještaji i tekstovi o društveno-političkoj situaciji i životu katolika u Bosni i Hercegovini nisu česta tema kao tokom rata, ali se mogu naći tekstovi općenito o aktivnostima Katoličke crkve i drugim događajima koji se tiču katolika. Riječ je u većini slučajeva o izvještajima, reportažama, vijestima i osvrtima, a 1996. godine ustanovljena je redovna rubrika “Sedam dana u

66 Ivo Tomašević, “Katolici Vrhbosne pred uništenjem”, *Glas Koncila*, br. 2, 9. januar 1994, str. 4; “Etničko čišćenje je cilj ovog rata”, *Glas Koncila*, br. 10, 6. mart 1994, str. 5.

67 Srećko Paponja, “Zar pravdati vlastiti grijeh količinom tuđeg zločina: razgovor s Franjom Topićem”, *Glas Koncila*, br. 1, 2. januar 2000, str. 7.

68 Ivo Tomašević, “Primjeri ljudskosti u naletu mržnje”, *Glas Koncila*, br. 16, 17. april 1994, str. 9; “Hrabra sestra Sofija”, *Glas Koncila*, br. 32, 7. avgust 1994, str. 9.

69 “Ko bi oborio papin zrakoplov”, *Glas Koncila*, br. 35, 28. avgust 1994, str. 2; “Biskupi protiv podjele BiH”, *Glas Koncila*, br. 21, 22. maj 1994, str. 2; “Naumi trećeg Rima”, *Glas Koncila*, br. 22, 28. maj 1994, str. 2; “Šamar gospodarima rata”, *Glas Koncila*, br. 6, 6. februar 1994, str. 2; “Proroštvo iz srušenog Sarajeva”, *Glas Koncila*, br. 3, 16. januar 1994, str. 2.

70 Marijan Brkić “Previše je onih koji ne žele suživot ni mir: razgovor s Perom Sudarom”, *Glas Koncila*, br. 18, 1. maj 1994, str. 5.

71 Marijan Brkić, “Porast muslimanskih isključivosti”, *Glas Koncila*, br. 43, 23. oktobar 1994, str. 5; Ivo Tomašević, “U Fojnici više suza nego vjernika”, *Glas Koncila*, br. 33, 14. avgust 1994, str. 4.

domovini”, kasnije preimenovana u “Sedam dana u Hrvatskoj”, koja je donosi-la kratke informacije i o političkom životu u Bosni i Hercegovini.

Čitajući tekstove o odnosima Bošnjaka i Hrvata tokom rata i nakon njega vidljivo je kako određeni tekstovi na osnovu izjava građana, ali i katoličkih teolo-ga i crkvenih zvaničnika, imaju krajnje negativan sud o odnosu Bošnjaka prema Hrvatima i njihovom stanju, dok, s druge strane, određeni tekstovi ukazuju na korektne odnose i normalno stanje u onoj mjeri koliko to postratne okolnosti omogućavaju. Treba imati na umu da su se odnosi HVO-a i Armije RBiH razlikovali od regije do regije tokom hrvatsko-bošnjačkog sukoba, što je moglo utjecati na percepciju odnosa Hrvata i Bošnjaka. Sami izraz “hrvatsko-bošnjač-ki sukob” treba razumijevati kao političku i vojnu, a ne opću odrednicu koja podrazumijeva i sukob naroda, stoga je korektnije govoriti o sukobu HVO-a i Armije RBiH. Tako dok su se u jednoj regiji vodile intenzivne borbe između HVO-a i Armije RBiH, u drugima je bilo mirno i odnos Hrvata i Bošnjaka bio je nepromijenjen. Naročito je u Sarajevu bilo teško narušiti odnose između Hrvata i Bošnjaka, o čemu je govorio kardinal Kuharić nakon posjete Sarajevu početkom januara 1994. godine, kada je istakao reakciju Stjepana Kljujića, koji je negirao da su Hrvati u Sarajevu diskriminirani.⁷²

Franjo Topić je o nesuvislim komentarima kako je Hrvatima nemoguće živjeti u Bosni pisao i nakon rata, optužujući određene Hrvate za populizam i politikantstvo.⁷³ Složenost hrvatsko-bošnjačkog sukoba vidljiva je i iz svje-dočenja da se Hrvatima preporučivalo da napuste Sarajevo trajno te iz ratnih dokumenata koji ukazuju na određene dogovore o ovom sukobu van Bosne i Hercegovine, bez znanja Hrvata u Bosni i Hercegovini. Kardinal Vinko Puljić je 1993. godine pisao predsjedniku Hrvatske Franji Tuđmanu kako bi provjerio da li su tačne informacije koje su davali zvaničnici HVO-a, a to jeste da HVO ima sklopljen dogovor sa srpskom stranom da se iz Srednje Bosne Hrvati isele i to područje preda Srbima. Citirajući hrvatskog komandanta iz Srednje Bosne, kardinal Puljić je u svom pismu naveo:

“Na upit zašto se žrtvuju toliki momci koji se bore, navodno je odgovorio: ‘Moramo izazvati Muslimane da nas protjeraju odavde. Taj zadatak sam dobio.’ Ne bih ovim izjavama davao preveliku važnost da mi vjernici ne poručuju kako je u njih ušao strah ne samo od neprijateljskih snaga nego i od pojedinih siledžija

72 Ivan Miklenić, “Stanje u Sarajevu strašan je krik protiv ove civilizacije: razgovor s kardinalom Franjom Kuharićem”, *Glas Koncila*, br. 3, 16. januar 1994, str. 3.

73 Vidjeti: Franjo Topić, *Bosna i Hercegovina naša domovina*, Napredak, Sarajevo, 2021.

HVO-a. Zbunjen sam ovim vijestima. Pogotovo zato što mi živimo na takvim prostorima da iskihavamo mnoge čudne poteze HVO-a.”⁷⁴

Glas Koncila je u ratnom periodu zauzeo stav da se u Bosni ne odvija vjerski rat i da zločini ne proizlaze iz vjerskih razloga. Istovremeno je tokom rata i nakon njega priređivao tekstove o važnosti suživota, pozitivnim primjerima odnosa Bošnjaka prema Hrvatima, muslimana prema katolicima i dozvoljavao indirektnu kritiku hrvatske vojske i politike. Stoga, ne može se govoriti da je postojala sistematska diskreditacija islama i muslimana kao posljedica društveno-političkih okolnosti, uključujući i ratni sukob HVO-a i Armije RBiH.

Analizom tekstova koji su objavljivani tokom hrvatsko-bošnjačkog sukoba moguće je prepoznati komentiranje rata historijskim osvrtima o tome kako je Bosna bila nekada hrvatska zemlja te kako je postojala politička opredijeljenost Bošnjaka da stvore muslimansku ili državu u kojoj će oni dominirati u svakom pogledu. Ovaj narativ može kreirati sliku naroda koji je u povijesti napustio katoličanstvo, preuzeo hrvatsku zemlju, a u ratnoj situaciji nastojao stvoriti državu shodno svojim političko-ideološkim aspiracijama utemeljenim na religijskoj osnovi.

Na percepciju Bošnjaka i općenito islama i muslimana mogu utjecati i brojni tekstovi koji sadrže elemente ratne propagande, čija je vjerodostojnost upitna, koji nemaju više izvora prilikom izvještavanja o zločinima Bošnjaka, odnosno tekstovi koji odražavaju nepoštivanje novinarske etike i profesionalnosti. To se može pravdati ratnim okolnostima, ali su se tekstovi trebali suzdržati od prisustva bilo koje metode persuzivnog komuniciranja u ratu. Tucaković navodi četiri metode ratne komunikacije, među kojima je i metoda medijskog prilagođavanja istine, pri čemu se informacija “prilagođava na način da se recipijenti navedu na odgovarajući zaključak”.⁷⁵

Odsustvo istraživačkog, kritičkog i objektivnog pristupa u određenim tekstovima tokom ovog sukoba, te upitno izvještavanje u kriznim situacijama mogu biti pokazatelji nivoa profesionalizma autora i kvalitete uređivačke politike u datim okolnostima, a ne same uređivačke politike ili njene namjere. Štaviše, postoji dobar osnov za dokazivanje kako uređivačka politika *Glasa Koncila* nije

74 Pismo kardinala Vinka Puljića upućeno predsjedniku Hrvatske Franji Tuđmanu 31. oktobra 1993. godine, pod administrativnim brojem Vrhbosanske nadbiskupije P – 621/93. Vidjeti faksimil i interpretaciju ovog pisma: Senad Avdić, “Uvid u pismo Franji Tuđmanu: Zašto sam tri decenije prešućivao susret i razgovor s Vinkom Puljićem u ratnom Travniku”, *Start*, NIK Denameda, Sarajevo, god. 25, br. 574, 21. 4. 2023, str. 5–7.

75 Šemso Tucaković, *Ratna komunikologija*, str. 141.

bila u službi niti je pratila tadašnji nacionalno-politički projekt u Hrvatskoj i politički program predsjednika Hrvatske Franje Tuđmana spram Bosne i Hercegovine, koji je očit uvidom u historiografske materijale.⁷⁶ Boeck je analizirala odnos *Glasa Koncila* prema religiji i naciji utvrdivši kako je ovaj sedmičnjak stavio jasno do znanja kako Crkva ne predstavlja nijednu političku stranku i kako se ne mogu pronaći hvalospjevi vladi Hrvatske.⁷⁷ Relja je, analizirajući sadržaj *Glasa Koncila* koji se odnosi na rat u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i regionu u periodu od 1991. do 1995. godine, zaključila da u najvećem broju svojih priloga *Glas Koncila* zauzima neutralne stavove, 60,10%, te da ratne okolnosti nisu u većoj mjeri doprinijele promjeni neutralnog stava kojem teži ovaj sedmičnjak.⁷⁸

ZAKLJUČAK

Postoji značajan broj tekstova koji su odraz društveno-političke situacije u Bosni i Hercegovini, a dvogodišnji ratni sukob HVO-a i Armije RBiH generirao je tekstove koji su u manjoj mjeri narušili objektivnost *Glasa Koncila* u ovom periodu. Tekstovi iz ovog perioda nisu doveli u pitanje privrženost principima Drugog vatikanskog sabora u smislu poštovanja *drugog* i *drugacijeg*, ali jesu doveli u pitanje medijski profesionalizam, odnosno *drugi* se mogao optužiti za netolerantnu politiku i zlodjela, kojih je sigurno bilo, ali je trebalo omogućiti i da može govoriti o sebi i svojim djelima. Neki od tekstova u vrijeme ratnih sukoba nisu odgovorili etičkim i novinarskim standardima u izvještavanju, što je moglo negativno utjecati na sliku islama i muslimana, ali se ne može tvrditi da se u ovom kratkom periodu koncepcija *Glasa Koncila* promijenila. Također, za ovaj nedostatak u medijskom izvještavanju nužno je uzeti u obzir i ratne okolnosti.

76 Važan izvor za analizu odnosa Franje Tuđmana i tadašnje politike vladajuće stranke HDZ prema Bosni i Hercegovini jesu stenogrami objavljeni u dvotomnoj publikaciji *Stenogrami o podjeli Bosne* iz 2005. godine, i u istoimenoj skraćenoj publikaciji u izdanju Centra za kritičko mišljenje i portala Tačno.net.

77 Katrin Boeckh, "O Crkvenom tisku u Hrvatskoj: prikazivanje religije i nacije u *Glasi Koncila*". Sažetak referata održanog u travnju 1995. godine na susretu srpskih, hrvatskih i njemačkih povjesničara u Freisingu kod Minhena, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/79949>, 8. 3. 2023.

78 Renata Relja, *Analiza sadržaja vjerskog tiska u vremenskom razdoblju od 1991. do 1995. godine: Glas Koncila, Kane i Veritasa*, str. 200.

ألودين سوباشيتش

Elvedin Subasic

كتابات الصحيفة الكاثوليكية الإسبوعية
«صوت المجمع» (Glas koncila) في فترة
النزاع بين جيش جمهورية البوسنة والهرسك
وجيش كروات البوسنة والهرسك

Writing of the Catholic Weekly "Glas
Koncila" During the Conflict Between the
RBIH Army and the HVO

Summary: Glas koncila is one of the most important religious print media in Croatia with a long-standing tradition inherited by the written word, above all, by Catholic theologians, officials or former officials of the Catholic Church in Croatia. Taking into account the role of the media in creating attitudes and the influence on public opinion, the paper gives a brief overview of the published content of the Glas koncila during the conflict between the Army of the Republic of Bosnia and Herzegovina and the Croatian Defense Council in the period from 1992 to 1994.

ملخص: إن «صوت المجمع» إحدى أهم الصحف الدينية في كرواتيا يكتب فيها على مدى السنين لاهوتيون كاثوليك وموظفو الكنيسة الكاثوليكية في كرواتيا النشطون منهم والسابقون. وبالأخذ في الاعتبار دور وسائل الإعلام في تكوين المواقف والتأثير على الرأي العام تأتي المقالة بعرض موجز لما نشر في هذه الصحيفة في أثناء النزاع بين جيش جمهورية البوسنة والهرسك وجيش كروات البوسنة والهرسك (HVO) في الفترة ما بين ١٩٩٢ و١٩٩٤م.

Svršenici i svršenice naših medresa u 2024. godini

Gazi Husrev-begova medresa - Sarajevo

Svršenici: IV A

Ahmetspahić Ahmed, Zenica
Alibegović Ismail, Sarajevo
Aždahić Asim, Visoko
Bećirović Rijad, Željezno Polje
Begić Muhammed, Sarajevo
Biser Ihtiman Benjamin
Blitović Maid, Maglaj
Čaušević Alija, Rijeka
Džananović Din, Sarajevo
Grabus Davud, Ključ
Grbo Muhammed, Sarajevo
Ibrahimović Ishak, Olovo
Kapidžić Sakib, Zvornik
Kukavica Imran, Sarajevo
Likić Bilal, Vareš
Maglić Muhamed, Sarajevo
Mehmedović Edin, Kalesija
Moćević Arif, Sarajevo
Mujezinović Abdulah, Zenica
Mujić Ismail, Željezno Polje

Mujić Omer, Željezno Polje
Mušanović Ahmed Behaudin, Kakanj
Omeragić Tarik, Zenica
Tabaković Abdurahman, Ilijaš
Tanjić Alija, Brčko Distrikt
Vođo Imran, Konjic
Zejnilić Faris, Sarajevo
Zubača Husejn, Vareš
Zukić Ahmed, Novi Travnik

Razrednik:
Edin Balta

Svršenici: IV B

Bratanović Adnan, Slovenija
Bužo Ensar, Hadžići
Čelenka Tahir, Nemila
Durmišević Hasan, Hadžići
Elfarahati Merjem, Sarajevo
Hasić Emina, Sanski Most
Hošić Senad, Sarajevo

Husejnović Asim, Zenica
Kadrić Mirza, Sarajevo
Kahrimanović Amina, Zenica
Kajmović Muhamed, Sarajevo
Kehonjić Amina, Sarajevo
Klisura Ammar, Zenica
Kobilica Abdulgafar, Kakanj
Kurtić Fatih, Tešanj
Macić Hamza, Sarajevo
Mulaosmanović Amar, Sarajevo
Neimarlija Nedžma, Sarajevo
Obralić Ahmed, Sarajevo
Opardija Hatidža, Donji Vakuf
Patak Emir, Gračanica, Tuzla
Pepić Bakir, Olovo
Salihović Edhem, Ilijaš
Selimović Abdulkerim, Sarajevo
Selman Amina, Kiseljak
Subašić Amina, Živinice
Šehović Jusuf, Sarajevo
Zaimović Ajša, Breza

Razrednica:
Emina Čuturić Brkić

Svršenici: IV C

Abdel Monem Aisha, Sarajevo
Aščerić Ilhana, Zenica
Badžak Azra, Konjic
Bećirović Aldina, Sarajevo
Bećirović Emina, Željezno Polje
Bejtić Amina, Sarajevo
Bešlić Nahla, Sarajevo
Bjelak Ajša, Sarajevo
Efendić Merjema, Željezno Polje
Fejzić Sumeja, Nemila
Gondžić Amina, Teslić
Ibrahimović Ajla, Sarajevo
Imamović Naida, Ustikolina
Išerić Halima, Sarajevo
Karasalihović Merjem, Kiseljak
Komarica Hanan, Sarajevo
Leđen Saida, Sarajevo
Oruč Nadža, Hadžići

Petrovac Aiša, Čelebići
Ramić Amina, Kakanj
Sakić Lamija, Sarajevo
Salkić Merjem, Sarajevo
Suljkić Ranija, Sarajevo
Šiljak Asija, Travnik
Vatreš Huriya, Sarajevo
Vehab Sumejja, Kakanj
Višća Merjem, Sarajevo
Zukorlić Emela, Sarajevo

Razrednik:
Muhamed Mehanović

Svršenici: IV D

Avdić Lamija, Bugojno
Bećirović Džejlana, Zavidovići
Beganović Hadžera, Prijedor
Čatić Randa, Ilijaš
Delić Emina, Vitez
Duvnjak Hadžer, Vogošća
Džananović Ajna, Vitez
Efendić Emina, Željezno Polje
Fidani Ajna, Sarajevo
Gutić Sara, Sarajevo
Hadžić Hadžera, Kakanj
Hadžić Hatidža, Hrvatska
Halač Enisa, Zenica
Hasagić Ehlimana, Kakanj
Husika Muamera, Kakanj
Kljajić Amna, Olovo
Nuhović Taida, Sarajevo
Osmanagić Merjem, Ilijaš
Osmanović Merjema, Ilijaš
Pehlivanović Amina, Sarajevo
Ramić Medina, Sarajevo
Rešidbegović Mubina, Gračanica
Salihović Kanita, Ilijaš
Suljić Adna, Travnik
Vehab Sabrina, Slovenija
Velić Almina, Sarajevo
Žunić Maida, Slovenija

Razrednica
Maida Čerimović

Medresa Reis Ibrahim ef. Maglajlić - Banja Luka

Arifović Anes
Avdić Tarik
Bečić Ahmed
Brnjak Edvin
Čavka Ajdin
Čulum Šejla
Dervišević Benjamin
Fifić Elma
Habibović Ermina
Halilić Emira
Halilić Merima
Hodžić Elma

Kapidžić Aida
Kovačević Samed
Maglić Davud
Mujkanović Harun
Palić Ajla
Sebai Najwa
Selman Jasmin
Šiljić Faruk
Tumbul Emel
Vučkić Ahmed

Razrednik:
Mr. Admir Blitović

Medresa „Džemaludin-ef. Čaušević“ Cazin

Alijagić Omar, Bihać
Babić Amar, Cazin
Čaušević Hasan, Bužim
Čehić Adam Ali, Pittsburgh, SAD
Durić Abdullah, Velika Kladuša
Elkasović Ilhan, Bužim
Jusić Hasan, Prijedor
Kanurić Muhamed, Bihać
Kendić Kenan, Cazin
Kovačević Harun, Cazin
Kozlica Muhamed, Bihać
Majetić Džemil, Cazin
Mašić Jusuf, Bihać
Mehić Bilal, Graz, Austrija
Merdić Faruk, Bihać
Mulaosmanović Davud, Sarajevo
Muzaferović Amer, Bosanska Krupa
Nuhanović Abdullah, Cazin
Nuhć Harun, Bužim
Osmanagić Emir, Cazin
Šahinović Zejd, Bužim
Terzić Ahmed, Donji Vakuf

Razrednik:
Grošić Elvedin

Bajrektarević Adna, Bužim
Bajrektarević Suela, Pećigrad
Bećirević Ilhana, Cazin
Duraković Emina, Bosanska Krupa
Durić Fatima, Velika Kladuša
Imširović Eman, Bihać
Jonuzović Sumeja, Cazin
Makić Ubejda, Kuffstein, Austrija
Malić Aminna, Cazin
Mujadžić Sumejja, Cazin
Orlić Sumeja, Cazin
Osmankić Ajla, Velika Kladuša
Pajalić Sabrudina, Bužim
Remić Merjem, Bihać
Salkić Adelisa, Cazin
Šabić Aiša, Bosanska Krupa
Šupuković Merjem, Bosanski Novi
Toromanović Džemila, Cazin
Tričić Lejla, Cazin
Veladžić Sara, Bužim

Razrednica:
Dervić Memnuna

Elči Ibrahim-pašina medresa u Travniku

SCRŠENICI: 4-A

Ahmetspahić Imran, Nemila
Bektaš Abdurrahman, Zavidovići
Bjelić Sadžid, Zavidovići
Buljubašić Imran, Zavidovići
Emušić Alem, Travnik
Gafić Muriz, Bugojno
Garanović Hamza, Zenica
Habibić Nisvet, Novi Travnik
Halilović Ahmed, Zavidovići
Haskić Harun, Vitez
Karadža Ajdin, Sarajevo
Musić Emelin, Kakanj
Omanović Muharem, Bugojno
Prcanović Almedin, Travnik
Purić Ahmed, Oberentfelden, Austrija
Ramić Emin, Donji Vakuf
Skejić Muhammed, Sarajevo
Skrobo Elmin, Travnik
Šljivar Bilal, St.Gallen, CH
Šošić Jusuf, Gornji Vakuf
Tarakčija Halid, Travnik
Zahirović Harun, Hadžići
Zolota Bilal, Travnik
Živčić Ahmed, Vitez

Razrednik:
Ermin Kesten, prof.

SVRŠENICI: 4-B

Čelenka Mujo, Zenica
Čoloman Esmir, Zenica
Džafić Irhad, Busovača
Ganić Haris, Travnik
Habib Anes, Donji Vakuf
Kozlić Harun, Nemila
Mujkić Ahmed, Vitez
Omerović Amel, Schrick, Austrija
Purak Emrah, Žepče
Rebronja Sejid, Zenica

Rizvić Muhammed, Novi Travnik
Selman Salahudin, Travnik
Sinanović Hazim, Žepče
Skoko Ahmed, Travnik
Smriko Bilal, Zenica
Smriko Muhamed, Zenica
Spahić Almedin, Zenica
Trako Eldar, Vitez
Zolota Ismail, Travnik
Žuna Eldar, Zenica

Razrednik:
mr. Smajo Mekić

SCRŠENICE: 4-C

Čizmić Adna, Žepče
Delić Asja, Zenica
Garib Amra, Bugojno
Gazić Lamija, Bugojno
Lepir Hava, Travnik
Mehanović Ismihana, Novi Travnik
Mehić Harisa, Travnik
Meša Aiša, Fojnica
Najetović Iman, Zenica
Omanović Amila, Sarajevo
Purić Adna, Travnik
Selava Amina, Travnik
Selman Amila, Travnik
Šehić Mela, Zenica
Trako Lejla, Vitez
Vučić Samiha, Donji Vakuf
Zelkanović Nedžada, Travnik
Zlotrg Safija, Vitez

Razrednica:
Mr. Enisa Kadrić

SVRŠENICE: 4-D

Ahmić Sumeja, Vitez
Arnautović Dalila, Travnik
Čakrama Anida, Maglaj

Čosić Hamida, Gornji Vakuf
Dubravić Adina, Žepče
Dubravić Lejla, Žepče
Durak Emina, Kiseljak
Kablar Šejma, Zenica
Kadić Merjema, Zenica
Leko Erna, Travnik
Melić Amna, Travnik
Muratović Dželila, Travnik
Muslimović Lejla, Novi Travnik
Palić Adna, Travnik
Patković Ajna, Zenica
Ramić Sara, Travnik
Rubanović Irma, Travnik
Selimanović Lamija, Zenica
Sinanović Dalila, Zavidovići
Žilić Sumeja, Doboj

Razrednik:
Aida Đulabić, prof.

SVRŠENICE: 4-E

Alić Danija, Travnik
Alić Nadija, Travnik
Balihodžić Selma, Donji Vakuf
Đerahović Imman, Zenica
Fazlić Sara, Zavidovići
Grizić Ajna, Novi Travnik
Halilović Nejra, Zenica
Hodžić Sara, Travnik
Jašić Medina, Maglaj
Krehmić Sumejja, Zenica
Mačak Lamija, Zenica
Mehić Sevda, Travnik
Memić Medina, Novi Travnik
Mujić Lemana, Žepče
Rizvanović Layla, Graz, AT
Smajić Nejra, Donji Vakuf
Spahić Rahima, Travnik
Sunulahpašić Sajra, Zenica
Šišić Almina, Busovača

Razrednica:
Mr. Emina Šušić-Tihak

Behram-begova medresa – Tuzla

SVRŠENICI: 4A

Aljić Amer, Tuzla
Behaderović Tarik, Živinice
Čidić Ammar, Srebrenik
Dedić Harun, Gračanica
Elamin Faris, Tuzla
Esmić Emir, Srebrenik
Gutić Amer, Zvornik
Hasanbašić Malik, Tuzla
Hasanspahić Davud, Tuzla
Hodžić Emir, Gračanica
Hrvić Ahmet, Živinice
Idrizović Alem, Kladanj
Imširović Adnan, Gradačac
Imširović Ago, Gradačac
Jakubović Hamza, Beč

Jašić Husein, Tešanj
Jukan Muhamed, Tuzla
Kadić Tarik, Gradačac
Latifović Šemsudin, Vukosavlje
Mahmutović Ahmed, Gradačac
Mehmedčehajić Jusuf, Tuzla
Mehmedović Edin, Tuzla
Mulaomerović Mujo, Gradačac
Nakičević Emir, Lopare
Nuhanović Hamza, Lukavac
Selimović Bakir, Zvornik
Smajlović Ismail, Gradačac
Šehić Tarik, Gračanica

Razrednik:
Samir Spahić

SVRŠENICI: 4B

Avdić Ahmed, Banovići
Bačevac Hamza, Bijeljina
Bašić Haris, Tuzla
Bećirović Adem, Tuzla
Čolić Ajdin, Žepče
Durmić Ismar, Živinice
Halilčević Faris, Živinice
Hasanbašić Abdusselam, Tuzla
Hodžić Afan, Bratunac
Hodžić Haris, Brčko
Husić Tarik, Srebrenik
Imamović Benjamin, Brčko
Imamović Hamad, Tuzla
Imširović Haso, Kladanj
Islamović Amel, Kalesija
Karamujić Armin, Brčko
Mahmutović Abdul Aziz, Tuzla
Mejrić Ahmed, Lukavac
Mujdžić Ibrahim, Gradačac
Muratović Azur, Živinice
Mušić Abdulah, Živinice
Palavrić Kemal, Tuzla
Rizvanović Maid, Milići
Salihović Sadmir, Brčko
Semić Vekas, Lukavac
Skula Faris, Doboj Jug
Šogolj Minadir, Zavidovići
Taletović Omer, Gradačac

Razrednik:
Kemal Jusufović

SVRŠENICE: 4C

Ahmetović Zejneb, Doboj Istok
Brkičević Nudžejma, Gračanica
Ćosić Fatima, Tuzla
Davarović Damija, Tešanj
Delić Sumejja, Banovići
Dizdarević Sara, Tešanj
Duraković Maida, Živinice
Džebić Merjem, Doboj Istok
Ejubović Merima, Lukavac
Fafulić Mejra, Loznica

Halilović Sanita, Gradačac
Hamzić Ajla, Kalesija
Hodžić Nejra, Tešanj
Hrštić Dalila, Gradačac
Husić Emina, Tuzla
Jakubović Merjema, Lukavac
Mahmutović Esma, Milići
Mandžić Sumeja, Srebrenica
Mehanović Belma, Modriča
Mehmedović Ilma, Čelić
Mešanović Elma, Kalesija
Mešić Dejla, Živinice
Milutinović Amina, Tuzla
Muminović Fatima, Tuzla
Osmanbegović Dženita, Živinice
Ridžić Sumeja, Doboj
Suljić Ferisa, Srebrenica
Tokić Amela, Gradačac
Tursunović Medina, Brčko

Razrednica:
Mukelefa Behaderović

SVRŠENICE: 4D

Ahmetović Nezira, Zvornik
Alibašić Amina, Živinice
Bistrić Maida, Gradačac
Buljubašić Delila, Gračanica
Ćeman Zejneba, Tešanj
Dizdarević Kanita, Banovići
Fajić Dželila, Lukavac
Hadžić Ismihana, Zvornik
Halilović Ilma, Tešanj
Hankić Sejma, Tešanj
Huskanović Fatima, Tuzla
Imamović Merjema, Kalesija
Jusić Amra, Teočak
Karamujić Elma, Brčko
Kotorić Nuđejma, Srebrenica
Kožar Edina, Tuzla
Kukuruz Džejlana, Gradačac
Kukuruzović Ajla, Gradačac
Kunić Amina, Tuzla
Mustafić Fatima, Živinice

Mustafić Sumeja, Gračanica
Mušić Amina, Živinice
Orlović Amina, Bratunac
Osmanović Naida, Srebrenica
Purdić Nadia, Vogošća

Rabić Ubejda, Gradačac
Ravkić Ajla, Brčko
Vrtagić Nedžma, Živinice

Razrednica:
Emina Hatunić

Karađoz-begova medresa u Mostaru

SVRŠENICI: IV A

Ahmetović Merjem, Brčko
Alam Bešir, Mostar
Cikotić Merjem, Mostar
Cokić Elis, Mostar
Ćosić Ilhana, Gornji Vakuf
Dragolovčanin Abdusamed, Glamoč
Fazlibegović Zehra, Sarajevo
Fazlić Seida, Travnik
Gerin Sara, Stolac
Jahjefendić Lejla, Livno
Junuzović Merjem, Kakanj
Kučević Aiša, Brčko
Muharemović Lamija, Mostar
Mujala Dalila, Mostar
Nuković Asja, Sarajevo
Omeragić Hatidža, Gornji Vakuf
Ortaš Omar, Livno
Puce Isam, Mostar
Sefer Bilal, Prozor -Rama
Subašić Dalila -Konjic
Strašević Abdulah, Živinice

Razrednica:
prof. Ramiza Bandić Kafadar

SVRŠENICI: IV B

Razrednik prof. Aldin Boškailo
Crnomerović Merjema, Mostar
Čolaković Zehra, Zenica
Čorbo Davud, Konjic
Delić Ahmed-Bugojno
Garib Mirza, Gornji Vakuf
Lavić Arnea -Mostar
Lizde Azra -Mostar

Memić Lamija -Sarajevo
Mujkić Lamija -Novi Travnik
Mujkić Smaila- Novi Travnik
Omerović Semin, Sapna
Pehilj Medžida, Mostar
Ramić Sumea, Fojnica
Smajić Ajna, Gornji Vakuf
Smajlović Bakir, Salzburg
Šuta Amina, Mostar
Tiro Kerim, Konjic

Razrednica:
prof. Emina Vujinović Mehremić

SVRŠENICI: IV C

Alkić Ajna, Prijedor
Brzika Saudina, Gornji Vakuf
Bubalo Mahira, Konjic
Bučan Muhamed, Sarajevo
Bučuk Hana, Mostar
Džiho Ilham, Mostar
Đulić Samra, Mostar
Fijuljanin Hamza, Sarajevo
Fišić Inda, Konjic
Fišo Bilal, Sarajevo
Gazić Munira, Bugojno
Habibija Amina, Sarajevo
Hamzić Ajla, Mostar
Hebibović Ajdin, Sarajevo
Kurtović Danis, Mostar
Osmanagić Delila, Gornji Vakuf
Pindžo Hamza, Konjic
Pobrić Amina, Mostar
Rabijić Lamija, Gornji Vakuf

Medresa „Gazi Isa-beg“ Novi Pazar

SVRŠENICI: IV-A/1

Bećirović Ensar, Prijepolje
Bećirović Kadir, Novi Pazar
Ejupi Hamza, Novi Pazar
Dautović Adem, Novi Pazar
Dautović Dino, Rožaje
Dedeić Tarik, Tutin
Dražanin Ahmed, Novi Pazar
Dervišević AbdulKerim, Novi Pazar
Fetahović Mustafa, Novi Pazar
Geri Gazmen, Novi Sad
Guberinić Imad, Bijelo Polje
Isović Dino, Novi Pazar
Jonuzi Talha, Dragaš
Kalač Almin, Rožaje
Kolašinac Muhamed, Novi Pazar
Kujević Sufjan, Rožaje
Mehonjić Omar, Sjenica
Muratović Hamza, Novi Pazar
Murić Seid, Rožaje
Plojović Zejd, Novi Pazar
Prekadini Sinan, Novi Pazar

Razrednik:

Mr. Asmir ef. Crnovršanin

SVRŠENICI: IV-A/2 RAZREDA

Ahmetović Hamza, Novi Pazar
Avdović Emir, Novi Pazar
Ajdinović Almin, Novi Pazar
Bošnjak Abdullah, Novi Pazar
Bejtović Furkan, Tutin
Curić Muhamed, Alkmaar-Holandija
Čeli Samed, Novi Pazar
Daca Jasmin, Novi Pazar
Dragolovčanin Kenan, Novi Pazar
Feković Bakir, Sjenica
Fetahović Imran, Rožaje
Gicić Huzejfe, Novi Pazar
Habibović Ibrahim, Novi Pazar
Mahmutović Muhamed, Sjenica

Mahmutović Faris, Sjenica
Mavrić Tarik, Novi Pazar
Murić Eldin, Rožaje
Numanović Samid, Tutin
Plojović Fatin, Novi Pazar
Redžović Ahmed, Novi Pazar
Šahović Rijad, Novi Pazar
Zećović Dženan, Novi Pazar
Zukorlić Hamza, Novi Pazar
Zukorlić Emin, Novi Pazar

Razrednik:

Mr. Mahmut Suljović

SVRŠENICE: IV-B/1

Aličković Altuna, Novi Pazar
Alić Elmedina, Novi Pazar
Alić Meliha, Novi Pazar
Bulić Sajma, Novi Pazar
Čekić Aiša, Novi Pazar
Dermaku Anela, Novi Pazar
Destanović Rumejsa, Novi Pazar
Dreković Sumeja, Tutin
Dreković Ajla, Novi Pazar
Dreković Lejla, Novi Pazar
Dupljak Belkisa, Novi Pazar
Džanković Amra, Sjenica
Hamidović Amina, Sjenica
Hamidović Nejla, Novi Pazar
Hamzić Sajma, Novi Pazar
Hanuš Sara, Novi Pazar
Hodžić Medina, Prijepolje
Ibrović Azra, Novi Pazar
Isović Sumeja, Novi Pazar
Izberović Mirela, Skoplje
Manić Ajla, Novi Pazar
Muratović Amina, Novi Pazar
Numanović Almina, Novi Pazar
Sadović Sajda, Novi Pazar
Sinani Sara, Beograd
Smajović Ajša, Novi Pazar

Suljević Sajma, Novi Pazar
Vejsilović Belma, Sjenica

Razrednice:
Šemsa Plojović

SVRŠENICE: IV-B/2

Avdović Medina, Novi Pazar
Bahtijarević Emina, Novi Pazar
Bećirović Adela, Novi Pazar
Crnovršanin Elmedina, Novi Pazar
Hamidović Ajla, Novi Pazar
Hamidović Aiša, Novi Pazar
Huseinović Saima, Novi Pazar
Islamović Sara, Novi Pazar
Kutranović Selma, Novi Pazar
Lukač Lejla, Novi Pazar
Mehović Adna, Novi Pazar
Numanović Nejla, Novi Pazar
Osmanović Almina, Novi Pazar
Plojović Šejla, Novi Pazar
Sadiković Benisa, Novi Pazar
Sinanović Adela, Novi Pazar
Spahić Dzeneta, Novi Pazar
Tutić Ajla, Novi Pazar
Turković Merjem, Novi Pazar
Vejselović Nusejba, Novi Pazar

Razrednica:
Elma Ujkanović

SVRŠENICE: IV-C

Camić Esma, Rožaje
Dacić Igbala, Rožaje
Dedeić Sara, Rožaje
Kalač Sumeja, Rožaje
Košuta Sumeja, Rožaje
Kurpejović Emina, Rožaje
Kurpejović Kanita, Rožaje
Murić Nermina, Tutin
Redžepović Almasa, Rožaje

Razrednica:
Mr. Selma Plojović-Ademović

SVRŠENICE: IV-E

Ademović Ajla, Tutin
Avdović Ilma, Tutin
Čalaković Lejla, Cflermart-Francuska
Dudić Hasena, Tutin
Faković Merjema, Tutin
Malićević Sumeja, Tutin
Pepić Nejla, Tutin
Redžić Sanida, Tutin
Sadović Aiša, Tutin
Sokolović Silma, Tutin
Tahirović Maida, Tutin
Tahirović Šejla, Tutin
Tutić Aiša, Tutin
Toković Meliha, Tutin
Zećović Sajma, Tutin

Razrednica:
Mr. Ajsela Ćosović

Medresa “Mehmed Fatih “ - Podgorica

SVRŠENICI: IV A

Adžović Omar, Tuzi
Banda Elvis, Bijelo Polje
Ćorović Anel, Bijelo Polje
Dacić Faruk, Rožaje
Fejzić Mehmedin, Rožaje
Geljić Ismail, Bar
Kalač Faik, Rožaje
Kijamet Emin, Podgorica
Kojić Mensur, Plav
Mehmedović Hamza, Plav
Murić Hamza, Bar
Sijarić Merlin, Bijelo Polje
Šutković Sadam, Rožaje
Velović Besim, Bar

Razrednik:
hfh. Bajram Dizdarević

SVRŠENICE: V B

Selović Adaleta, Ulcinj
Alosheviq Albiona, Ulcinj
Niković Alma,, Tuzi
Kalabović Almira Ulcinj
Čaušević Anesa, Ulcinj
Ljuljanović Azra, Tuzi
Kajošević Azra, Tuzi
Paljević Bleona, Ulcinj
Salaj Egzona, Ulcinj
Almafalha Eman, Jordan
Kallaba Enisa, Ulcinj
Luković Mejrem, Ulcinj
Kalabović Mevlide, Ulcinj
Ljuljanović Shpresa, Tuzi

Razrednica:
Jasmina Alibašić

SVRŠENICE: IVC

Bošnjak Nejra, Bijelo Polje
Brđanin Kanita, Podgorica
Halilović Ilma, Plav
Jusović Melisa, Tutin

Kozica Alma, Podgorica
Orahovac Abida, Tuzi
Selmanović Enisa, Bar
Srdanović Fadila, Plav
Turković Elmina, Podgorica
Vukić Anela, Bar
Razrednik:
Mensur Padović
Svršenici: IVd razred
Fejzić Abdulkadir, Rožaje
Kačar Tarik, Rožaje
Kardović Enver, Rožaje
Kardović Nedim, Rožaje
Koljenović Sead, Podgorica
Kuč Almedin, Rožaje
Milaimi Amir, Bar
Mujević Edin, Rožaje
Tahirović Šerif, Rožaje

Razrednik:
Ernad Redžepović

SVRŠENICI: IVE

Arifaj Abdurrahman, Tuzi
Gjinović Ajdin, Ulcinj
Shaptafoviq Aldin, Ulcinj
Sinanović Ardit, Plav
Aručević Arijan, Bar
Bajrović Artan, Ulcinj
Đoković Artan, Tuzi
Djoković Bekim, Tuzi
Kajošević Besim, Tuzi
Bećović Demir, Tuzi
Paljević Demir, Tuzi
Ljubanović Dženis, Bar
Duraković Emin, Bar
Hajdarović Enis, Ulcinj
Popović Enis, Bar
Drešević Ensar, Tuzi
Kurti Erion, Ulcinj
Vuković Erjon, Ulcinj

Razrednica
Sanella Dreshaj

**SVRŠENICE: IV R
-ODJELJENJE U ROŽAJAMA**

Azemović Nejla, Rožaje
Dacić Ajla, Rožaje
Dacić Merisa, Rožaje
Dacić Sanida, Rožaje
Dautović Merisa, Rožaje
Hadžić Merjem, Rožaje
Hodžić Kanita, Bijelo Polje
Husović Emina, Rožaje
Kurbardović Hadžera, Rožaje
Kurbardović Maida, Rožaje
Kurtagić Elsana, Rožaje
Kurtagić Fatima, Rožaje
Ličina Almedina, Bijelo Polje

Mujović Elda, Bijelo Polje
Murić Admira, Rožaje
Murić Fata, Rožaje
Nurković Dženeta, Rožaje
Pepić Adelina, Rožaje
Pepić Alma, Rožaje
Ramović Irma, Rožaje
Redžepović Dženeta, Rožaje
Salihović Berira, Rožaje
Skenderović Nejla, Rožaje
Škrijelj Armina, Bijelo Polje
Škrijelj Emsela, Petnjica
Tairi Medina, Rožaje

**Razrednica:
Mirsada Burdžović**

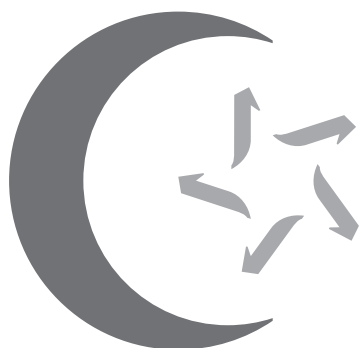
**Medresa / Islamska gimnazija
„Dr. Ahmed Smajlović“ – Zagreb**

MATURANTI: 2023./2024.

Berbić Emina, Tuzla
Gouda Amal, Zagreb
Hedžić Lejla, Zagreb
Imširović Isa, Zagreb
Karamehić Edi, Zagreb
Kattae Benjamin, Zagreb
Krkalčić Faruk, Zagreb
Mehmedović Zlata, Zagreb

Olomani Selma, Gospić
Redžić Sumejja, Zagreb
Selimović Nera, Bihać
Šabić Amela, Karlovac
Tiro Timur, Zagreb
Ziberi Elfat, Tetovo

**Razrednica:
Elma Opardija, prof.**

Službeni dio

Aktivnosti Vijeća muftija

Broj: 18-03-2-5825-3/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.
13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, nakon prezentiranja odluke Reisu-l-uleme o nisabu za džumadel-ula, džumadel-uhra i redžeb 1446. god. po H., donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Potvrđuje se odluka Reisu-l-uleme o utvrđivanju visine nisaba za džumadel-ula, džumadel-uhra i redžeb 1446. godine po Hidžri, broj: 18-03-2-5825-2/24 od 24. džumadel-ula 1446. godine po H., odnosno 26. novembra 2024. godine.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5935/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.
13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući plana rada Vijeća za 2025. godinu, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Usvaja se Plan rada Vijeća muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini za 2025. godinu.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5967/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući prijedlog za davanje prethodne saglasnosti na udžbenik Tefsir za treći razred medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija daje prethodnu saglasnost na udžbenik Tefsir za treći razred medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5968/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući Nacrt standarda zanimanja i Nacrt standarda kvalifikacije u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija odgađa usvajanje Nacrta standarda zanimanja i Nacrta standarda kvalifikacije u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini

Muftije će u pisanoj formi do kraja januara 2025. godine dostaviti svoje prijedloge Upravi za obrazovanje i nauku.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5969/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući Nacrt plana rada Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini za 2025. godinu, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija prihvata Nacrt plana rada Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini za 2025. godinu i daje pozitivno mišljenje za njegovo usvajanje.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5970-2/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući način raspodjele sredstava Fonda „Bejtu-l-mal“ za 2025. godinu, donijelo je sljedeću:

ODLUKU

o utvrđivanju načina raspodjele sredstava Fonda „Bejtu-l-mal“ za 2025. godinu

Član 1.

Vijeće muftija utvrđuje načine raspodjele sredstava Fonda „Bejtu-l-mal“ za 2025. godinu prema prijedlogu Rijasetu, koji je sastavni dio ove odluke.

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5970/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući Nacrt budžeta Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i ustanova Rijaseta za 2025. godinu, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija prihvata Nacrt budžeta Rijaseta i njegovih ustanova za 2025. godinu i daje pozitivno mišljenje za njegovo usvajanje.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5971/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, nakon razmatranja izvještaja Uprave za vjerske poslove o mektepskoj pouci Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u mektepskoj 2023/2024. godini, donijelo je sljedeći

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija prihvata Izvještaj Uprave za vjerske poslove o mektepskoj pouci Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u mektepskoj 2023/2024. godini.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5972/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.,

odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući prijedlog Nacrta pravilnika o službi u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija daje pozitivno mišljenje na nacrt Pravilnika o službi u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-5973/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući prijedlog Kurikuluma nastavnog predmeta Islamska vjeronauka za osnovne škole i gimnazije za područje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija daje prethodnu saglasnost na prijedlog Kurikuluma nastavnog predmeta Islamska vjeronauka za osnovne škole i gimnazije na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-6034-1/24

Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.

13. decembar 2024. godine

Na osnovu člana 10. i člana 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, Vijeće muftija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na svojoj četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući dokument pod nazivom *Koncept projekta memorizacije i obnove porušenih džamija*, a koji je shodno zaključku Vijeća muftija broj: 18-03-2-3408/24, pripremila Vakufska direkcija u saradnji sa Muftijstvom sarajevskim, donijelo je sljedeći:

ZAKLJUČAK

Vijeće muftija daje saglasnost na ponuđeni koncept projekta memorizacije i obnove porušenih džamija na području Medžlisa Islamske zajednice Sarajevo.
Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 18-03-2-6442-2/24
Datum: 12. džumadel-uhra 1446. godine po H.
13. decembar 2024. godine

Na osnovu članova 10., 28. i 33. Poslovnika o radu Vijeća muftija, članovi Vijeća su na četrdeset i trećoj redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 12. džumadel-uhra 1446. godine po H., odnosno 13. decembra 2024. godine, razmatrajući prijedlog Rijaseta za određivanje iznosa sadekatul-fitra za ramazan 1446./2025. godine, donijeli sljedeću:

ODLUKU
o utvrđivanju visine sadekatul-fitra za ramazan 1446./2025.g.

Član 1.

Vijeće muftija utvrđuje visinu sadekatu-l-fitra za ramazan 1446. godine po H., odnosno 2025. godine, kako slijedi:

Bosna i Hercegovina	Kategorija	Iznos	
	I	20 KM	
	II	15 KM	
	III	10 KM	

Sandžak - Srbija	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
	I	25,10 KM	1.500 RSD
	II	20,08 KM	1.200 RSD
	III	11,71 KM	700 RSD
	ili u protuvrijednosti u drugoj valuti		

Hrvatska	Kategorija		Iznos
	I	39,10 KM	20 €
	II	29,32 KM	15 €
	III	19,55 KM	10 €
	ili u protuvrijednosti u drugoj valuti		
Slovenija, Njemačka, Austrija, Belgija, Holandija, Luksemburg, Francuska, Finska i druge zemlje EU	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
	I	39,10 KM	20 €
	II	29,32 KM	15 €
	III	23,28 KM	12 €
	ili u protuvrijednosti u drugoj valuti		
Švicarska	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
	I	52,16 KM	25 CHF
	II	41,73 KM	20 CHF
	III	31.30 KM	15 CHF
Sjeverna Amerika	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
	I	35,71 KM	20 US\$
	II	26,79 KM	15 US\$
	III	17,86 KM	10 US\$
Australija	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
	I	35,10 KM	30 AUD
	II	29,25 KM	25 AUD
	III	23,40 KM	20 AUD
Švedska	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
	I	50,07 KM	250 SEK
	II	33,80 KM	200 SEK
	III	25,35 KM	150 SEK
	ili u protuvrijednosti u drugoj valuti		

	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
Danska	I	52,40 KM	200 DKK
	II	39,33 KM	150 DKK
	III	26,22 KM	100 DKK
	ili u protuvrijednosti u drugoj valuti		

	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
Norveška	I	50,04 KM	300 NOK
	II	34,72 KM	200 NOK
	III	26,04 KM	150 NOK
	ili u protuvrijednosti u drugoj valuti		

	Kategorija	Ekvivalent u KM	Iznos
Velika Britanija	I	47,22 KM	20 £
	II	33,84 KM	15 £
	III	22,56 KM	10 £
	ili u protuvrijednosti u drugoj valuti		

- Polazna osnova za određivanja visine sadekatul-fitra za ramazan 1446. god. po H., odnosno 2025. godine su vrijednosti utvrđene u prethodnoj godini i aktuelne cijene prehrambenih proizvoda.
- U Bosni i Hercegovini je u 2024. godini zabilježen porast cijena u iznosu od 4 %. Cijene hrane i bezalkoholnih pića 3,4 %, stanovanje i režijski izdaci za 1,1 %, ugostiteljske usluge 6,7 %....)
Prosječna neto plaća u BiH, u oktobru 2024. godine, iznosila je 1.382,00 KM, što je povećanje u odnosu na prethodnu 2023. godinu za isti mjesec od 8,6 %. Iz navedenih podataka se može zaključiti da je došlo do značajnijih promjena ekonomskog stanja u BiH, što je rezultiralo blagim porastom ekonomskih parametara ali ne i životnog standarda građana. Iako je zabilježen rast prosječnih plata, zabilježeno je i povećanje cijena hrane, koje bi moglo uticati na visinu sadekatul-fitra.
- Na području Mešihata Slovenije prijedlog je povećanja najmanjeg iznosa sa 10 na 15 €. Mešihat Srbije je predložio blago povećanje, dok je prijedlog Mešihata Hrvatske da se zadrže prošlogodišnji apoeni od 10, 15 i 20 €.

4. U zemljama Zapadne Evrope došlo je do povećanja cijena hrane i pića, tako da većina konsultiranih vjerskih autoriteta sa tih područja predlaže povećanje najnižih apoena sadekatul-fitra sa dosadašnjih 10, na 12 €.
5. Glavni imam za Švicarsku dao je prijedlog povećanja najnižeg apoena za Švicarsku sa 10 na 15 CHF, tako da su u prijedlogu za Švicarsku apoeni od 15, 20 i 25 CHF.
5. Muftija za Sjevernu Ameriku predložio je da apoeni ostanu isti kao i prethodnih godina.
6. U godini koja je iza nas, kao i u tekućoj godini, dolazi do značajnijeg povećanja cijena hrane, kao i inflacije, ali i ukupnog standarda građana, tako da je prijedlog da se za Bosnu i Hercegovinu utvrde apoeni u vrijednosti od 12 KM, 15 KM i 20 KM.

Naglašavamo da se sadekatul-fitr izdvaja u vrijednosti jednodnevne hrane obaveznika i da može biti i veći od gore navedenih iznosa.

Husein ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Aktivnosti Rijaset

Broj: 02-03-2-2847-2/24

Datum: 07. zul-hidždže 1445. god. po H.

13. juni 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 25. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 07. zul-hidždžeta 1445. god. po H., odnosno 13. juna 2024. godine, na prijedlog Uprave za vjerske poslove, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost Medžlisu Islamske zajednice Zenica na Odluku Upravnog odbora Privatne predškolske ustanove "Lastavica" broj: 283-07/23, i na Saglasnost Medžlisa Islamske zajednice Zenica broj: 01-03-1-270/23, kojom se za direktora Privatne predškolske ustanove "Lastavica" u Zenici imenuje Haris Grabus.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-2532-2/24

Datum: 07. zul-hidždže 1445. god. po H.

13. juni 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 25. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 07. zul-hidždžeta 1445. god. po H., odnosno 13. juna 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici na izbor Dženete Ćeman u zvanje asistenta na predmetu Pedagogija.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-2529-2/24

Datum: 07. zul-hidždže 1445. god. po H.

13. juni 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 25. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 07. zul-hidždžeta 1445. god. po H., odnosno 13. juna 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici na izbor mr. Amine Odobašić u zvanje višeg asistenta na predmetima: Osnove ekologije i Ekološki odgoj na otvorenim prostorima.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-2533-2/24

Datum: 07. zul-hidždže 1445. god. po H.

13. juni 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 25. redovnoj sjednici,

održanoj u Sarajevu dana 07. zul-hidždžeta 1445. god. po H., odnosno 13. juna 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici na izbor mr. Estele Hadžikadunić u zvanje višeg asistenta na predmetima: Metodika tjelesnog odgoja I i II, Tjelesna kultura i Kineziološka transformacija.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-2337-2/24

Datum: 07. zul-hidždže 1445. god. po H.

13. juni 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 25. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 07. zul-hidždžeta 1445. god. po H., odnosno 13. juna 2024. godine, na prijedlog Uprave za pravne i administrativne poslove, donio je sljedeću:

ODLUKU

Član 1.

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost na Statut Tarikatskog centra kojeg je usvojila Skupština Tarikatskog centra na sjednici održanoj dana 09.12.2023. godine.

Član 2.

Statut iz člana 1. Ove Odluke usklađen je sa Uredbom o tarikatskim redovima i Odlukom o osnivanju Tarikatskog centra.

Član 3.

Tarikatski centar se obavezuje da Rijasetu Islamske zajednice dostavi potpisan i ovjeren Statut.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-2853-2/24

Datum: 07. zul-hidždže 1445. god. po H.

13. juni 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 25. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 07. zul-hidždžeta 1445. god. po H., odnosno 13. juna 2024. godine, na prijedlog Uprave za pravne i administrativne poslove, donio je sljedeću:

ODLUKU

o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Tarikatskog centra

Član 1.

U Odluci o osnivanju Tarikatskog centra broj: 02-03-2-3602-3/23 od 13. rebiul-evvela 1445. god. po H., odnosno 28. septembra 2023. godine, u članu 10. tački 3. riječ „*nosilaca*“ zamjenjuje se rječju „*promotora*“.

U članu 10. tačka 10. briše se.

Član 2.

U članu 16. tački 13. iza riječi „*zemlji i inostranstvu*“ dodati riječi „*uz saglasnost nadležnog vjerskog autoriteta*“.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-2887-3/24

Datum: 07. zul-hidždže 1445. god. po H.

13. juni 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 25. redovnoj sjednici,

održanoj u Sarajevu dana 07. zul-hidždžeta 1445. god. po H., odnosno 13. juna 2024. godine, na prijedlog Uprave za vjerske poslove, donio je:

P R A V I L N I K **o podučavanju učenju Kur'ana i hifza**

Član 1. **(Predmet)**

(1) Ovim Pravilnikom utvrđuju se uslovi i način podučavanja učenju Kur'ana i hifza nadarenih i talentovanih polaznika, u okviru mektebskih i vanmektebskih aktivnosti vjerskog odgoja i učenja.

(2) Ovaj Pravilnik ima za cilj pružiti smjernice za sprovođenje dodatnog podučavanja nadarenih polaznika u mektebskom okruženju.

Član 2. **(Definicije)**

(1) Polaznik, u smislu ovog Pravilnika, je polaznik mektebske pouke i svršeni mektebske pouke koji je prethodno savladao kur'ansko pismo (sufaru), a koji je pokazao visok stepen motivacije te kontinuirano postizanje iznadprosječnih postignuća u području učenja Kur'ana napamet.

(2) Polaznik, u smislu ovog Pravilnika je i svaki pripadnik Islamske zajednice/džematlija zainteresiran za ovu vrstu edukacije.

(3) Pod pojmom „hifz“, u smislu ovog Pravilnika, misli se na proces memorisanja kur'anskog teksta u cijelosti ili nekog njegovog dijela.

(4) Organizatori vjerskih aktivnosti podučavanja učenju Kur'ana i hifza, u smislu ovog Pravilnika, su: mešihati, muftijstva i medžlisi, a za dijasporu krovne organizacije i džemati (u daljem tekstu organizacione jedinice).

Član 3. **(Gramatička terminologija)**

Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Član 4. **(Organizacija podučavanja učenju Kur'ana i hifza)**

(1) Škole za podučavanje učenju Kur'ana i hifza organiziraju muftijstva/mešihati (Pravilnik o organizaciji i radu muftijstva IZ u BiH, član 16. tačka a), stav 2).

(2) Škola Kur'ana nema status pravnog lica.

(3) Podučavanje učenju Kur'ana i hifza polaznika obavlja se u školama Kur'ana - sekcijama/programima hifza koje realiziraju medžlisi.

(4) Organizacione jedinice u dijaspori će u skladu sa svojim potrebama organizirati vjerske aktivnosti podučavanja učenju Kur'ana i hifza.

(5) Medžlisi Islamske zajednice (u daljnjem tekstu: medžlisi) na svom području imaju pravo i obavezu odlučivati o potrebama i interesima polaznika i svršenika mekteba, kao i svih zainteresiranih članova Islamske zajednice, za organiziranjem i ostvarivanjem dodatnih programa učenja Kur'ana te planirati i realizirati programe podučavanja učenju Kur'ana i hifza.

(6) U okviru mektebske pouke za nadarene polaznike organiziraju se programi i sekcije hifza.

(7) Za nadarene svršenike mektebske pouke mogu se organizirati programi i sekcije podučavanja učenju Kur'ana i hifza.

(8) Hifz mogu učiti samo polaznici koji uče Kur'an tečno i primjenjuju tedžvidska pravila bez poteškoća.

Član 5. **(Identifikacija)**

(1) Proces identifikacije nadarenih polaznika za učenje hifza provodi se kako bi se osigurala odgovarajuća odgojno-obrazovna podrška polazniku koji pokazuje određene potencijale i time doprinijelo njegovom cjelokupnom razvoju.

(2) Svaki talentovani i nadareni polaznik ima pravo biti identificiran i uključen u odgovarajuće napredne oblike odgojno-obrazovne podrške.

(3) Identifikaciju, uočavanje i utvrđivanje nadarenosti, treba započeti u mektebu još u periodu izučavanja sufare i učenja sura napamet.

(4) Nadarene polaznike uočavaju muallimi, roditelji/staratelji i vršnjaci.

(5) Proces identifikacije treba biti inkluzivan i objektivan, odnosno treba ga započeti tako da uključuje sve polaznike.

(6) Indikatori nadarenosti su:

- a) Sposobnost brzog razumijevanja,
- b) Sposobnost brzog pamćenja,
- c) Upornost,
- d) Ustrajnost u radu,
- e) Aktivno učenje.

Član 6. **(Grupe)**

(1) Grupe polaznika formiraju se u skladu s razvojnim osobinama i stepenom poznavanja kur'anskog pisma.

(2) Rad se može odvijati u manjim ili većim grupama.

(3) Podučavanje hifzu se može organizirati u više stepena:

- a) 1. stepen - hifz amme džuza,

- b) 2. stepen - hifz odabranih sura / džuzova,
 - c) 3. stepen - hifz cijelog Kur'ana.
- (4) Moguće je organizirati i druge stepene podučavanja koji će biti prilagođeni individualnim potrebama i interesima polaznika.

Član 7.

(Ciljevi)

Ciljevi podučavanja učenju Kur'ana i hifza, u smislu ovog Pravilnika, su:

- a) podsticanje polaznika na učenje Kur'ana gledajući,
- b) podsticanje polaznika na učenje Kur'ana napamet,
- c) usvajanje određenih znanja i vještina za učenje i razumijevanje Kur'ana, i
- d) oplemenjivanje polaznika blagodatima učenja Kur'ana.

Član 8.

(Uslovi za podučavanje)

Uslovi za podučavanje učenju Kur'ana i hifza su:

- a) odobren Plan i program rada,
- b) potreban broj muhaffiza/muallima,
- c) osiguran prostor i
- d) osigurana novčana podrška.

Član 9.

(Plan i program rada)

- (1) Podučavanje učenju Kur'ana i hifza odvija se po Planu i programu.
- (2) Plan podučavanja učenju Kur'ana i hifza obuhvata sljedeće:
 - a) broj polaznika u grupama,
 - b) trajanje i ciljeve,
 - c) broj muhaffiza/muallima,
 - d) način finansiranja i
 - e) materijalne uslove rada.
- (3) Program podučavanja učenju Kur'ana i hifza obuhvata sljedeće:
 - a) učenje Kur'ana gledajući,
 - b) učenje Kur'ana napamet,
 - c) izučavanje i primjena tedžvidskih pravila.
 - d) organiziranje takmičenja u učenju Kur'ana (hifz, tilavet...),
 - e) stipendiranje nadarenih polaznika kao znak motivacije i podrške,
- (4) Drugi programi podučavanja učenju Kur'ana i hifza, osim programa spomenutih u stavu (3) ovog člana, mogu se izvoditi shodno ukazanim potrebama organizacionih jedinica.

(5) Plan i program podučavanja učenju Kur'ana i hifza priprema muftijstvo/mešihat u skladu s Okvirnim planom i programom Rijaseta Islamske zajednice.

(6) Na Plan i program, definiran ovim članom, saglasnost daje Rijaset Islamske zajednice.

Član 10.

(Usvajanje i odobravanje Okvirnog plana i programa)

(1) Okvirni plan i program podučavanja učenju Kur'ana i hifza priprema Uprava za vjerske poslove.

(2) Okvirni plan iz stava (1) ovog člana, Rijaset Islamske zajednice usvaja a Vijeće muftija daje saglasnost, odobrava.

Član 11.

(Muhaffiz/muallim)

(1) Programe će realizirati dekretirani imami/muallime koji imaju položen hifz pred Komisijom Rijaset Islamske zajednice.

(2) Programe mogu realizirati i hafizi koji imaju položen hifz pred Komisijom Rijaset Islamske zajednice, profesori medresa, profesori sa fakulteta, a u nedostatku kadra imami/muallime sa srednjom stručnom spremom (svršenici medresa) i studenti islamskih fakulteta uz saglasnost nadležnog muftije, odnosno glavnog imama.

(3) Muhaffiz/muallim je osoba koja na polaznike prenosi svoje znanje, pre slušava njihovo učenje, prati njihov rad i odgaja ih kroz učenje Kur'ana.

Član 12.

(Prostor održavanja podučavanja)

(1) Podučavanje učenju Kur'ana i hifza se realizira na područjima organizacionih jedinica u prostorijama Islamske zajednice ili drugim raspoloživim prostorijama.

(2) Na nivou medžlisa se može organizirati prostor određen samo za predmetnu namjenu.

Član 13.

(Finansiranje)

(1) Organizacione jedinice dužne su u vjersko-prosvjetnom fondu planirati i osigurati sredstva za rad i funkcioniranje vjerskih aktivnosti podučavanja učenju Kur'ana i hifza.

(2) Za rad i funkcioniranje vjerskih aktivnosti podučavanja učenju Kur'ana i hifza organizacione jedinice mogu prikupljati i dobrovoljne priloge (članova/

pripadnika Islamske zajednice, roditelja i sl.) ako za iste postoji opravdana svrha, uz dozvolu glavnog imama.

Član 14. **(Upis i testiranje)**

(1) Upis polaznika kao i valorizacija postignuća ranijih polaznika s ciljem praćenja njihovog individualnog razvoja, u pravilu vrši se u mjesecu septembru.

(2) Svakih šest mjeseci biće provedena anonimna online anketa među polaznicima i njihovim roditeljima o kvaliteti i zadovoljstvu rada, a čiji rezultati će biti korišteni za kontinuirano poboljšanje rada.

(3) Polaznici škole će se pratiti kroz razna takmičenja i njihov uspjeh (osvojena pojedinačna mjesta, osvojene nagrade i pohvale, i ekipni plasman) će biti najbolji indikator uspješnosti.

Član 15. **(Saradnja sa roditeljima i drugima)**

(1) Roditelji polaznika biće aktivno uključeni u proces identifikacije i podrške, sarađujući sa muhaffizima/muallimima radi zajedničkog cilja - razvoja potencijala polaznika.

(2) Redovne konsultacije sa roditeljima doprinose boljem razumijevanju potreba polaznika i poboljšanju kvaliteta programa.

(3) Organizatori vjerskih aktivnosti podučavanja učenju Kur'ana i hifza sarađuju međusobno kao i sa drugim organima, ustanovama i institucijama radi dodatne podrške programima i mentorstvu polaznika.

Član 16. **(Usavršavanje i naknade)**

(1) Muhaffizi/muallimi će imati prilike za stručno usavršavanje kako bi unaprijedili svoje vještine u radu sa nadarenim polaznicima i implementirali odgovarajuće metode u radu.

(2) Za utvrđivanje i obračun naknada angažiranih osoba u vjerskim aktivnostima podučavanja učenju Kur'ana i hifza primjenjuju se propisi organizacione jedinice kojima se uređuje ta oblast.

Član 17. **(Izveštavanje)**

(1) Izveštaji o radu se podnose godišnje, periodično i na zahtjev organa nadležnog za nadzor nad radom organizacione jedinice.

(2) Izvještaj o radu škole Kur'ana, odnosno sekcije/programa hifza i finansijski izvještaj za prethodnu godinu, razmatraju se i usvajaju na nivou nadležnih organa organizacionih jedinica.

(3) Izvještaj o radu i finansijski izvještaj dostavljaju se najkasnije do polovine februara tekuće godine nadležnim organima organizacionih jedinica.

(4) Usvojeni Izvještaj o radu i finansijski izvještaj nadležni medžlis dostavlja mešihatu/muftijstvu do kraja februara tekuće za prethodnu godinu.

Član 18. (Evidencija)

Organizacione jedinice su dužne voditi evidenciju i dokumentaciju o polaznicima koji prisustvuju programu podučavanja učenju Kur'ana i hifza.

Član 19. (Upravljanje)

U svrhu organiziranja, realiziranja i praćenja realizacije programa rada podučavanja učenju Kur'ana i hifza formiraju se sljedeća tijela i imenuju rukovodioci:

- a) Koordinacioni odbor,
- b) Koordinator programa i
- c) Voditelj sekcije/programa.

Član 20. (Koordinacioni odbor)

(1) Koordinacioni odbor broji tri do sedam članova koje imenuje muftijstvo/mešihat, iz reda Voditelja sekcije/programa na nivou medžlisa na period od četiri godine.

(2) Koordinacioni odbor je u svom radu odgovoran nadležnom muftijstvu/mešihatu.

(3) Koordinacioni odbor ima zadatak da svake godine utvrđuje plan rada koji uključuje edukacijske radionice, mentorske programe, natjecanja i finansijski plan, a koji usvaja muftijstvo/mešihat.

(4) Operativni plan rada na nivou medžlisa priprema Voditelj sekcije/programa uz odobrenje Koordinacionog odbora.

(5) Koordinacioni odbor podnosi izvještaj o radu, koji sadrži i finansijski izvještaj, muftijstvu/mešihatu.

(6) Godišnji plan će biti prilagođen potrebama polaznika i usklađen sa najnovijim metodama u području podučavanja učenju Kur'ana i hifza.

(7) Koordinacioni odbor ima zadatak da definira Plan i program rada podučavanja učenju Kur'ana i hifza kao općeg dokumenta u kojem se utvrđuju i reguliraju sva važnija pitanja vezana za ovu aktivnost.

(8) Koordinacioni odbor će redovno pratiti provedbu programa te provoditi valorizaciju postignuća i zadovoljstva polaznika, muhaffiza/muallima i roditelja. Na osnovu valorizacije, Koordinacioni odbor će prilagođavati programe kako bi se poboljšala njihova učinkovitost.

Član 21.

(Koordinator programa)

(1) U okviru Koordinacionog odbora birat će se Koordinator programa (u daljem tekstu: Koordinator).

(2) Koordinatora biraju članovi Koordinacionog odbora, uz saglasnost nadležnog muftije.

(3) Koordinator programa se bira na osnovu stručnosti, predanosti i iskustvu u radu podučavanja učenju Kur'ana i hifza, a iz reda istaknutih hafiza/imama koji uživaju ugled u Islamskoj zajednici.

(4) Koordinator programa je odgovoran za organiziranje, vođenje, realizaciju i valorizaciju programa podučavanja učenju Kur'ana i hifza na nivou muftijstva/mešihata.

(5) Koordinator je za svoj rad odgovoran nadležnom muftiji i Koordinacionom odboru, koji nadziru i usmjeravaju njegov rad.

(6) Koordinator je dužan pripremiti prijedlog Godišnjeg plana i isti dostaviti Koordinacionom odboru na dalje postupanje.

(7) Koordinator je dužan podnositi redovne i godišnji izvještaj o radu Koordinacionom odboru koji će obuhvaćati postignuća, valorizaciju programa, izazove te prijedloge za poboljšanje.

Član 22.

(Voditelj sekcije/programa)

(1) Voditelja sekcije/programa imenuje glavni imam.

(2) Voditelj sekcije/programa se imenuju na osnovu stručnosti, predanosti i iskustva u radu podučavanja učenju Kur'ana i hifza, a iz reda istaknutih hafiza/imama koji uživaju ugled u Islamskoj zajednici.

(3) Voditelj sekcije/programa je odgovoran za operativno vođenje, realizaciju i valorizaciju programa podučavanja učenju Kur'ana i hifza na nivou medžlisa.

(4) Voditelj sekcije/programa je dužan pripremiti prijedlog operativnog plana i isti dostaviti glavnom imamu i Koordinacionom odboru.

(5) Voditelj sekcije/programa je za svoj rad odgovoran glavnom imamu i Koordinacionom odboru.

(6) Voditelj sekcije/programa dužan je podnositi redovne i godišnji izvještaj o radu glavnom imamu i Koordinacionom odboru.

Član 23.

(Nadzor i kontrola rada)

(1) Organi Islamske zajednice i organizacione jedinice obavezne su osigurati kontrolne mehanizme stručnog nadzora, pedagoškog praćenja i unapređivanja rada u školi Kur'ana i sekciji/programu hifza.

(2) Rijaset Islamske zajednice u obavljanju upravljačke funkcije prema izvršnim organima nižih organizacionih dijelova Islamske zajednice: muftijstvima, mešihatima i organima Islamske zajednice u dijaspori, odnosno međžlisima, naročito donosi: instrukcije, uputstva i druge akte te nadzire i kontrolira njihovo provođenje.

(3) Muftijstvo kao upravni organ organizira i nadzire vjerske aktivnosti škole Kur'ana i vjerske aktivnosti međžlisa.

(4) Glavni imam je nadležan i odgovoran za organizaciju i izvršavanje vjerskih poslova i aktivnosti na području međžlisa.

(5) Muftije, glavni imami i ovlaštena lica Rijaseta Islamske zajednice, u okviru svojih nadležnosti mogu planirati i vršiti redovne, kontrolne i druge posjete školi Kur'ana i programima/sekcijama hifza.

(6) Nadzor nad radom uključivat će sistemsko praćenje napretka polaznika kako bi se osiguralo postizanje ciljeva.

(7) Kontrolu rada Koordinacionog odbora vršit će nadležno muftijstvo/mešihat.

(8) Redovni sastanci Koordinacionog odbora bit će organizirani kako bi se pratio rad Koordinatora i voditelja sekcija, valorizirali rezultati programa te donosile odluke o potrebnim aktivnostima.

(9) Kontrolu rada muhaffiza/muallima vršit će Koordinator u saradnji sa muftijom/glavnim imamom ili drugim stručnim licem kojeg oni odrede i vjersko-prosvjetnom službom.

(10) Kontrola rada se obavlja, u pravilu, svaka tri mjeseca, a obavezno dva puta godišnje.

(11) Prilikom kontrole sastavlja se zapisnik iz kojeg su vidljivi rezultati rada, ukupne okolnosti u kojima radi grupa, stepen napredovanja, kao i angažiranost muhaffiza/muallima i polaznika.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 24.

(Usklađivanje akata)

Muftijstva i mešihati su dužni u roku od šest mjeseci, od dana primjenjivanja ovog Pravilnika, uskladiti svoje akte sa ovim Pravilnikom.

Član 25.

(Izmjene i dopune Pravilnika)

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i postupak predviđen za njegovo donošenje.

Član 26.

(Primjena drugih propisa)

Na sva pitanja koja nisu regulirana ovim Pravilnikom primjenjivat će se odredbe važećih propisa Islamske zajednice koji tretiraju ovu oblast, a nisu u suprotnosti sa odredbama ovog Pravilnika.

Član 27.

(Tumačenje Pravilnika)

Autentično tumačenje odredaba ovog Pravilnika daje Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Član 28.

(Stupanje na snagu Pravilnika)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom usvajanja od strane Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, a primjenjivat će se od dana objavljivanja u Glasniku Rijaseta Islamske zajednice.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-3271-2/24

Datum: 03. muharrem 1446. god. po H.

09. juli 2024. godine

Na temelju odredbe člana 34. stav 3. Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini - prečišćeni tekst, a u skladu sa odredbom člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaseta, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 26. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 03. muharrema 1446. god. po H., odnosno 09. jula 2024. godine, na prijedlog Uprave za vjerske poslove donio je sljedeću:

ODLUKU o formiranju Džemata „Ikre“

Član 1.

Ovom Odlukom formira se Džemat „Ikre“ u regiji Treviso, Islamska zajednica Bošnjaka u Italiji.

Član 2.

Na temelju ove odluke Izvršni odbor Islamske zajednice Bošnjaka u Italiji će definirati područje novonastalog džemata, te dostaviti prijedlog Upravi za vjerske poslove, za upis u Registar džemata pod nazivom Džemat „Ikre“ Islamska zajednica Bošnjaka u Italiji.

Član 3.

Izvršni odbor Islamske zajednice Bošnjaka u Italiji će u skladu sa ovom odlukom u saradnji sa nadležnim izbornim organima Islamske zajednice provesti izbore i imenovati džematski odbor Džemata „Ikre“, te provesti druge aktivnosti neophodne za implementaciju ove odluke.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-3230-2/24

Datum: 03. muharrem 1446. god. po H.

09. juli 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 26. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 03. muharrema 1446. god. po H., odnosno 09. jula 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset donosi Okvirni školski kalendar za medrese Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini za 2024/2025. školsku godinu.

II

Okvirni školski kalendar je osnova za kreiranje specifičnih nastavnih kalendara medresa.

III

Tekstualni i tabelarni prikaz Okvirnog školskog kalendara sastavni su dijelovi ove Odluke.

IV

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-2963-2/24

Datum: 03. muharrem 1446. god. po H.

09. juli 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 26. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 03. muharrema 1446. god. po H., odnosno 09. jula 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost na Odluku Upravnog odbora Instituta za islamsku tradiciju Bošnjaka broj: 18-07-2-48/24, od 15. aprila 2024. godine o potvrđivanju izbora dr. Elvira Duranovića u zvanje naučnog savjetnika, naučna oblast „Islamska tradicija Bošnjaka”.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-3919-2/24

Datum: 25. safer 1446. god. po H.
29. august 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 27. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 25. safera 1446. god. po H., odnosno 29. augusta 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je:

ODLUKU
o imenovanju Školskog odbora
Medrese „Reis Ibrahim-ef. Maglajlić“ u Banjoj Luci

Član 1.

Imenuje se Školski odbor Medrese „Reis Ibrahim-ef. Maglajlić“ u Banjoj Luci u sastavu:

1. Muftija Ismail-ef. Smajlović, predsjednik;
2. Seid Eminović, član;
3. Ajdin Crnkić, član;
4. Ermin Vučkić, član i
5. Nermin Mujkanović, član.

Imenovani odbor je dužan svoju dužnost obavljati u skladu sa Pravilima Medrese, normativnim aktima Islamske zajednice u BiH i drugim pozitivno-pravnim propisima.

Član 2.

Školski odbor se imenuje na mandat od četiri godine, počev od 25. Septembra 2024. godine.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-1206-3/24

Datum: 25. safer 1446. god. po H.
29. august 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 27. redovnoj sjednici,

održanoj u Sarajevu dana 25. safera 1446. god. po H., odnosno 29. augusta 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

Član 1.

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini imenuje Upravni odbor Centra za dijalog – Vesatijja u sljedećem sastavu:

1. Dr. Mustafa Cerić, predsjednik
2. Mutlaq R. Al-Qarawi, potpredsjednik
3. Dr. Dautović Ejub, član
4. Dr. Mustafa Prljača, član
5. Dr. Amrudin Hajrić, član
6. Ismet Veladžić, član
7. Dr. Almir Fatić, član.

Član 2.

Upravni odbor iz člana 1. ove Odluke imenuje se mandat od četiri godine.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-3495-3/24

Datum: 25. safer 1446. god. po H.

29. august 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 27. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 25. safera 1446. god. po H., odnosno 29. augusta 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici za izbor doc. dr. Azemine Maglić u zvanje van-rednog profesora za naučnu oblast Socijalna pedagogija.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-3494-3/24

Datum: 25. safer 1446. god. po H.
29. august 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 27. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 25. safera 1446. god. po H., odnosno 29. augusta 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici za izbor prof. dr. Muharema Adilovića u zvanje redovnog profesora za naučnu oblast Socijalni rad.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-4806-2/24

Datum: 19. rebiul-ahir 1446. god. po H.
22. oktobar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 29. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 19. rebiul-ahira 1446. god. po H., odnosno 22. oktobra 2024. godine, na prijedlog Uprave za vjerske poslove, donio je sljedeću:

ODLUKU

Član 1.

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost Medžlisu Islamske zajednice Doboj za osnivanje Privatne predškolske ustanove "CIOM kids" u Matuzićima, saglasnost na Odluku o osnivanju Privatne predškolske ustanove "CIOM kids" Matuzići broj: 02-03-36-1/23 od 11.09.2023. godine i saglasnost na Pravila Privatne predškolske ustanove "CIOM kids" Matuzići broj: 02-03-23-2/24 od 03.02.2024. godine.

Član 2.

Zadužuje se Medžlis Islamske zajednice Doboj da u članu 13. alineju 5) preformulira na sljedeći način:

- „od zakupnina, legata, poklona, vakufa, te prodajom materijalnih dobara.“

Član 3.

Saglasnost Rijaseta Islamske zajednice ne zamjenjuje potrebne saglasnosti i odobrenja za rad od nadležnih državnih organa.

Član 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-4851-2/24

Datum: 19. rebiul-ahir 1446. god. po H.

22. oktobar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaseta, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 29. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 19. rebiul-ahira 1446. god. po H., odnosno 22. oktobra 2024. godine, na prijedlog Uprave za pravne i administrativne poslove, donio je sljedeću:

ODLUKU

Član 1.

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost na Pravilnik o upravljanju i raspolaganju mezarjima u vlasništvu Medžlisa Islamske zajednice Kakanj, broj: 202-2/23 od 14.11.2023. godine.

Član 2.

Pravilnik iz člana 1. ove Odluke usklađen je sa općim normativnim aktima Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Član 3.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i biće objavljena u Glasniku Rijaseta Islamske zajednice.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-5203-2/24

Datum: 06. džumadel-ula 1446. god. po H.

08. novembar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 30. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 06. džumadel-ula 1446. god. po H., odnosno 08. novembra 2024. godine, uz prethodno pribavljenu saglasnost Vijeća muftija, Zaključak broj: 18-03-2-4701-2/24 od 18. oktobra 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini donosi Nastavni program Fikha za treći razred medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i isti je sastavni dio ove Odluke.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-5227-2/24

Datum: 06. džumadel-ula 1446. god. po H.

08. novembar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 30. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 06. džumadel-ula 1446. god. po H., odnosno 08. novembra 2024. godine, na prijedlog Uprave za vjerske poslove, donio je sljedeću:

ODLUKU

o primjeni jedinstvene dokumentacije za šerijatsko vjenčanje

Član 1.

(Opće odredbe)

Ovom Odlukom uređuje se način primjene jedinstvene dokumentacije za šerijatsko vjenčanje, prijava, program, protokol i vođenje registra šerijatskih vjenčanja Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, kao i druga pitanja koja se odnose na šerijatska vjenčanja.

Jedinstvena dokumentacija sadrži Matičnu knjigu šerijatskih vjenčanja, dizajnirani okvir Vjenčanog lista sa fasciklom, Protokol šerijatskog vjenčanja i obrasce u elektronskoj formi:

- 01 Prijava šerijatskog vjenčanja,
- 02 Zapisnik sa šerijatskog vjenčanja,
- 03 Vjenčani list,
- 04 Izvod iz Matične knjige šerijatskih vjenčanja,
- 05 Uvjerenje o razvodu šerijatskog braka,
- 06 Izjava o regulisanom mehru.

Postupak prijave i vođenja evidencije šerijatskih vjenčanja provodi ovlaštena osoba angažirana u medžlisu Islamske zajednice.

Ovlaštena osoba prilikom izvršenja potrebnih poslova i postupaka u vezi šerijatskog vjenčanja dužna je pokazati visok nivo stručnosti, poznavanja važećih propisa i procedura u Islamskoj zajednici Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(Način prijave vjenčanja)

Ovlaštena osoba u medžlisu Islamske zajednice upoznat će zainteresirane osobe (mladence) sa postupkom prijave šerijatskog vjenčanja, propisanim obrascima i načinu pribavljanja potrebne dokumentacije.

Zainteresirane osobe (mladenci) će prilikom prijave šerijatskog vjenčanja priložiti ovjerene kopije ličnih karata, Izvod iz Matične knjige vjenčanih ili potvrdu

o zakazanom općinskom vjenčanju, a osobe koje su prethodno bile u braku priložit će Uvjerjenje o razvodu šerijatskog braka.

Ovlaštena osoba će zaprimiti prijedlog mladenaca za termin i mjesto vjenčanja i pravovremeno izvijestiti mladence o potvrdi termina, odobrenom mjestu vjenčanja i prostoru u kojem će se obaviti čin šerijatskog vjenčanja.

Član 3.

(Mjesto vjenčanja)

Šerijatsko vjenčanje se organizira na području medžlisa gdje jedno od mladenaca ima prebivalište.

Šerijatsko vjenčanje može se organizirati i na području drugog medžlisa uz saglasnost nadležnog glavnog imama ili mustije.

Šerijatsko vjenčanje se obavlja u džamijskom prostoru, odnosno, posebno određenoj prostoriji za svečani čin vjenčanja.

Član 4.

(Organizacija vjenčanja)

Imam matičar koji obavlja vjenčanje upoznat će učesnike: mladence, svjedoke i ostale zvanice o propisnom odijevanju i pristojnom ponašanju u džamijskom prostoru.

Imam matičar provjerit će sa prisutnima tačnost podataka unesenih, na osnovu prijave, u Zapisnik sa šerijatskog vjenčanja i Matičnu knjigu šerijatskih vjenčanja prije početka čina šerijatskog vjenčanja i provođenja Protokola šerijatskog vjenčanja.

Član 5.

(Protokol šerijatskog vjenčanja)

Protokol šerijatskog vjenčanja obuhvata sljedeće:

I – Uvod;

II – Upoznavanje sa činom šerijatskog vjenčanja;

III – Provjera ispunjenja uvjeta za čin šerijatskog vjenčanja;

IV – Čin šerijatskog vjenčanja;

V – Dova i završni dio.

Protokol šerijatskog vjenčanja je sastavni dio ove Odluke.

Član 6.

(Proglašavanje braka sklopljenim i verifikacija)

Imam matičar nakon što evidentira sklopljeni brak u Matičnoj knjizi šerijatskih vjenčanja, zvanično proglašava brak sklopljenim, uručuje Vjenčani list i čestita mladencima i poziva učesnike da pristupe čestitanju i darivanju.

Član 7. (Evidencija)

Evidencija šerijatskih vjenčanja u Islamskoj zajednici vodi se u medžlisima prema važećim propisima o vođenju registara/evidencije u Islamskoj zajednici.

Medžlis Islamske zajednice na zahtjev bračnih drugova izdaje, iz svoje evidencije, Izvod iz Matične knjige šerijatskih vjenčanja.

Član 8. (Razvod šerijatskog braka)

Šerijatski brak razvodi se pred imamom matičarom na osnovu pravomoćne presude suda o razvodu građanskog braka uz očitovanje obje ugovorne strane o regulisanju ugovorenog mehra ili izuzetno, uz potpisivanje izjave i zakletve jedne ugovorne strane o statusu ugovorenog mehra.

Imam matičar je dužan da, u Napomeni u Matičnoj knjizi šerijatskih vjenčanja, evidentira Odluku suda o razvodu građanskog braka (broj i datum) i datum razvoda šerijatskog braka, te ugovornim stranama izda Uvjerenje o razvodu šerijatskog braka.

Uvjerenje o razvodu šerijatskog braka izdat će se i na zahtjev jedne od ugovornih strana.

Član 9. (Obrasci jedinstvene dokumentacije za šerijatsko vjenčanje)

Sastavni dio ove Odluke su obrasci jedinstvene dokumentacije za šerijatsko vjenčanje iz člana 1., stav 2.

Član 10. (Prelazne i završne odredbe)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se od 1. januara 2025. godine i ista će biti objavljena u Glasniku Islamske zajednice.

Danom početka primjene ove Odluke prestaju da važe pravila, uputstva, odluke i druga dokumenta koja su ranije donesena u vezi šerijatskog vjenčanja u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini, a koja su u suprotnosti sa ovom Odlukom.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-5785-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset i člana 84. stav (1) Pravila medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 31. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 24. džumadel-ula 1446. god. po H., odnosno 26. novembra 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost na Odluku Školskog odbora JU Behram-begova medresa u Tuzli o izboru direktora, broj: 01-950/24 od 13.11.2024. godine i saglasnost za imenovanje mr. Admira Muratovića na mjesto direktora JU Behram-begova medresa u Tuzli, na mandatni period 2025.-2029. godina.

II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-5787-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 31. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 24. džumadel-ula 1446. god. po H., odnosno 26. novembra 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost na Odluku Nastavno-naučnog vijeća Islamskog pedagoškog fakulteta u Bihaću broj: 03-

715-O-5/24 od 31.10.2024. godine, o izboru mr. Anesa Budimlića u saradničko zvanje višeg asistenta za predmet Zdravstvena njega i zaštita zdravlja.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-5786-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaseta, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 31. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 24. džumadel-ula 1446. god. po H., odnosno 26. novembra 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost na Odluku Nastavno-naučnog vijeća Islamskog pedagoškog fakulteta u Bihaću broj: 03-777-O-1/24 od 14. 11. 2024. godine, o izboru mr. Anite Ramulić-Mujkić u saradničko zvanje višeg asistenta za granu Pravo, predmet Osnove krivičnog prava i postupka.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-5788-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaseta, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 31. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 24. džumadel-ula 1446. god. po H., odnosno 26.

novembra 2024. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini daje saglasnost na Odluku Nastavno-naučnog vijeća Islamskog pedagoškog fakulteta u Bihaću broj: 03-715-O-4/24 od 31.10.2024. godine, o izboru mr. Mustafe Veladžića u saradničko zvanje višeg asistenta za naučnu oblast Filozofija, religija i etika, grana Kur'anske nauke i grana Hadiske nauke.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 02-03-2-5693-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 31. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 24. džumadel-ula 1446. god. po H., odnosno 26. novembra 2024. godine, na prijedlog Uprave za vjerske poslove, donio je sljedeću:

ODLUKU

o imenovanju Komisije za polaganje hifza

Član 1.

Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini imenuje Komisiju za polaganje hifza, na period od četiri godine, kako slijedi:

1. Hafiz dr. Mensur Malkić, predsjednik,
2. Kurra hafiz dr. Dževad Šošić, zamjenik predsjednika,
3. Hafiz Haso Popara, član,
4. Hafiz dr. Muhamed Čajlaković, član,
5. Hafiz dr. Abdul-Aziz Drkić, član,
6. Hafiz mr. Salih Halilović, član,
7. Hafiz mr. Sadrudin Išerić, član,
8. Hafiz mr. Hamza Lavić, član,

9. Hafiz dr. Kenan Musić, član,
10. Hafiz Omer Kurtić, član,
11. Hafiz mr. Špendi Fidani, član,
12. Hafiz Mensud Đulović, član,
13. Hafiz Omer Zulić, član,
14. Hafiz dr. Elmir Mašić, član,
15. Hafiz Nedžad Ćeman, član,
16. Hafiz dr. Almir Pramenković, član,
17. Hafiz Abdurrahman Kujević, član,
18. Kurra hafiz Sabahudin Jerebićanin, član,
19. Kurra hafiz Elvedin Avdović, član,
20. Hafiz Irfan Malić, član.

Član 2.

Uprava za vjerske poslove će angažirati članove Komisije za polaganje hifza iz člana 1. za svakog prijavljenog kandidata sa područja Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Član 3.

Ovom Odlukom stavlja se van snage *Odluka o imenovanju Komisije za polaganje hifza* broj: 02-03-2-1162-2/22. od 21. ša'bana 1443. god. po H., odnosno 24. marta 2022. godine, kao i *Odluka o dopuni Odluke o imenovanju Komisije za polaganje hifza* broj: 02-03-2-1463-2/22. od 20. ramazana 1443. god. po H., odnosno 21. aprila 2022. godine.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i biće objavljena u Glasniku Rijaset Islamske zajednice.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4823-3/24

Datum: 14. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

17. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Sarajevo broj: 01-03-1-3197-1/24 od 11. septembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja Muftije sarajevskog broj: 03-07-1-410-1/24 od 10. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama pripravnika u Džemat Nahorevo, shodno odredbi člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET

o postavljenju imama pripravnika

Semir (Ćazim) Hodžić, rođen 18. decembra 1992. godine u Goraždu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u svojstvu pripravnika u Džemat Nahorevo, Medžlis Islamske zajednice Sarajevo, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Sarajevo i Semir Hodžić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama pripravnika u vremenu od 1. novembra 2024. godine do 31. oktobra 2025. godine u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima. Iменовani je dužan po okončanju pripravnčkog staža pristupiti polaganju stručnog ispita za imama, hatiba i muallima pred ispitnom komisijom Rijasetu.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3822-2/24

Datum: 07. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

10. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Modriča br. 02-08-1-129/24 od 27. juna 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imami-ma (*Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET
o razrješenju

dužnosti imama

Adnan (Sead) Kavazović, rođen 25. novembra 1990. godine u Brčkom, imam, hatib i muallim u Džematu Čaršija, Medžlis Islamske zajednice Modriča, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. jula 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3903-2/24

Datum: 07. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

10. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bužim br. 02-07-1-237/24 od 19. augusta 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET
o razrješenju dužnosti imama

Irfan (Izet) Ljubijankić, rođen 30. marta 1996. godine u Bihaću, imam, hatib i muallim u Džematu Velike Luke, Medžlis Islamske zajednice Bužim, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. augusta 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3857-2/24

Datum: 07. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

10. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Sarajevo br. 03-03-1-3100/24 od 01. augusta 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Sejid (Salih) Strika, rođen 07. januara 1987. godine u Kaknju, imam, hatib i muallim u Džematu Grbavica II, Medžlis Islamske zajednice Sarajevo, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 17. aprilom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4054-2/24

Datum: 07. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

10. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bosanski Brod br. 05-022/24 od 20. augusta 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Ahmed (Fikret) Dizdar, rođen 19. novembra 1994. godine u Frankfurtu an Main, imam, hatib i muallim u Džematu Kolibe Gornje, Medžlis Islamske zajednice Bosanski Brod, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. augusta 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4042-2/24

Datum: 07. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

10. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Gračanica br. 02-07-1-299/24 od 28. augusta 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o razrješenju dužnosti imama**

Fehim (Fehim) Gačić, rođen 24. jula 1982. godine u mjestu Varalići, Kakanj, imam, hatib i muallim u Džematu Rašljeva, Medžlis Islamske zajednice Gračanica, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. augusta 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-3932-2/24

Datum: 07. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

10. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Visoko br. 03-07-1-221-3/24 od 21. augusta 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o razrješenju dužnosti imama**

Madžid (Edhem) Alihodžić, rođen 18. juni 1986. godine u Visokom, imam, hatib i muallim u Džematu Donji Kralupi, Medžlis Islamske zajednice Visoko, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 10. septembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3698-2/24

Datum: 07. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

10. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Visoko br. 03-07-188/24 od 30. jula 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imama (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o razrješnju dužnosti imama**

Sejid (Hamed) Dozić, rođen 04. januara 1965. godine u Bajramovići - Srebrenica, imam, hatib i muallim u Džematu Šadravan, Medžlis Islamske zajednice Visoko, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 20. oktobra 2023. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4174-2/24

Datum: 08. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

11. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bihać br. 02-07-330/2024 od 05. septembra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imama (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o razrješnju dužnosti imama**

Haris (Husein) Dedić, rođen 28. septembra 1990. godine u Bihaću, imam, hatib i muallim u Džematu Čekrlje, Medžlis Islamske zajednice Bihać, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. augusta 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-3700-2/24

Datum: 10. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

13. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Visoko br. 03-07-190/24 od 30. jula 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Kenan (Rasim) Smailagić, rođen 9. augusta 1981. godine u Visokom, imam, hatib i muallim u Džematu Čekrekčije, Medžlis Islamske zajednice Visoko, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 16. junom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3873-2/24

Datum: 13. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

16. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Muftije mostarskog br. 07-1-506/24 od 15. augusta 2024. godine, shodno odredbi člana 42. Ustava Islamske zajednice i odredbama člana 40 i 46 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti v.d. glavnog imama

Šemso (Ibrahim) Germić, rođen 6. marta 1973. godine u Zvorniku, v.d. glavnog imama Medžlisa Islamske zajednice Tomislavgrad, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. augustom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4321-2/24

Datum: 15. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

18. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Goražde br. 01-07-01-171-01/24 od 16. septembra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Hafiz Omer (Ibrahim) Kurtić, rođen 18. oktobra 1966. godine u Lepenici, Tešanj, imam, hatib i muallim u Džematu Sinan-begova džamija, Medžlis Islamske zajednice Goražde, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. augustom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-4321-3/24

Datum: 15. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

18. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Goražde br. 01-07-01-171-02/24 od 16. septembra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Muhedin (Sifet) Karalić, rođen 30. augusta 1988. godine u mjestu Radinovići, Zenica, imam, hatib i muallim u Džematu Kopači, Medžlis Islamske zajednice Goražde, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 1. septembrom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-4516-3/24

Datum: 06. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

09. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Jajce br. 01-07-184/24 od 27. septembra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imama (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o razrješenju dužnosti imama**

Fahrudin (Fehim) Vejzović, rođen 31. jula 2004. godine u Tuzli, imam, hatib i muallim u Džematu Pšenik, Medžlis Islamske zajednice Jajce, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 30. oktobrom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-4565-3/24

Datum: 06. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

11. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Njemačkoj br. 01-AK-10/24 od 1. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o razrješenju dužnosti imama**

Hafiz dr. Midhat (Ešef) Beganović, rođen 22. decembra 1969. godine u Brčkom, imam, hatib i muallim u Džematu Mannheim, Medžlis Islamske zajednice Baden-Württemberg, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. augustom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-5032-2/24

Datum: 22. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

25. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Cazin br. 01-07-1-195/2024 od 22. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Sulejman (Mustafa) Hašić, rođen 14. oktobra 1969. godine u Czinu, imam, hatib i muallim u Džematu Stijena, Medžlis Islamske zajednice Cazin, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. oktobrom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-5029-2/24

Datum: 25. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

28. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Travnik br. 03-A-1-699/2024 od 21. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Osman (Eniz) Grabus, rođen 26. maja 1968. godine u Željeznom Polju, Žepče, imam, hatib i muallim u Džematu Han Bila, Medžlis Islamske zajednice Travnik, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. oktobrom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-5033-2/24

Datum: 08. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

11. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Cazin br. 01-07-1-196-2/2024 od 22. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Mujo (Mujaga) Begić, rođen 12. jula 1999. godine u Bihaću, imam, hatib i muallim u Džematu Zmajevac, Medžlis Islamske zajednice Cazin, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 31. oktobrom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-5385-2/24

Datum: 11. džumadel-ula 1446. god. po H.

13. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Fojnica br. 03-07-1-514-3/24 od 3. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Ćamil (Sezahija) Hajdarević, rođen 11. septembra 1981. godine u Sarajevu, imam, hatib i muallim u Džematu Pločari Polje, Medžlis Islamske zajednice Fojnica, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 30. septembrom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj:03-07-1-5478-2/24

Datum: 11. džumadel-ula 1446. god. po H.

13. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Tomislavgrad br. 315/2024 od 6. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 40 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o razrješenju dužnosti imama

Hamza Ahmed (Ricardo) Manalo, rođen 24. septembra 1999. godine u Mostaru, imam, hatib i muallim u Džematu Tomislavgrad, Medžlis Islamske zajednice Tomislavgrad, razrješava se navedene dužnosti, zaključno sa 17. novembrom 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5025-2/24

Datum: 22. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

25. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Muftije tuzlanskog br. 05-07-1-1405/24 od 21. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 42 i 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 17 tačka f) Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, te člana 46 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju v.d. glavnog imama

Redžo (Osman) Mehanović, rođen 14. novembra 1981. godine u Gradačcu, postavlja se za vršioca dužnosti glavnog imama, Medžlisa Islamske zajednice Modriča, na period od jedne (1) godine, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Modriča i Redžo Mehanović će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti

Ugovor. Tim Ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i v.d. glavnog imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Imenovani je dužan poslove glavnog imama obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4981-2/24

Datum: 22. rebiu'l-ahir 1446. god. po H.

25. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Muftije sarajevskog br. 01-07-1-453/24 od 22. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 42 i 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 17 tačka f) Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, te člana 46 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju glavnog imama

Edin (Hasan) Rojo, rođen 27. marta 1978. godine u Zenici, postavlja se na dužnost glavnog imama Medžlisa Islamske zajednice Fojnica, na mandatni period od četiri (4) godine, počevši od 1. novembra 2024. godine do 31. oktobra 2028. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Fojnica i Edin Rojo će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i glavnog imama Medžlisa Islamske zajednice Fojnica u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Imenovani je dužan poslove glavnog imama obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2028. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4968-2/24

Datum: 11. džumadel-ula 1446. god. po H.

13. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-1406/24 od 18. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 42 i 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 17 tačka f) Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, te člana 46 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T o postavljenju glavnog imama

Muharem (Habib) Mešanović, rođen 25. septembra 1968. godine u Gornjim Vukovijama, općina Kalesija, postavlja se na dužnost glavnog imama Medžlisa Islamske zajednice Kalesija, na mandatni period od četiri (4) godine, počevši od 1. novembra 2024. godine do 31. oktobra 2028. godine.

Na temelju ovoga dekreta, Medžlis Islamske zajednice Kalesija i Muharem Mešanović će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor kojim će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i Glavnog imama, u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Imenovani je dužan poslove glavnog imama obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2028. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5023-2/24

Datum: 25. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

28. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-1368-1/24 od 22. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Kladanj br. 02-446-3/24 od 1. augusta 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Kuršumlja, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika

o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Asim (Abdulah) Esmić, rođen 7. marta 1987. godine u Vlasenici, postavlja se na dužnost prvog imama, hatiba i muallima u Džemat Kuršumlja, Medžlis Islamske zajednice Kladanj, počevši od 1. oktobra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. oktobra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5305-2/24

Datum: 25. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

28. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bosanska Krupa br. 01-03-2-440-3/24 od 4. novembra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije bihačkog br. 03-07-1-390-2/24 od 5. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Mersudin (Ševko) Zeković, rođen 31. januara 1983. godine u Brvinama, Prijepolje, Republika Srbija, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Šabići, Medžlis Islamske zajednice Bosanska Krupa, počevši od 1. oktobra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. oktobra 2024. godine i važi do 30. septembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5140-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Gornji Vakuf br. 01-03-210/24 od 25. oktobra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije travničkog br. 01-07-1-605/24 od 28. augusta 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Dženis (Salih) Mulić, rođen 27. novembra 1991. godine u Doboju, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Boljkovac-Seferovići, Medžlis Islamske zajednice Gornji Vakuf, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5469-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Čajniče br. 01-03-1-2-15/24 od 4. oktobra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije gorazdanskog br. 01-03-1-150-03/24 od 8. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Avdo (Zehrid) Šišić, rođen 20. juna 1989. godine u Varešu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Čajniče, džamija Sinan-bega

Boljanića, Medžlis Islamske zajednice Čajniče, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5222-2/24

Datum: 19. džumadel-ula 1446. god. po H.

21. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bosanski Petrovac br. 02-07-169-2/24 od 13. novembra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-384-2/24 od 21. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o postavljenju imama**

Mirzet (Mustafa) Spahić, rođen 2. januara 1970. godine u Bagu, Bosanska Krupa, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Grad, Medžlis Islamske zajednice Bosanski Petrovac, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5498-2/24

Datum: 12. džumadel-ula 1446. god. po H.

14. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bihać br. 02-07-441/2024 od 11. novembra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-395-2/24 od 11. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik*

Rijaseta IZ u BiH, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Omar (Sakib) Mujagić, rođen 12. augusta 1999. godine u Bihaću, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Veliki Lug, Medžlis Islamske zajednice Bihać, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5599-2/24

Datum: 17. džumadel-ula 1446. god. po H.

19. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Konjic br. 05-03-1-432/24 od 11. novembra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije mostarskog br. 07-1-645-1/24 od 14. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Ensar (Remzija) Zalihić, rođen 3. aprila 1991. godine u Konjicu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Gradska džamija, Medžlis Islamske zajednice Konjic, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Konjic i Ensar Zalihić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5875-2/24

Datum: 27. džumadel-ula 1446. god. po H.

29. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Goražde br. 01-03-1-196-07/24 od 25. oktobra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije gorazdanskog br. 01-03-1-1601-03/24 od 28. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Hamza Ahmed (Ricardo) Manalo, rođen 24. septembra 1999. godine u Mostaru, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Kopači, Medžlis Islamske zajednice Goražde, počevši od 18. novembra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 18. novembra 2024. godine i važi do 17. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4443-2/24

Datum: 01. džumadel-uhra 1446. god. po H.

02. decembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Banovići br. 02-03-2-213/24 od 18. septembra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-1296-4/24 od 29. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Dr. Nedim (Rifet) Smajlović, rođen 3. novembra 1989. godine u Ribnici, Banovići, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Omazići, Medžlis Islamske zajednice Banovići, počevši od 1. oktobra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. oktobra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5930-2/24

Datum: 05. džumadel-uhra 1446. god. po H.

06. decembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Cazin br. 01-07-1-220-2/2024 od 28. novembra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-418-2/24 od 3. decembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Alija (Mustafa) Keško, rođen 24. maja 1967. godine u Zagrađu, Travnik, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Zmajevac, Medžlis Islamske zajednice Cazin, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5857-2/24

Datum: 05. džumadel-uhra 1446. god. po H.

06. decembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Puračić br. 03-07-1-548/24 od 15. novembra 2024. godine, a na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-1561-2/24 od 28. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisul-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Hafiz Kasim (Azem) Čelenka, rođen 28. maja 1999. godine u Zenici, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Bokavići, Medžlis Islamske zajednice Puračić, počevši od 15. oktobra 2024. godine.

Stupanjem u službu imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 15. oktobra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4369-2/24

Datum: 14. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

17. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije travničkog br. 01-07-1-519-2/24 od 19. septembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Donji Vakuf br. 01-07-258/24 od 16. septembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Kutanja, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisul-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Kenan (Enes) Sultanović, rođen 7. septembra 1997. godine u Bugojnu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Kutanja, Medžlis Islamske zajednice Donji Vakuf, počevši od 15. oktobra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Donji Vakuf i Kenan Sultanović će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 15. oktobra 2024. godine i važi do 14. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4486-2/24

Datum: 14. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

17. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihačkog br. 01-07-1-348-2/24 od 27. septembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Prijedor br. 01-07-1-443/24 od 24. septembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Bišćani, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Asmir (Mirhad) Bajraktarević, rođen 7. decembra 1994. godine u mjestu Varoška Rijeka, Bosanska Krupa postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Bišćani, Medžlis Islamske zajednice Prijedor, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Prijedor i Asmir Bajraktarević će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4558-2/24

Datum: 14. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

17. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-351-2/24 od 3. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Velika Kladuša br. 01-07-09-347/24 od 26. septembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Todorovo, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET
o postavljenju imama

Dženajl (Minka) Hodžić, rođen 17. februara 1998. godine u Bihaću, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Todorovo, Medžlis Islamske zajednice Velika Kladuša, počevši od 1. oktobra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Velika Kladuša i Hodžić Dženajl će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. oktobra 2024. godine i važi do 30. septembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4597-2/24

Datum: 14. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

17. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije travničkog br. 01-07-1-543/24 od 3. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Novi Travnik br. 01-07-707/24 od 30. septembra 2024. godine, u predmetu postavljenja

mujezina u Džemat Grad, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju mujezina

Nezir (Esad) Zukić, rođen 31. oktobra 2002. godine u Travniku, postavlja se na dužnost mujezina u Džemat Grad, Medžlis Islamske zajednice Novi Travnik, počevši od 10. oktobra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Novi Travnik i Nezir Zukić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i mujezina u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 10. oktobra 2024. godine i važi do 9. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-2782-2/24

Datum: 14. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

17. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-762-1/24 od 31. maja 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bijeljina br. 03-07-1-272/24 od 4. maja 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Atmačići, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Muhamed (Osman) Jahić, rođen 6. augusta 1982. godine u Kalesiji, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Atmačići, Medžlis Islamske zajednice Bijeljina počevši od 1. juna 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Bijeljina i Muhamed Jahić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. juna 2024. godine i važi do 31. maja 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4795-2/24

Datum: 22. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

25. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-374-2/24 od 21. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Kozarac br. 01-210/2024-08 od 30. augusta 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Kalata, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Elvedin (Almina) Hodžić, rođen 24. augusta 1997. godine u Bihaću, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Kalata, Medžlis Islamske zajednice Kozarac, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Kozarac i Elvedin Hodžić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4487-2/24

Datum: 22. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

25. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-347-2/24 od 27. septembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Prijedor br. 01-07-1-447/24 od 24. septembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Gornja Puharska, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Irfan (Senad) Aldžić, rođen 31. maja 1995. godine u Bužimu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Gornja Puharska, Medžlis Islamske zajednice Prijedor, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Prijedor i Irfan Aldžić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4796-2/24

Datum: 22. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

25. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-375-2/24 od 21. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Kozarac br. 01-209/2024-09 od 30. augusta 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Mujkanovići, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice,

održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Almin (Jasmin) Okić, rođen 9. juna 2000. godine u Bihaću, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Mujkanovići, Medžlis Islamske zajednice Kozarac počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Kozarac i Almin Okić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4797-2/24

Datum: 22. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.
25. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-376-2/24 od 21. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Kozarac br. 02-201/2024-08 od 30. augusta 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Dera, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Tarik (Sefer) Arifagić, rođen 6. aprila 2001. godine u Sanskom Mostu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Dera, Medžlis Islamske zajednice Kozarac počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Kozarac i Tarik Arifagić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4880-2/24

Datum: 25. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.
28. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihačkog br. 01-07-1-370-2/24 od 21. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bihać br. 02-07-371/2024 od 10. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Papari, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T **o postavljenju imama**

Hafiz Ahmed (Rasim) Šišić, rođen 23. novembra 1995. godine u Bužimu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Papari, Medžlis Islamske zajednice Bihać počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Bihać, i Ahmed Šišić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4897-2/24

Datum: 25. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.
28. oktobar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihačkog br. 01-07-1-371-2/24 od 21. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bihać br. 01-03-3-379/24 od 25. septembra 2024. godine, u predmetu postavljenja

imama u Džemat Čekrlije, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Sabahudin (Samir) Srebrić, rođen 23. aprila 2003. godine u Bihaću, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Čekrlije, Medžlis Islamske zajednice Bihać, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Bihać i Sabahudin Srebrić će, u skladu sa odredbama člana 16 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5181-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-382-2/24 od 30. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bužim br. 02-07-1-293/24 od 23. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Lubarda, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, član 8 i član 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Musa (Bećir) Hodžić, rođen 25. marta 2000. godine u Medini, Saudijska Arabija, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Lubarda, Medžlis Islamske zajednice Bužim, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Bužim i Musa Hodžić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5045-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-381-2/24 od 30. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Sanski Most br. 01-07-1-375-2/24 od 22. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Gorice, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET **o postavljenju imama**

Mustafa (Faik) Kahrić, rođen 8. aprila 2001. godine u Travniku, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Gorice, Medžlis Islamske zajednice Sanski Most, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Sanski Most i Mustafa Kahrić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5028-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihačkog br. 01-07-1-379-2/24 od 30. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bosanski Novi br. 02-07-1-354-4/24 od 23. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Blagaj Japra, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaset* IZ u BiH, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Elmedin (Husein) Isaković, rođen 15. aprila 2004. godine u Prijedoru, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Blagaj Japra, Medžlis Islamske zajednice Bosanski Novi, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Bosanski Novi i Elmedin Isaković će, u skladu s odredbama član 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5072-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije travničkog br. 01-07-1-606/24 od 28. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Novi Travnik br. 01-07-766/24 od 24. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Lisac, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaset* IZ u BiH, br. 5-6/2008), te član 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj

u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Semir (Nedžad) Palalić, rođen 8. jula 2002. godine u Travniku, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Lisac, Medžlis Islamske zajednice Novi Travnik, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Novi Travnik i Semir Palalić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5137-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije travničkog br. 01-07-1-604/24 od 28. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Jajce br. 01-07-193/24 od 22. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Pšenik, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, član 8 i član 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te član 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Sumedin (Miralem) Penić, rođen 18. jula 1999. godine u Travniku, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Pšenik, Medžlis Islamske zajednice Jajce, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Jajce i Sumedin Penić će, u skladu s odredbama čl. 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5110-2/24

Datum: 03. džumadel-ula 1446. god. po H.

05. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije mostarskog br. 01-07-1-616-1/24 od 29. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Tomislavgrad br. 303/2024 od 23. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Omerovići, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, član 8 i član 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET
o postavljenju imama

Meho (Jahija) Omeragić, rođen 28. februara 1988. godine u mjestu Rankovići, općina Novi Travnik, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Omerovići, Medžlis Islamske zajednice Tomislavgrad, počevši od 1. oktobra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Tomislavgrad i Meho Omeragić će, u skladu s odredbama čl. 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. oktobra 2024. godine i važi do 30. septembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5304-2/24

Datum: 05. džumadel-ula 1446. god. po H.

07. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-389-2/24 od 5. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bosanska

Krupa br. 01-03-2-439/24 od 4. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Hafizovići, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Harun (Nijaz) Kahrić, rođen 13. augusta 2000. godine u Travniku, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Hafizovići, Medžlis Islamske zajednice Bosanska Krupa, počevši od 1. oktobra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Bosanska Krupa i Harun Kahrić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. oktobra 2024. godine i važi do 30. septembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5033-3/24

Datum: 05. džumadel-ula 1446. god. po H.

07. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-380-2/24 od 30. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Cazin br. 01-07-1-196-3/24 od 22. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Stijena, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Mujo (Mujaga) Begić, rođen 12. jula 1999. godine u Bihaću, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Stijena, Medžlis Islamske zajednice Cazin, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Cazin i Mujo Begić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5308-2/24

Datum: 09. džumadel-ula 1446. god. po H.

11. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije goraždanskog br. 01-03-1-51/24 od 5. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Žepa br. 01-03-1-150-01/24 od 1. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Žepa, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Elvedin (Hamdija) Selimović, rođen 5. maja 1977. godine u mjestu Vukušići, općina Foča, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Žepa, Medžlis Islamske zajednice Žepa, počevši od 10. jula 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Žepa i Elvedin Selimović će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 10. jula 2024. godine i važi do 9. jula 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5420-2/24

Datum: 12. džumadel-ula 1446. god. po H.

14. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije sarajevskog br. 03-07-1-439-1/24 od 29. oktobra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Kakanj br. 03-07-2-461-1/24 od 12. septembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Hodžići, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Maid (Safet) Šahman, rođen 1. oktobra 1998. godine u Zenici, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Hodžići, Medžlis Islamske zajednice Kakanj, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Kakanj i Maid Šahman će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5600-2/24

Datum: 17. džumadel-ula 1446. god. po H.

19. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije mostarskog br. 07-1-643-1/24 od 14. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Konjic br. 05-03-1-436/24 od 11. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Gorani, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice,

održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Sinan (Hamdija) Bubalo, rođen 5. februara 1993. godine u Konjicu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Gorani, Medžlis Islamske zajednice Konjic, počevši od 24. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Konjic i Sinan Bubalo će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 24. novembra 2024. godine i važi do 23. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5597-2/24

Datum: 17. džumadel-ula 1446. god. po H.
19. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije mostarskog br. 07-1-642-1/24 od 14. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Konjic br. 05-03-1-438/24 od 11. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Gornje Polje, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Ajdin (Ćamil) Pindžo, rođen 5. januara 1999. godine u Konjicu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Gornje Polje, Medžlis Islamske zajednice Konjic, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Konjic i Ajdin Pindžo će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5727-2/24

Datum: 19. džumadel-ula 1446. god. po H.

21. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije travničkog br. 01-07-1-695/24 od 18. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Novi Travnik br. 01-07-767/24 od 24. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Čakići, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET
o postavljenju imama

Velid (Zijad) Karač, rođen 2. novembra 2002. godine u Hasu, Novi Travnik, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Čakići, Medžlis Islamske zajednice Novi Travnik, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Novi Travnik i Velid Karač će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine i važi do 30. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5601-2/24

Datum: 17. džumadel-ula 1446. god. po H.

19. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije mostarskog br. 07-1-644-1/24 od 14. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Konjic br. 05-03-1-434/24 od 11. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja

imama u Džemat Šunji, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Mihret (Mehmed) Žiko, rođen 20. novembra 1986. godine u Konjicu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Šunji, Medžlis Islamske zajednice Konjic, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Konjic i Mihret Žiko će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5523-2/24

Datum: 17. džumadel-ula 1446. god. po H.

19. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije zeničkog br. 01-07-1-373-3/2024 od 14. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Zenica br. 01-07-1-649/24 od 21. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Mošćanica, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Ahmed (Fikret) Dizdar, rođen 19. novembra 1994. godine u Frankfurt am Main, SR Njemačka, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u

Džemat Mošćanica, Medžlis Islamske zajednice Zenica, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Zenica i Ahmed Dizdar će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5494-2/24

Datum: 17. džumadel-ula 1446. god. po H.

19. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-1493-2/24 od 11. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Čelić br. 02-07-1-187-1/24 od 6. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Kovačevići, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Emir (Mersudin) Nakičević, rođen 26. juna 2005. godine u Tuzli, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Kovačevići, Medžlis Islamske zajednice Čelić, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Čelić i Emir Nakičević će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine i važi do 30. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5689-2/24

Datum: 20. džumadel-ula 1446. god. po H.

22. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije travničkog br. 01-07-1-686/24 od 15. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Travnik br. 03-A-1-741/2024 od 5. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Gluha Bukovica, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebiul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Kasim (Smajo) Mekić, rođen 27. septembra 2004. godine u Travniku, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Gluha Bukovica, Medžlis Islamske zajednice Travnik, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Travnik i Kasim Mekić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5771-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihačkog br. 01-07-1-407-2/24 od 21. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bužim br. 02-07-1-328/24 od 14. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Bučevci, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice,

održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Muhamed (Zahid) Žutić, rođen 1. februara 1987. godine u Stabandžu, Velika Kladuša, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Bućevci, Medžlis Islamske zajednice Bužim, počevši od 1. januara 2025. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Bužim i Muhamed Žutić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. januara 2025. godine i važi do 31. decembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5768-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.
26. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-405-2/24 od 21. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bužim br. 02-07-1-326/24 od 14. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Radoč, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Samir (Husnija) Krkalić, rođen 27. marta 1995. godine u Bužimu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Radoč, Medžlis Islamske zajednice Bužim, počevši od 1. januara 2025. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Bužim i Samir Krkalić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. januara 2025. godine i važi do 31. decembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5767-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-404-2/24 od 21. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bužim br. 02-07-1-325/24 od 14. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Varoška Rijeka, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET
o postavljenju imama

Omer (Sejfo) Muratović, rođen 9. augusta 1995. godine u Bužimu, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Varoška Rijeka, Medžlis Islamske zajednice Bužim, počevši od 1. januara 2025. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Bužim i Omer Muratović će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. januara 2025. godine i važi do 31. decembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5765-2/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije bihaćkog br. 01-07-1-403-2/24 od 21. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Bužim br. 02-07-1-324/24 od 14. novembra 2024. godine, u predmetu postavljenja

imama u Džemat Bućevci-Centar, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Zijad (Izet) Isaković, rođen 5. juna 1996. godine u Varoškoj Rijeci, Bužim, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Bućevci-Centar, Medžlis Islamske zajednice Bužim, počevši od 1. januara 2025. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Bužim i Zijad Isaković će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. januara 2025. godine i važi do 31. decembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5728-2/24

Datum: 25. džumadel-ula 1446. god. po H.
27. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-1510-2/24 od 15. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Gračanica br. 02-07-1-364-1/24 od 29. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Golači, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Hafiz Belmin (Refik) Džananović, rođen 27. februara 1996. godine u Gračanici, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Golači, Medžlis Islamske zajednice Gračanica, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Gračanica i Belmin Džananović će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5729-2/24

Datum: 25. džumadel-ula 1446. god. po H.

27. novembar 2024. godine

Na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog br. 05-2-07-1-1511-2/24 od 15. novembra 2024. godine, rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Gračanica br. 02-07-1-364/24 od 29. oktobra 2024. godine, u predmetu postavljenja imama u Džemat Trnovci, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva, člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008), te člana 8 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice, održanoj u Sarajevu dana 26. rebi'ul-ahira 1431. god. po H., odnosno 11. aprila 2010. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Mujo (Vahidin) Jahić, rođen 24. decembra 2001. godine u Gračanici, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Trnovci, Medžlis Islamske zajednice Gračanica, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovog dekreta, Medžlis Islamske zajednice Gračanica i Mujo Jahić će, u skladu s odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu s Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4822-2/24

Datum: 14. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

17. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Sarajevo broj: 01-03-1-3197/24 od 11. septembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja Muftije sarajevskog broj: 03-07-1-409-1/24 od 10. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.) donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Emir (Abid) Pajt, rođen 18. maja 1977. godine u Sarajevu, do sada raspoređen na dužnost imama, hatiba i muallima u Džematu Heća Mahala, Medžlis Islamske zajednice Sarajevo, razrješava se navedene dužnosti zaključno sa 31. oktobrom 2024. godine i raspoređuje na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Boljakov Potok, Medžlis Islamske zajednice Sarajevo, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Sarajevo će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o obavljanju imamske službe. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima. Imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5524-2/24

Datum: 16. džumadel-ula 1446. god. po H.

18. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Zenica broj: 01-07-1-650/24 od 21. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja Muftije zeničkog broj: 01-07-1-372-3/2024 od 14. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva Islamske zajednice u Bosni

Hercegovini, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.) donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Dženan (Đevad) Krajišnik, rođen 6. augusta 1981. godine u Zenici, do sada raspoređen na dužnost imama, hatiba i muallima u Džematu Zapoda, Medžlis Islamske zajednice Zenica, razrješava se navedene dužnosti zaključno sa 31. augustom 2024. godine i raspoređuje na dužnost imama, hatiba i muallima u Džematu Putovići, Medžlis Islamske zajednice Zenica, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Zenica će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o obavljanju imamske službe. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima. Imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5516-2/24

Datum: 27. džumadel-ula 1446. god. po H.

29. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Zenica broj: 01-07-1-651/24 od 21. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja Muftije zeničkog broj: 01-07-1-379-3/2024 od 19. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva Islamske zajednice u Bosni Hercegovini, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.) donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Haris (Edhem) Tursanović, rođen 23. januara 1980. godine u Zenici, do sada raspoređen na dužnost imama, hatiba i muallima u Džematu Mošćanica,

Medžlis Islamske zajednice Zenica, razrješava se navedene dužnosti zaključno sa 31. augustom 2024. godine i raspoređuje na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Kovanići, Medžlis Islamske zajednice Zenica, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Zenica će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o obavljanju imamske službe. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima. Imenovani je dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5725-2/24

Datum: 27. džumadel-ula 1446. god. po H.

29. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Medžlisa Islamske zajednice Gračanica broj: 02-07-1-387/24 od 6. novembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja Muftije tuzlanskog broj: 05-2-07-1-1512-2/24 od 15. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 17 Pravilnika o organizaciji i radu muftijstva Islamske zajednice u Bosni Hercegovini, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.) donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET **o postavljenju imama**

Hamdija (Ekrem) Islamović, rođen 2. marta 1991. godine u Gračanici, do sada raspoređen na dužnost imama, hatiba i muallima u Džematu Golaći, Medžlis Islamske zajednice Gračanica, razrješava se navedene dužnosti zaključno sa 31. oktobrom 2024. godine i raspoređuje na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Šarena džamija, Medžlis Islamske zajednice Gračanica, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Medžlis Islamske zajednice Gračanica će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o obavljanju imamske službe. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Medžlisa i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima. Imenovani je

dužan poslove imama, hatiba i muallima obavljati u skladu sa odredbama Pravilnika o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-778-4/24

Datum: 21. rebi'ul-ahir 1446 god. po H.

24. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Njemačkoj br. 07-AK-02/24, od 14. februara 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-778-3/24 od 24. septembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

D E K R E T
o postavljenju imama

Almedin (Džemal) Brkan, rođen 14. augusta 1995. godine u Mostaru, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Darmstadt, Islamska zajednica Bošnjaka u Njemačkoj, počevši od 15. oktobra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Njemačkoj, Džemat Darmstadt i Almedin Brkan će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata Darmstadt i imama.

Dekret stupa na snagu 15. oktobra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4023-3/24

Datum: 21. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

24. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Njemačkoj br. 03-AK-08/24, od 28. augusta 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. mufti-

je za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-4023-2/24 od 24. septembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Omer (Sakib) Sarajlić, rođen 8. januara 1961. godine u Vrhovinama, Vitez, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Dortmund, Islamska zajednica Bošnjaka u Njemačkoj, počevši od 1. januara 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Njemačkoj, Džemat Dortmund i Omer Sarajlić će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata Dortmund i imama.

Dekret stupa na snagu 1. januara 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4651-4/24

Datum: 02. džumadel-ula 1446. god. po H.

04. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Njemačkoj br. 03-AK-10/24, od 3. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-4651-3/24 od 31. oktobra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Kenan (Rasim) Smailagić, rođen 9. augusta 1981. godine u Visokom, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Velbert, Islamska zajednica Bošnjaka u Njemačkoj, počevši od 1. januara 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Njemačkoj, Džemat Velbert i Kenan Smailagić će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata Velbert i imama.

Dekret stupa na snagu 1. januara 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4899-3/24

Datum: 06. džumadel-ula 1446. god. po H.

08. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-113-2024HI, od 13. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-4899-3/24 od 7. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Hafiz Sulejman (Mustafa) Hašić, rođen 14. oktobra 1969. godine u Cazinu, postavlja se na dužnost drugog imama, hatiba i muallima u Džemat Nur Linz, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 7. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Sulejman Hašić će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 7. novembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5278-3/24

Datum: 10. džumadel-ula 1446. god. po H.

12. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-125-2024HI, od 1. novembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5278-2/24 od 11. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imama (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Ibrahim (Hasan) Glamočak, rođen 19. aprila 1985. godine u Grnici, općina Gornji Vakuf, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Krems, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Ibrahim Glamočak će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine i važi do 30. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5081-3/24

Datum: 10. džumadel-ula 1446. god. po H.

12. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-120-2024HI, od 27. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5081-2/24 od 11. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajed-

nice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Alen (Safet) Jašić, rođen 14. augusta 1991. godine u Doboju, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat BKZ Salzburg, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Alen Jašić će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5085-3/24

Datum: 10. džumadel-ula 1446. god. po H.
12. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-117-2024HI, od 25. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5085-2/24 od 11. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Osman (Ibrahim) Ibrahimović, rođen 1. januara 1997. godine u Gradačcu, postavlja se na dužnost drugog imama, hatiba i muallima u Džemat Villach, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Osman Ibrahimović će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine i važi do 30. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5080-3/24

Datum: 10. džumadel-ula 1446. god. po H.

12. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-119-2024HI, od 27. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5080-2/24 od 11. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Kenan (Ragib) Mezit, rođen 20. februara 2001. godine u Konjicu, postavlja se na dužnost drugog imama, hatiba i muallima u Džemat Innsbruck, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Kenan Mezit će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine i važi do 30. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-1867-3/24

Datum: 16. džumadel-ula 1446. god. po H.

18. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-37-2024HI, od 29. januara 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-1867-2/24 od 22. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Mehrudin (Munib) Hibić, rođen 2. jula 1979. godine u Zenici, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Sankt Veit, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, i Mehru-din Hibić će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine i važi do 30. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5461-3/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-193-2024HI, od 6. novembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5461-2/24 od 22. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj

sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Sakib (Suljo) Zekan, rođen 15.marta 1969. godine u Vlasinju, Mrkonjić Grad, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Liezen, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Sakib Zekan će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5462-3/24

Datum: 24. džumadel-ula 1446. god. po H.

26. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-186-2024HI, od 6. novembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muf-tije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5462-2/24 od 22. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijaseta IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Miralem (Šemso) Misini, rođen 7. aprila 1986. godine u Dragašu, Republika Kosovo, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Sandžak, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. decembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Miralem Misini će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti

Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. decembra 2024. godine i važi do 30. novembra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5502-3/24

Datum: 27. džumadel-ula 1446. god. po H.
29. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji br. 06/09-201-2024HI, od 6. novembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muf-tije za Zapadnu Evropu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5502-2/24 od 28. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i člana 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 5. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Haris (Ramo) Katkić, rođen 3. jula 1994. godine u Banja Luci, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Wolfsburg, Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji, počevši od 1. septembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Austriji i Haris Katkić će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Krovne organizacije i imama.

Dekret stupa na snagu 1. septembra 2024. godine i važi do 31. augusta 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-4312-3/24

Datum: 22. rebi'ul-ahir 1446. god. po H.

25. oktobar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Nizozemskoj od 16. septembra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Europu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-4312-2/24 od 24. septembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), i člana 5 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima (*„Glasnik Rijasetu IZ u BiH“*, br. 5-6/2014.) donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Šaban (Đemal) Đulan, rođen 7. aprila 1984. godine u Zenici, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u džemat IKC „Sabah“ - Nijmegen, Islamska zajednica Bošnjaka u Nizozemskoj, počevši od 25. oktobra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Nizozemskoj, Džemat IKC „Sabah“ - Nijmegen i Šaban Đulan će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata IKC „Sabah“ - Nijmegen, Islamska zajednica Bošnjaka u Nizozemskoj i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 25. oktobra 2024. godine i važi do 24. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-5213-3/24

Datum: 16. džumadel-ula 1446. god. po H.

18. novembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Nizozemskoj od 30. oktobra 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Europu, Zamjenika reisul-uleme br. 03-07-1-5213-2/24 od 14. novembra 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini,

člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), i člana 5 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o imamima („*Glasnik Rijasetu IZ u BiH*“, br. 5-6/2014.) donesenom na devetoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu 26. džumadel-uhra 1435. god. po H., odnosno 26. aprila 2014. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Ahmed (Derviš) Patković, rođen 29. augusta 1997. godine u Zenici, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u džemat IKC „Nur“ - Roermond, Islamska zajednica Bošnjaka u Nizozemskoj, počevši od 1. novembra 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Islamska zajednica Bošnjaka u Nizozemskoj, Džemat IKC „Nur“ - Roermond i Ahmed Patković će, u skladu sa odredbama člana 11. Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu na određeno vrijeme. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata IKC „Nur“ - Roermond, Islamska zajednica Bošnjaka u Nizozemskoj i imama u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. novembra 2024. godine i važi do 31. oktobra 2025. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3333-3/24

Datum: 21. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

24. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Švicarskoj br. 03-07-1-3333/24 od 6. jula 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu br. 03-07-1-3333-2/24 od 23. jula 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Čazim (Omer) Mehmedović, rođen 25. decembra 1963. godine u Zvorniku, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Luzern, Islamska zajednica Bošnjaka u Švicarskoj, počevši od 1. jula 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Džemat Luzern, Islamska zajednica Bošnjaka u Švicarskoj i Čazim Mehmedović će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata Luzern i imama počevši od 1. jula 2024. godine, u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. jula 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3572-3/24

Datum: 21. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

24. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Švicarskoj br. 03-07-1-3572/24 od 18. jula 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu br. 03-07-1-3572-2/24 od 30. jula 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Sadudin (Meho) Tutnjić, rođen 28. maja 1971. godine u Željeznom Polju, Žepče, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat Ricken, Islamska zajednica Bošnjaka u Švicarskoj, počevši od 1. jula 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Džemat Ricken, Islamska zajednica Bošnjaka u Švicarskoj i Sadudin Tutnjić će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata Ricken i imama počevši od 1. jula 2024. godine, u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. jula 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Broj: 03-07-1-3571-3/24

Datum: 21. rebi'ul-evvel 1446. god. po H.

24. septembar 2024. godine

Rješavajući po zahtjevu Islamske zajednice Bošnjaka u Švicarskoj br. 03-07-1-3571/24 od 18. jula 2024. godine, te na osnovu mišljenja v. d. muftije za Zapadnu Evropu br. 03-07-1-3571-2/24 od 30. jula 2024. godine, shodno odredbi člana 52 Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, člana 36 stav (g) Pravilnika o organiziranju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u dijaspori, te člana 8 i 12 Pravilnika o imamima (*Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*, br. 5-6/2008.), donesenom na petoj redovnoj sjednici Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održanoj u Sarajevu dana 28. rebi'ul-evvela 1429. god. po H., odnosno 05. aprila 2008. godine, Reisu-l-ulema donosi

DEKRET o postavljenju imama

Sabahudin (Husein) Sijamhodžić, rođen 4. marta 1974. godine u Bosanskoj Krupi, postavlja se na dužnost imama, hatiba i muallima u Džemat GAM-St. Gallen, Islamska zajednica Bošnjaka u Švicarskoj, počevši od 1. jula 2024. godine.

Na temelju ovoga dekreta Džemat GAM-St. Gallen, Islamska zajednica Bošnjaka u Švicarskoj i Sabahudin Sijamhodžić će, u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika o imamima, zaključiti Ugovor o radu. Tim ugovorom će se regulisati međusobna prava i obaveze između Džemata GAM-St. Gallen i imama počevši od 1. jula 2024. godine, u skladu sa Pravilnikom o imamima.

Dekret stupa na snagu 1. jula 2024. godine.

Husein-ef. Kavazović
Reisu-l-ulema

Napomene saradnicima

Glasnik je zvanično glasilo Rijaset Islamske zajednice BiH. Izlazi dvomjesečno. Objavljuje akademske članke, istraživačke i stručne radove, prevedene tekstove, prikaze knjiga iz oblasti vjerskih disciplina i islamske/bošnjačke kulturne baštine kao i službeni akta organa Rijaset Islamske zajednice u BiH. Objavljuje i radove iz drugih oblasti po odluci urednika. Glasnik nastoji popularizirati naučna istraživanja iz oblasti islamskih nauka i kulturne baštine Bošnjaka te informirati čitaoce o radu službi i institucija Rijaset IZ-e.

Svi objavljeni radovi odobreni su od strane urednika. Akademska, pravna i jezička odgovornost je na autorima radova. Osnovni jezik Glasnika je bosanski. Prilikom pisanja radova primjenjuje se norma Pravopisa bosanskog jezika sa fonetskom transkripcijom dok se naučna transkripcija pri-

mjenjuje u uskostručnim tekstovima. Vrstu naučne transkripcije bira autor. Radovi mogu sadržavati arapski, turski, perzijski kao i druge jezike u transkripciji. Dostavljeni radovi su predmet provjere urednika u smislu akademskih i tehničkih kriterija. Autori prihvataju redakcijske intervencije u tekstu.

Radovi se mogu poslati putem maila glasnik_riz@yahoo.com ili na adresu: Gazi Husrev-begova 56a, 71000 Sarajevo. Rad mora biti u Microsoft Wordu ne veći od 10 stranica formata A4, font Times New Roman. Slike i svi drugi prilozi moraju biti priloženi odvojeno.

Sva prava zadržana. Nijedan dio Glasnika ne može biti umnožavan, pohranjivan u sisteme za umnožavanje bez prethodnog dopuštenja Uredništva i autora tekstova, izuzev kratkih navoda u naučne svrhe.

ISSN 1512-6609, ISSN 2233-095X (Online)

Izdavač: RIJASET ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BOSNI I HERCEGOVINI. Urednik: MUSTAFA PRLJAČA; Redakcija: MEHO ŠLJIVO, SAMEDIN KADIĆ, SENADA TAHIROVIĆ, MEVLUDIN DIZDAREVIĆ, EKREM TUCAKOVIĆ i ALDINA SULJAGIĆ-PIRO; tehnički urednik: SUAD PAŠIĆ lektura: AMILA ŠADIĆ HAJDAREVIĆ; dizajn korice: TARIK JESENKOVIĆ; prijevod na arapski jezik: NURKO KARAMAN; prijevod na engleski jezik: IFET MUSTAFIĆ. DTP: El-Kalem. Štampa: Štamparija DOBRA KNJIGA, d.o.o. - Sarajevo; Uredništvo i administracija: 71000 Sarajevo, Gazi Husrev-begova br. 56A, telefon: 033/532-255, fax: 033/441-800, e-mail: glasnik_riz@yahoo.com. Glasnik izlazi dvomjesečno. Rukopise slati na adresu Uredništva. Rukopisi se ne vraćaju. Štampani tiraž 2000 primjeraka. Cijena Glasnika iznosi 10 KM. Uplata u KM na žiro-račun 1602005500015065 kod VAKUFSKE BANKE DD Sarajevo - uz naznaku za Glasnik. Glasnik je upisan u registar javnih glasila u Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta pod brojem 446 od 27. 08. 1994. godine.

Sadržaj

	RIJEČ UREDNIKA
7-8	U pravcu proljeća Mustafa Prljača
225-226	Zanemarene mogućnosti Mustafa Prljača
423-424	Jesmo li na novom početku? Mustafa Prljača
639-640	Čujemo li glas Kur'ana Mustafa Prljača
827-828	Poruka Gaze Mustafa Prljača
1041-1042	Predstoji li pozitivna transformacija? Mustafa Prljača
	HUTBA
9-12	Ne potcjenjuj vrijednost nijednog dobrog djela Ahmed ef. Purdić
227-230	Tri vrste sadake Ahmed Purdić
425-428	Najbolji među nama Ahmed Purdić
641-644	Pet Ibn Abbasovih savjeta Ahmed Purdić
829-832	Tri vrste znanja Ahmed Purdić
1043-1046	Dobar prijatelj

Ahmed Purdić

TEFSIR

- 231-250 **El-Džinn: Sura o džinima**
Almir Fatić
- 645-660 **Sura Nūh: posvećenost pozivu**
Almir Fatić
- 833-850 **Sura el-Mulk: Božija apsolutna vlast**
Almir Fatić

FIKH

- 429-438 **Šerijatski argumenti za abdest**
Jusuf Džafić

AKTUELNE TEME

- 13-26 **Krivični postupci pred MKSJ i MRMKS, koji su vođeni zbog uništavanja vjerskih objekata (drugi dio)**
Edin Lepenica
- 439-454 **Medinski ustav: sociopravno tumačenje**
Mevlud Dudić, Sumeja Smailagić

IZAZOVI VREMENA

- 1047-1056 **Prema postmodernoj sintezi islamske nauke i moderne nauke, epistemološki temelj**
Osman Bakar

ISLAMSKE TEME

- 27-40 **Ugovori i savezi u osnovnim izvorima islama i praksi muslimana**
Muhamed Šarić
- 251-264 **Poligamija i islam**
Amra Čengić
- 265-274 **Obredno čišćenje u islamu**
Rifet Šahinović
- 661-670 **Grijech, oprost i pomirenje: muslimanska perspektiva**
Jonathan A.C. Brown
- 671-680 **Gubitak bliske osobe u islamu**
Amra Čengić

KULTURNA BAŠTINA

- 41-54 **Mevludom oživljavamo ljubav prema Poslaniku**
Anesa Vatrić
- 455-474 **Pećigrad kod Cazina**
Asmir Crmkić
- 475-484 **Proglas grofice Adelaide**
Rijad Ganibegović
- 485-498 **Sofisticirani satovi iz rane muslimanske civilizacije koji su prkosili srednjem vijeku**

Maksuda Muratović

909-928 Ostrožac Na Uni
Mr. sci Asmir Crnkić

POGLEDI

71-84 Briga o Kur'anu: amanet prve generacije muslimana
Malik Memić

511-524 Pripovijedanje kao filozofska pedagogija: primjer Suhrawardija
Mohammed Rustom

865-886 Pjesma i muzički instrumenti: Analitički pogledi na hadiske argumente i vrijednosne kontekste
Muhammad Anas Sarmīnī

887-898 Uloga duhovnog njegovatelja u tretmanu boli i patnje
Dr. sci Damir Babajić

1081-1092 Obrazovna uloga hutbe petkom
Prof. dr. Enver Gicić

ESEJI

55-62 "Propadanje" islamske nauke*
John Walbridge

63-70 Muslimanski svijet i klimatske promjene
Dr. Hikmet Karčić

291-300 Prevođenje Kur'ana
Fazlur Rahman

301-318 Evropski pogled na bosanske muslimane prema odabranim putopisima austrougarskog perioda
Mehmed Hodžić

499-510 Simbolizam svjetlosti u Kur'anu
Rifat Šahinović

899-908 O potrošačkom društvu
Rifet Šahinović

STUDIJE

85-96 Dekoloniziranje kur'anskih studija (I)
Joseph E. B. Lombard

97-108 Sūra El-Fedžr (89): studija o strukturi, značenju i vrijednosti analize*
Muhammed Abdel Haleem

275-282 Kur'anski kiraeti: kritika gramatičara
Mohamed Fathy Mohamed Abdelgelil

283-290 Narativ o potopu u *Epu o Gilgamešu*, Bibliji i Kur'anu problem srodstva i povijesnosti
Hamza M. Njozi

681-698 Islamske finansije od lokalnih inicijativa do globalnog tržišnog igrača: mogu li povezati Istok i Zapad?
Edib Smolo

1057-1068 Domaća tradicija izučavanja kuraeta: od prošlosti do sadašnjosti
Malik Memić

1069-1080 Provedba nacionalizacije mektepskih zgrada u Bosni i Hercegovini
u periodu od 1959. do 1965. godine
Dr. Adis Sultanović

851-964 Dekoloniziranje kur'anskih studija (II)
Joseph E. B. Lombard

OSVRTI

699-716 O produkciji savremenih Kur'ana:
primjer problema udaranja žene iz 34. ajeta sure En-Nisā'
Ömer Özsoy

1093-1106 Dr. Redžep Boja u štampi na bosanskom jeziku
Dr. Azmir Jusufi

1107-1124 Pisanje katoličkog sedmičnjaka *Glas Koncila* tokom sukoba Armije RBiH i
HVO-a
Elvedin Subašić

POVODI

929-944 Imamsko-hatibski i muallimski rad šejha Mustafe ef. Čolića
Meho Manjgo

NAŠI UGLEDNICI

717-732 Iz dosijea hafiza Mahmud-ef. Moranjkića
Meho Manjgo

SVRŠENICI MEDRESA

1125-1136 Svršenici i svršenice naših medresa u 2024. godini

SLUŽBENI DIO

111-118 Aktivnosti Sabora
119-154 Aktivnosti Rijaseta
155-182 Aktivnosti Vijeća Muftija
183-218 Dekreti
321-328 Aktivnosti Sabora
329-368 Aktivnosti Vijeća muftija
369-416 Dekreti
527-546 Aktivnosti Rijaseta
547-600 Aktivnosti Vijeća muftija
601-632 Dekreti
735-760 Vijeće muftija
761-820 Dekreti
945-944 Aktivnosti Vijeća muftija
905-1034 Dekreti
1139-1148 Aktivnosti Vijeća muftija
1149-1176 Aktivnosti Rijaseta
1239-1250 Dekreti

فهرست

كلمة المحرر

٨-٧

نحو الربيع

مصطفى برليأتشا

٢٢٦-٢٢٥ الفُرْصُ الْمُقَوَّتَةُ

مصطفى برليأتشا

٢٢٦-٢٢٥ هل نشهد بداية حقبة جديدة

مصطفى برليأتشا

٦٤٠-٦٣٩ هل نسمع صوت القرآن

مصطفى برليأتشا

٨٢٨-٨٢٧ رسالة من غزة

مصطفى برليأتشا

١٠٤٢-١٠٤١ أمن المتوقع تحول إيجابي

مصطفى برليأتشا

خطبة الجمعة

١٢-٩ لا تحقرن العمل الصالح مهما صغر

أحمد بورديتش

٢٣٠-٢٢٧ ثلاثة أنواع الصدقة

أحمد بورديتش

٢٣٠-٢٢٧ من هم افضل الناس؟

أحمد بورديتش

٦٤٤-٦٤١ خمسة من نصائح ابن عباس

أحمد بورديتش

٨٣٢-٨٢٩ ثلاثة أنواع العلم

أحمد بورديتش

١٠٤٦-١٠٤٣ صديق جيد
أحمد بورديتش

موضوعات تفسيرية

- ٢٥٠-٢٣١ سورة الجن
آلمير فاتيتش
٦٦٠-٦٤٥ سورة نوح: التفرد للمهمة
آلمير فاتيتش
٨٥٠-٨٣٣ سورة الملك: ملك الله المطلق
آلمير فاتيتش

موضوعات فقهية

- ٤٣٨-٤٢٩ الأدلة الشرعية على الوضوء
يوسف جافيتش

موضوعات راهنة

- ٣٦-١٣ المساجد بصفتها الشهادات
أدين ليبينيتسا
٤٥٤-٤٣٩ وثيقة المدينة المنورة - التفسير الاجتماعي الحقوقي
مولود دوديتش, سمية سمايلايتش

تحديات الزمان

- ١٠٥٦-١٠٤٧ نحو المقارنة ما بعد الحداثة بين العلم الإسلامي والعلم الحديث - الأساس المعرفي
عثمان بقار

موضوعات إسلامية

- ٤٠-٢٧ العهود والمواثيق في المصادر الإسلامية الأساسية وفي ممارسات المسلمين
محمد شاريتش
٢٦٤-٢٥١ تعدد الزوجات في الإسلام
آمر تشنغيتش
٢٧٤-٢٦٥ الطهارة في الإسلام
رفعت شاهينوفيتش
٦٧٠-٦٦١ الذنب والعفو والإصلاح: في منظور المسلمين
جوناتان براون
٦٨٠-٦٧١ فقدان شخص قريب في الإسلام
آمر تشنغيتش

تراث ثقافي

- ٥٤-٤١ مولد النبي إظهار الفرح والحب له
آنسة واتريتش
٤٧٤-٤٥٥ بلدة بجيغراد عند مدينة تسازين
أسمير تسرنكيتش
٤٨٤-٤٧٥ بيان الكونتيسة أدلائدة
رياد غانبيغفيتش
٤٩٨-٤٨٥ الساعات المتطورة في الحضارة المسلمة المبكرة المتحدية للعصور الوسطى
مقصودة موراتوفيتش

٩٢٨-٩٠٩ مدينة أوستروجاتس القديمة على نهر أونا
أسمير تسرنكيتش

نظرات

- ٨٤-٧١ العناية بالقرآن: أمانة بأيدي المسلمين الأوائل
مالك مميثش
- ٥٢٤-٥١١ الحكاية بوصفها التربية الفلسفية: مثال السهروردي
محمد روستو
- ٨٨٦-٨٨٧ الغناء والآلات الموسيقية: نظرة تحليلية إلى البراهين الحديثية والسياقات القيمة
محمد أنس سارميني
- ٨٩٨-٨٨٧ دور المرشد الروحي في معالجة الألم والتعذب
دامر بابايتش
- ١٠٨١-١٠٩٢ الدور التعليمي لخطبة الجمعة
أنور غيتسيتش

مقالات

- ٦٢-٥٥ «انهيار» العلم الإسلامي
جون فلبريج
- ٧٠-٦٣ العالم الإسلامي والتغيرات المناخية
حكمت قارتشيتش
- ٣٠٠-٢٩١ ترجمة القرآن
فضل الرحمان
- ٣١٨-٣٠١ نظرة أوروبا إلى مسلمي البوسنة والهرسك حسب النصوص المختارة من أدب
الرحلات
محمد هوجيتش
- ٥١٠-٤٩٩ رمزية النور في القرآن
رفعت شاهينوفيتش
- ٩٠٨-٨٩٩ حول مجتمع الاستهلاك
رفعت شاهينوفيتش

دراسات

- ٩٦-٨٥ إنهاء استعمار الدراسات القرآنية
جوزف أ. ب. لامبارد
- ١٠٨-٩٧ سورة الفجر: دراسة عن التركيب والمعنى وقيمة التحليل
محمد عبد الحليم
- ٢٨٢-٢٧٥ قراءات القرآن ونقدها من قبل النحويين
محمد فتحي محمد عبد الجليل
- ٢٩٠-٢٨٣ قصة الطوفان في ملحمة جلجامش والإنجيل والقرآن: مسألة التشابه والتاريخية
حمزة م. نجوزي
- ٦٩٨-٦٨١ تمويل إسلامي - من المبادرات المحلية إلى اللاعب العالمي
في الأسواق: هل يمكنه أن يربط بين الشرق والغرب؟
أديب سمولو
- ٦٤-٨٥١ إنهاء الاستعمار في مجال الدراسات القرآنية
جووف أ. ب. لامبارد

١٠٥٧-١٠٦٨ التقاليد الأهلية لدراسة القراءات: في الماضي وفي الوقت الحاضر
مالك مميتش

١٠٦٩-١٠٨٠ إجراء التأميم لمباني الكتاتيب في البوسنة والهرسك في الفترة ١٩٥٩-١٩٦٥م
أدس سلطانوفيتش

لمحات

٦٩٩-٧١٦ حول إنتاج روايات معاصرة للقرآن
البرفسور الدكتور عمر أوزسوي

١٠٩٣-١١٠٦ الدكتور رجب بوي في الصحافة البوسنية
أزمير يوسف

١١٠٧-١١٢٤ كتابات الصحيفة الكاثوليكية الأسبوعية «صوت المجمع» (Glas koncila) في فترة
النزاع بين جيش جمهورية البوسنة والهرسك وجيش كروات البوسنة والهرسك
ألودين سوباشيتش

مناسبات

٩٢٩-٩٤٤ نشاطات الشيخ مصطفى أفندي جوليتش في مجال الإمامة والخطابة والتعليم
ميهو مانيغو

وجهاء قومنا

٧١٧-٧٣٢ من ملف الحافظ محمود أفندي مورانكيتش
ميهو مانيغو

خريجو مدارسنا الإسلامية

١١٢٥-١١٣٦ الخرجون والخريجات في مدارسنا الإسلامية عام ٢٠٢٤م

رسميات

١١١-١١٨ نشاطات المجلس الاعلى
١٩١-١٥٤ نشاطات الرئاسة

١٥٥-١٨٢ لجنة المفتين للمشيشة الإسلامية

١٨٣-٢١٨ قرارات التوظيف والعزل عن الوظيفة

٣٢١-٣٢٨ نشاطات المجلس الاعلى

٣٢٩-٣٦٨ لجنة المفتين للمشيشة الإسلامية

٣٦٩-٤١٦ قرارات التوظيف والعزل عن الوظيفة

٥٢٧-٥٤٦ نشاطات الرئاسة

٥٤٧-٦٠٠ لجنة المفتين للمشيشة الإسلامية

٦٠١-٦٣٢ قرارات التوظيف والعزل عن الوظيفة

٧٣٥-٧٦٠ لجنة المفتين للمشيشة الإسلامية

٧٦١-٨٢٠ قرارات التوظيف والعزل عن الوظيفة

٩٤٥-٩٤٤ لجنة المفتين للمشيشة الإسلامية

٩٠٤-١٠٣٤ قرارات التوظيف والعزل عن الوظيفة

١١٣٩-١١٤٨ لجنة المفتين للمشيشة الإسلامية

١١٤٩-١١٧٦ نشاطات الرئاسة

١٢٣٩-١٢٥٠ قرارات التوظيف والعزل عن الوظيفة

Contents

	WORD OF THE EDITOR
7-8	In the Direction of Spring Mustafa Prljaca
225-226	Neglected Opportunities Mustafa Prljaca
225-226	Are we at a new beginning? Mustafa Prljaca
639-640	Do we hear the voice of the Qur'an? Mustafa Prljaca
827-828	A message from Gaza Mustafa Prljaca
1041-1042	Is a Positive Transformation Coming? Mustafa Prljaca
	KHUDBA
9-12	Do not Underestimate the Value of any Good Deed Ahmed Purdic
227-230	Three Types of Sadaqah (Charity) Ahmed Purdic
425-428	The Best among Us Ahmed Purdic
641-644	Five advices of Ibn Abbas Ahmed Purdic
829-832	Three types of knowledge Ahmed Purdic
1043-1046	A Good Friend Ahmed Purdic

TAFSIR

- 231-250 **Al-Jinn: The Surah about Jinns (Demons)**
Almir Fatic
- 645-660 **Surah Nūh (Noa): Devotin to the Call**
Almir Fatic
- 833-850 **Sūrah Al-Mulk: God's Absolute Authority**
Almir Fatic

FIQH

- 429-438 **Shari'ah Arguments for Ablution**
Jusuf Džafic

CURRENT THEMES

- 13-26 **Mosques as testimonies**
Edin Lepenica
- 439-454 **Medina Constitution: Socio-legal Interpretation**
Mevlud Dudic, Sumeja Smailagic

ALLENGES OF TIME

- 1047-1056 **Towards a Postmodern Synthesis of Islamic Science and Modern Science, an Epistemological Foundation**
Osman Bakar

ISLAMIC THEMES

- 27-40 **Covenants and Alliances in the Basic Sources of Islam and Muslim Practice**
Muhamed Saric
- 251-264 **Polygamy and Islam**
Amra Cengic
- 265-274 **Ritual Cleansing in Islam**
Rifet Sahinovic
- 661-670 **Sin, Forgiveness and Atonement: A Muslim Perspective**
Jonathan A.C. Brown
- 671-680 **Loss of a Close Person in Islam**
Amra Cengic

CULTURAL HARETAG

- 41-54 **With Mawlid (Milād al-Nabijj), we Revive the Love for the Prophet**
Anesa Vatric
- 455-474 **Pećigrad near Cazin**
Asmir Crnkic
- 475-484 **Proclamation of Countess Adelaide**
Rijad Ganibegović
- 485-498 **Sophisticated Watches from the Early Muslim Civilization that Defied the Middle Ages**
Maksuda Muratovic
- 909-928 **Ostrozac on the river Una**
Asmir Crnkic

VIEWS

- 71-84 **Caring for the Qur'an: The Bequest of the First Generation of Muslims**
Malik Memic
- 511-524 **Storytelling as Philosophical Pedagogy: The Example of Suhrawardi**
Mohammed Rusto
- 865-886 **Song and Musical Instruments:
Analytical Views on Hadith Arguments and Value Contexts**
Muhammad Anas Sarmini
- 887-898 **The Role of the Spiritual Caregiver in the Treatment of Pain and Suffering**
Damir Babajic
- 1081-1092 **The Educational Role of the Friday Sermon**
Enver Gicic

ESSAYS

- 55-62 **"Deterioration" of Islamic Science**
John Walbridge
- 63-70 **The Muslim World and Climate Change**
Hikmet Karcic
- 291-300 **Translation of the Qur'an**
Fazlur Rahman
- 301-318 **European View of Bosnian Muslims
According to Selected Travelogues of the Austro-Hungarian Period**
Mehmed Hodzic
- 499-510 **Symbolism of Light in the Qur'an**
Rifet Šahinovic
- 899-908 **About the Consumer Society**
Rifet Sahinovic

STUDIES

- 85-96 **Decolonizing Qur'anic Studies**
Joseph E. B. Lombard
- 97-108 **Surah Al-Fajr (Q: 89): A Study of Structure, Meaning and Value of Analysis**
Muhammad Abdel Haleem
- 275-282 **Qur'anic Qirā'ats: Criticism of the Grammarians**
Mohamed Fathy Mohamed Abdelgelil
- 283-290 **The Flood Narrative in the Epic of Gilgamesh, the Bible and the Qur'an:
The Problem of Kinship and Historicity**
Hamza M. Njozi
- 681-698 **Islamic Finance from Local Initiatives to Global Market Player:
Can They Connect East and West?**
Edib Smolo
- 851-964 **Decolonizing Qur'anic Studies (II)**
Joseph E. B. Lombard

REVIEWS

- 699-716 **On the Production of Contemporary Qur'ans**
Ömer Özsoy

- 1057-1068 Domestic Tradition of Studying the Qur'an: From the Past to the Present
Malik Memic
- 1069-1080 Implementation of the Nationalization of School Buildings in Bosnia and Herzegovina in the Period from 1959 to 1965.
Adis Sultanovic
- 1093-1106 Dr. Redzep Boja in the Bosnian Press
Azmir Jusufi
- 1107-1124 Writing of the Catholic Weekly "Glas Koncila"
During the Conflict Between the RBiH Army and the HVO
Elvedin Subasic

OCCASIONS

- 929-944 Imam-Khatib and Mua'llim Work of Sheikh Mustafa-ef. Colic
Meho Manjgo

OUR DIGNITARIES

- 717-732 From the Dossier of Hāfiz Mahmud-Ef. Moranjkic
Meho Manjgo

OUR MADRASAS

- 1107-1124 The Graduates, both Male and Female, of Our Madrasas in 2024

THE OFFICIAL PART

- 111-118 The Activities of Sabor
119-154 The Activities of Riyasat
155-182 Activities of the Council of Muftis
183-218 Decrees
321-328 The Activities of Sabor
329-368 Activities of the Council of Muftis
369-416 Decrees
527-546 The Activities of Riyasat
547-600 Activities of the Council of Muftis
601-632 Decrees
735-760 Activities of the Council of Muftis
761-820 Decrees
945-944 Activities of the Council of Muftis
905-1034 Decrees
1139-1148 Activities of the Council of Muftis
1149-1176 The Activities of Riyasat
1239-1250 Decrees